

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno med tedni in prazniki.
Inserati: do 9 petih vrst 1 D, od 10—15 petih vrst 1 D 50 n, večji inserati petih vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitna poroka beseda 75 n. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Kraljeva
ulica št. 5, priljučno. — Telefon št. 394.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopolnje sprejema le oblačila in zaščitne frakove.
Receptiv se na ura.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji vsa dni po Din 1—
v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		v Jugoslaviji		v inozemstvu	
		v Ljubljani	po pošti	Din 144—	Din 218—
12 mesecev	120—	60—	72—	104—	148—
6 „	60—	30—	36—	54—	78—
3 „	30—	15—	18—	28—	39—
1 „	10—	5—	6—	10—	15—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno po pošti.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

USKOŠTVO.

Iz govorov dr. Vladimir Ravniharja na sestankih »Jugoslov. zajednice«.

Na Slovenskem smo bili imeli svojo narodno napredno stranko, stranko, ki sta jej bila ustanovitelja in priznana voditelja dr. Ivan Tavčar in Ivan Hribar. Stranka, ki je visoko držala svoj prapor narodnosti in naprednosti, je uspešno klubovala vsem viharjem. Na treh frontah je vodila svojo nadčloveško borbo: proti klerikalizmu, proti narodnim nasprotnikom in proti vladi. Med vojno je bilo njeno delovanje podvezano, nismo se smeli geniti. Veljali smo za srbofile, za veleizdajnike. Nismo smeli zborovati, niti svojega načelstva obnavljati v rednih volitvah.

Tedaj je načelnik stranke dr. Ivan Tavčar na mojo inicijativo pozval v načelstvo več mlajših članov. Rekli smo si, stranko je treba posvečiti, skrbeti za naraščanje. Vsaka stranka mora skrbeti za svoje pomlajenje, sicer nastane nevarnost, da odreveni. Mladina naj se izvežba v političnih poslih, naj se v podrobnejšem delu v družini in v kulturnih organizacijah pripravljajo in kvalificirajo za svoj politični poklic. Na ta način so prišli v načelstvo prof. Breznik, dr. Kramer in Adolf Ribnikar. Povsem iskreno smo jih vzprijeli za svoje sodelavce, za svoje naraščajnike, pozvane, da postanejo kdaj naši nasledniki.

Take iskrenosti ni bilo na njihovi strani. Od vsega početka so stopili v stranko kot posebna politična skupina, ki se je kot taka skušala uveljaviti v stranki kakor še posebej v načelstvu. Vse njihovo stremenje je šlo za to, da se kot posebna skupina dokopljajo do politične moči v stranki, da čimprej zasedejo častna mesta, ki je stranka z njimi razpolagala. Može, ki so do tega zasedali ta mesta, so smatrali za neprijetno zapreko svoji častihlepnosti. Treba jih je odmakniti s pota. Nas starejše so smatrali le za klince na lestvi, ki so se po njej vzpenjali navzgor in jedva so čakali trenutka, da pridejo do vrha. Tedaj bi prišel trenutek, da nas pomečejo med staro šaro. Teh svojih nagovov v svoji mladostni impulzivnosti niti niso znali prikriti. To smo kmalu občutili v načelstvu samem. Zato nikdar ni bilo prave harmonije in načelstvo ni predstavljalo homogenega telesa.

Pri raznih prilikah se je to pokazalo. Ko je 1. 1917. jel državni zbor zopet delovati, je tudi stranka pričela svobodneje dihati. Fuzionirali

smo narodno-napredno stranko na Kranjskem in narodno stranko na Štajerskem v jugoslovensko demokratsko stranko. S tem je tudi mladinska skupina dobila novega dotoka in začela je že samozavestneje nastopati. Bila je izrazita klika, ki je prihajala na seje z v svojih konvencijah zasnovanimi predlogi. Ne rečem, da so bili ti predlogi vseskozi slabi ali zavržni, ali značilen je bil način, kako so jih uveljavljali. Kot stranka v stranki.

Čim se je bližal preobrat, so smatrali, da že prihaja njihova ura, ko se lahko polaste vodstva v stranki. Ob sestavi Narodnega Veča v Zagrebu, te naše konstitucije, ki je 1. decembra 1918. sklenila večnoslavno pogodbo s kraljevino Srbijo, je bilo načelstvo naše stranke notisneno docela v stran. Mladini, naj jih tako na kratko imenujem brez vsakega žaljivega namena, so zastavljali glede na slovensko napredno stranko pripadajoče kvote kandidatno listo. Tudi jaz sem postal član Narodnega Veča, ker me kot dotedanjega državnega poslanca niso mogli prezreti, nisem pa prišel v odbor te korporacije. V Zagrebu sta se nastanila dr. Kukovec in dr. Kramer, ki je postal glavni tajnik Nar. Veča. Značilno je, da ves čas, kar je zborovalo Narodno Veče, nisem dobil niti enega vabila na kako sejo ali zborovanje.

Ob preobratu je bilo treba postaviti prvo narodno vladno. Stvar je bila nuja in dogodki so pritiskali na nas. Ni bilo prav nič odlašati. Stopili smo v stik z SLS in s socialisti ter določili ključne kandidate. Za poverjenika za prebrano smo v načelstveni seji na mestnem magistratu določili našega načelnika dr. Ivana Tavčarja. Kot župan je vodil prebrano našega mesta za čase vojne. Pod njegovim vodstvom je bila Ljubljana tako izborna aprovisionirana kakor malokatero mesto v monarhiji. Zatekadeli smo si dejali, da tu ni prav nobene izbire ter dr. Tavčar edini kandidat, ki more priti v pošten.

Na večer, ko se je proklamirala narodna vlada, smo bili v deželni dvorci člani vlade vseh treh strank. Tedaj prideta iz Zagreba dr. Kramer in Ribnikar. Dr. Kramer kot glavni tajnik Narodnega Veča, naše nadrejene oblasti, nani je dal čutili svoje dostojanstvo. Bil je očividno nahoden in vznemirljiv, da se je se-

stavila vlada brez njegovega predhodnega pritrdila. Ribnikar pa je prihrumel v sobo, kjer smo bili vladni člani naše stranke ter na nečuten način ozmerjal dr. Tavčarja, načelnika stranke in župana ljubljanskega, češ da mu je odzvil portfelj ljud. Kričal je tako, da so ga čuli v sosedni dvorani zbrani vladni člani SLS in socialistične stranke. Kaj so si morali misliti o nas? Ako nič drugega, ta nastop mladega moža napram našemu preizkušenemu voditelju je dovolj jasno pokazal vso gospostvaželjnost mladitvov v stranki ter podal dokaz za vse njihove nakane. Afekt jih je izdal, ranjena častihlepnost in nebrzdano samoljublje. Takrat je Ribnikar javno frondiral proti stranki in proti načelstvu, saj to je njim dovoljeno, toda ni nič zaleglo, kajti dr. Žerjav je bil v Zenevi, dr. Tavčar pa pri polnem zdravju.

O. Ribnikarju je bila kmalu dana prilika, da se je maščeval nad dr. Tavčarjem. Spomladi 1. 1919. smo imeli zborovanje strankinih zaupnikov. Tikoma pred zborovanjem je bila načelstvena seja. Na tej seji so mladini prišli s kandidatno listo za novo načelstvo. Sestava in predlaganje kandidatnih list v vseh parogah je bila specialiteta Ribnikarjeva. Predlagatelj je imel predvsem gniljiv nagovor na tedanega načelnika stranke dr. Ivana Tavčarja, češ da je bil že večkrat izrazil željo, umakniti se z načelniskega mesta, da je utrujen in si želi počitka. Uvažujemo te razloge — tako je dejal g. Ribnikar — ter se dr. Tavčarju kar najlepše zahvaljujemo na doseganju njegovemu trudu; za izpremembo predlagam za načelnika moža iz Štajerske prijatelja dr. Kukovca. Nekako s temi besedami je Ribnikar izkomplimentiral dr. Tavčarja iz načelstva stranke. Še več, — ker je dr. Tavčar kot župan ljubljanski imel virilen glas v načelstvu, so mladini izrecno določili, da imej samo posvetovalen glas. Torej dr. Tavčarju, županu ljubljanskemu, bivšemu strankinemu načelniku in ustanovitelju stranke niso privoščili niti glasovalne pravice.

Morete si misliti, kakšno razpoloženje je ustvarilo tako postopanje. Moralo je izpodkoptati zadnjo trohico upanja do složnega in harmoničnega sodelovanja. Mene so predlagali za podpredsednika, to pa samo — kakor so se izrazili — zaradi kontinuitete, to je, da se vzdržuje fikcija na ven, kakor da je starejša struja tudi še zastopana v načelstvu. Ker se takrat nisem še smatral pripadnikom niti ene niti druge struje, sem jim zastavil vprašanje, na kate-

ro stran me praznoprav opredeljujejo. Nastala je veselost in nekdo je dejal, da je to stvar samoodločbe. No, in reči moram, da po tej načelstveni seji, na kateri so na tako nelep način odslovili dr. Tavčarja, sem se odločil ter postal izrazit in odločen njegov pristaša.

Mladini so torej znali dobiti v roke vodstvo stranke ter njene politike. Tu pričinja njihova tragična krivda in vse, kar je temu sledilo, za vse neuspehe, ki jih je morala na svoji koži prenašati pred vsem stranka sama. Na naši trdnjavi so zasadičili svoj prapor, ki je nosil geslo: stranka sem jaz! Vodili so vso politiko po svoji glavi, čisto samooblastno. Načelstvo stranke je postalo kvantitativno nerelativno. Najvažnejše zadeve bodisi gospodarskega bodisi osebnega značaja so se obravnavale telefonično med Beogradom in uredništvom »Jutrovim«. Vsa imenovanja so se tako izvršila. Le nebištevne zadeve so se prinašale še v načelstvo, da smo o njih razpravljali.

Poslevoedeči podpredsednik JDS.

Gospod dr. Dinko Puc, posle vođeči podpredsednik JDS, je po svoji politični preteklosti »starine«. Ko je deloval pred vojno v Gorici, ni imel za »mladine« nikake simpatije, »mladini« je pa niso imeli za njega. Često je rohnel na ljubljanske »mladine« in dr. Žerjav, ki je bival takrat v Gorici, se gotovo dobro spominja, da je vladala vedno nekaka napetost med dr. Pucem in njegovimi ožjimi pristajši ter med mladinskim krogom, ki se je loteval goriske napredne politike. Dr. Puc se ni prav nič ogreval za dr. Žerjava, ta pa ne za dr. Puc. Da ni napočila vojna, bi bili imeli na Gorškem mogoče prav hud boj med »mladini« in »starini«.

Po vojni je ostal dr. Puc stari dr. Puc in ko so »mladini« pričeli zopet nastopati, ga niso prav nič premaknili z njegovega stališča. Svoje nasprotstvo pa so mu pokazali takoj. Dr. Puc je bil jako ugleden član Narodnega Predstavništva, toda da bi prišel dr. Puc v Beograd, proti temu so bili nastopili »mladini« kot en mož. Gospod Adolf Ribnikar je zelo grdo gledal, ko se je imenoval ime dr. Puc in pripovedoval je, da je slišal, kako se dr. Puc, ki je bil tekom vojne avanziral za stotnika, tam doli v Toplicah napram našim vojakom ni obnašal prav nič tako, kakor se spodobi jugoslovanskemu človeku. Noben Gorčan, ki je poznal dr. Puc, ni tega verjel, ali »mladini« so se bridko spodtkali

sicer smo bili vedno stavljeni pred fait accompli, pred gotova dejstva. Časih seve, kedar so jo le preveč zavozili, je bilo načelstvo dobro, da je reševalo, kar se je dalo rešiti. Brezpogojno udinjani režimu nosijo vso odgovornost za vse njegove grehe, zlasti za njegovo pogrešno gospodarsko politiko ter tudi za njegove že mnogokrat žigosane metode. Večkrat smo jih opozarjali, da tako ne more iti dalje, da ima ta politika lahko usodopolne posledice za stranko samo. Rotili smo jih, naj puste avtokratstvo, ki je nasprotno demokraciji in na njej zgrajenemu strankinemu programu. Bilo je vse zaman. Da so te razmere ustvarjale neznošno atmosfero, ki je prej ali slej morala voditi do krize, je jasno, kakor je tudi jasno, da nosijo na teh razmerah izključno krivdo mladini sami. Že takrat je kazalo, da bo nekaj prišlo do ločitve, ker je izginilo vsako upanje, da bi se oni poboljšali ter opustili svoje manire.

V Beogradu se je kazal mož, ki kaj vé in kaj zna, zato pa je vžival dobro ime tudi pri Srbih in Hrvatih.

V toku novejših demokratskih politike se je dr. Puc prav toplo zavzemal za nerazdelitev Slovenije. V »Slov. Narodu« je bil priobčilen članek, v katerem je navedel več vzrokov proti razdelitvi Slovenije. Odločil ne važnosti na so bili za njega različni neodrešeni kraji. Celokupna Slovenija bo vedno bolj čutila, da imamo pred seboj še veliko in vzvišeno nalogo, kakor posamni njeni kosi, ki se bodo brigali vedno bolj za zadeve čisto provincialnega značaja. Kakor smo bili pod Avstrijo, tako bomo zopet postali Kranjci in Štajerci ter pozabili na Korošce in Primorje, kakor smo svojedobno pozabili na Prekmurce in beneške Slovence. Pot do polnega jugoslovenstva pa mora iti na vsak način preko lokalnega patriotizma. Tako je pisal dr. Puc. Danes ne more biti več takega naziranja, ker stoji pod palico dr. Kukovca, ki si povsem krivo raz-

M. Z.

„Živi mrtvec“.

(K uprisoritvi na našem odru.)

Dve stvari sta pomagali delu do tega, da smemo brez pomislekov reči: To je bila doslej najlepša, najvrednejša dramska predstava tekoče sezone.

Pred vsem je to porazujoča sila pesnika Tolstega, intuitivnega Tolstega. Čeprav navadno epik — kot pisatelj romanov in povesti — je Tolstoj silni umetniški genij tudi v dramah z neodoljivim instinktom znal urejati in ločiti ter najti ravno ono, kar je za to vrsto pesništva potrebno, da prime dušo človekovo. Pri tem se ni držal niti običajne oblike, delitve na akte, nego je snov svobodno razporedil v enajst slik, daljših in tudi zelo kratkih. Slike je čisto prilagodil važnosti dejanja; nekatere kažejo močan razvoj, druge so bolj ilustrativne.

Tudi drugi ruski avtorji uporabljajo, zlasti pri dramatičnem romanu, ta način. A nobeno tako dolo mi ni znano, ki bi tako, kakor »Živi mrtvec«, obdr-

žalo pri tem vso strumnost tragičnega vzkipevanja na vrhunec in ne postalo čezmerno dolgo.

Druge vrline, ki je delu pomagala do mogočnega učinkovanja, je pa čuteča in premišljena okusna rešila gledališkega ravnanja Pavla Golije. Morada je sličen način tudi kdaj videl na Ruskem. Pa to bi moglo vplivati le na gotove vnajosti. Poznalo pa se je tudi duhu predstave, da je prevzel režijo čuteč človek, ki je sam pesnik, in človek, ki ima organizatorne talente.

Vpliv režiserja ni bil viden le na okviru igre in opremljenosti, nego prav blagodejno tudi na marsikaterem igralcu, kako je vlogo pojmoval in kako se je v njej kretal.

Vladala je prijetna emocija, predstava je kazala slog. Kar se tiče razmerja Tolstega do lastnih del, moram biti malo izprijen. Vse, kar je Tolstoj spisal kot pesnik in umetniški opazovalec človeških duš, je titansko. Povsod pa, kjer pogleda skozi pesniške reformator in npravnstveni pridigar Tolstoj, postane njegovo delo malo okusno in vzbuja dostikrat odločne proteste, vsaj pri

»Evropejcu«, to je Nerusu. Tolstoj je, čim starejši, postal vedno bolj enostranski, hud doktrinar, ki je svoje lastno umetniško delo začel omalovaževati in stremil le za vprašanjem, kako dvigniti in rešiti vse človeštvo.

Pri tem je napravil veliko logično napako. Kot pesnik je podzavestno znal prodirati v duše drugih in nam jih je odkrival kakor dotlej komaj še dva, trije svetovni geniji. Kot mislec pa, zanašajoč se na svojo pesniško, to je intuitivno zmožnost do razumevanja drugih, je tudi sodil druge ljudi, toda žalil vedno le po svoji lastni notranjosti in njenem hotenju. Zdelo se mu je, da morajo vsi ljudje čutili enako, kakor on in če ne ravna, kakor on, so binavci in neumnosti ali iz hudobije. Ker je bil sam skrajno tankočuten in je vse življenje samega sebe mučil s slabimi vestmi — ko bi bil smel imeti najboljše — ni razumel, da morejo drugi imeti pošteno dobro vest, četudi ravna na tisoče drugačnih načinov, ker se jim svet srca kaže povsem drugače.

Rus ponavadi zaničuje evropsko vodo ter evropskega duha, in Tolstoj

je bil v tem strasten prvoborilec. Nikdar ni prišel do zavesti, da je spoznal evropsko vodo na kazanski univerzi, raztrgano na oblastveno pripuščene kosce in okrnjeno po najsmešnejši državni cenzuri. Zato ni nikdar prodril do njenega resničnega duha, to je do zavesti, da išče evropska veda resnico za vsako ceno, tudi če bi bila iskalcu osebnostno neprijetna in mu podrla najvišje ideale, in da predpostavlja ta veda absolutno svobodo duha.

Vrhutega je bila Rusom evropska veda šele zadnjih par stoletij pricepilna na njih posebno duševnost, čisto vnanje. Prevzemali so njeno — povrhu še policijsko cenzurirano — rezultate, manjkalo jim je pa v krvi onih doživljanj, ki tvorijo temelj današnje duševne Evrope: Antike, humanizma in reformacije.

Zlasti misel razvoja, ki je bila že Orkom lastna, je v Rusiji ostala mnogim intelektualcem tuja in nesimpatična. Najostrejši njen zamaševalec pa je bil Tolstoj sam. Zato tudi je zaničeval takozvani liberalni pokret, ki je močno zabruhal pod Aleksandrom II. in šel med

svoji najboljše izmed onih ruskih duhov, ki so Evropo pravilneje pojmovali in zato tudi niso obupali nad možnostjo, da se koruptno rusko samodržstvo polagoma vseeno razvije v človeka vredno moderno državo. Tolstoj pa je izpočetka čutil državo kot hrbenjačo naroda in veroval vanjo. Tedaj je delovalo v njem, četudi nezavestno, še vlastelinsko in plemiško obeležje, v katero ga je bila usoda po rojstvu in neizbrisnih utisih mladosti posadila.

Ze skoro iz otroških let, pa tudi poln slabe vesti radi tlačanstva in z njim spojenega trpljenja, prišel je vedno bolj do zaključka, da je samo pristo ljudstvo, pravzaprav ruski kmet, vreden človek, ki zna trpeti in si je skozi vse podlosti, ki so jih na njega zgrmčila dolga stletja, ohranil pravo krščansko dušo, ljubezen do bližnjega, odpuščanje in notranji mir.

Tedaj je Tolstoj padel v drugi ekstrem; zavrgel je državo sploh, zavrgel civilizacijo, vodo, družabni ustroj. Če je v svojih delih vedno bolj sarkastično zasmehoval cele stanove — prepričan o njih hinvstvu in lakomnosti kot edini glavni lastnosti — je to ponavadi sto-

laga, da je nerazdeljena Slovenija naperjena proti Mariboru. Kaj je dr. Puc pozabil na svoje k srcu mu tako prizadevati Primorci?

Misel na neodrešene kraje mu je bila glavna vodnica v izjavah proti razdelitvi Slovenije. Ali je zavrzel danes to lepo misel ali jo je razdelil na dve oblasti? Ali mu je nehalo biti gorko srce za Primorce? Značajni in dosledni so Primorci, zato pa so ob sedanjih volitvah v neprijetnem razpoloženju. Neradi se obračajo proti dr. Pucu, pa se morajo obračati. Razum jim tako velevala. Branijo se demokratijske pristika in upirajo se vsakemu diktatu za dan 3. decembra. Svobode hočejo, da bodo volili po svoji volji.

Dr. Puc je danes najagilnejši agitator za »mladinsko« strujo. Z enega konca Ljubljane leta na drugega vodi shode in govori. Mladinski voditelji so zelo zadovoljni z njim: »Dobro smo zadeli! Dr. Puc je izborni delavec za naše svrhe. Dolgo časa se je držal »starinov«, slednjič smo ga je potegnili k sebi. Najboljši uskok!« Da bi ga pa morala »mladini« spoštovali, tega pa ne. Uvažujejo ga pač in cenijo visoko, ali spoštovanja nimajo nobenega do

njega. Sami med seboj se krohotojo nad njim in se zabavajo pri misli, kako so ga ukrotili. V dr. Pucu pa, kadar je sam in se globoko zamisli, se oglasi vest s pekočim očitkom: Dinko, slabo delo opraviš! Gosp. dr. Puc nam ne zameri, ako rečemo, da ga ni nikako prepričanje gnalo v mladinski tabor, kjer je moral pahniti v stran vse svoje dosedanje politično življenje in udejstvovanje. Kako strokovno se je boril proti zamjenjavi 4:1! Sedaj je vso tako in slično borbo pahnil od sebe v kot, prišla pa se ga je za kazen relacija 4:1. Za štiri »mladine« mora delati, za štiri agitatorje odrine dr. Puc.

Nedavno je bil v neki večji družbi razgovor o volitvah in govorilo se je o raznih ljudeh, tako tudi o nekem zelo znanem že precej priletnem ljubljancu. »Ta pa je mladina«, je rekel nekdo. Drugi se je začudil. Tretji se je nasmejal in vprašal: Ali ne veste, kaj so mu »mladini« preskrbeli? Povedal je, s kakim zaslužkom so ga privezali nase. In »mladini« zahtevajo strogo pokorščino! Četrta pa je glasno deklamirala: Dober kruhek je okužil že marsikak značaj.

Narodna skupščina.

RAZPRAVE V PAZNIH ODBORIH.
— **PLENUM SKUPŠČINE JE SPREJEL ZAKON O VOJNI ODŠKODNINI.** — **PRIČICEVIČ ODGOVARJA GLEDE PREGANJANJA HRVATSKIH UČITELJEV.**

— Beograd, 19. novembra. (Izv.) Narodna skupščina je včeraj razvila živahno delo v raznih važnejših odborih. Finančni odbor je na včerajšnji seji razpravljal o novem davčnem zakonu. Razprava je bila principijelna. Dalje je zakonodajni odbor razpravljal o uradniški pragmatiki. V odboru je bila podrobna razprava in so bile sprejete spremembe nekaterih členov. V odboru za agrarno reformo je bil minister Miletić podal obširen eksponat o stanju agrarne reforme in o naseljevanju kolonistov v Vojvodini.

Ob 17. je bila odprta plenarna seja narodne skupščine. Po izvršenih formalnostih so sledili odgovori ministrov na razne interpellacije.

Minister prosvete, Svetozar Pribičević, je odgovarjal na interpellacijo demokratičnega posl. Pavla Angelića glede preganjanja hrvatskih učiteljev in učiteljic. Interpellacija navaja, da je bilo v najkrajšem času premeščenih okoli 400 učiteljev in učiteljic. Minister prosvete je na to interpellacijo odgovarjal v zelo ostrem tonu in je skušal navesti razloge za svoje postopanje. Minister ugotavlja in priznava med drugim, da so bili nekateri učitelji in učiteljice premeščeni radi politične propagande na korist Radićevih strank, ker so nagovarjali otroke, da so okoli prodajali slike Radićev in tudi vzklicali protidržavne vzklake. Za postopanje glede premeštitev brez predhodnega disciplinarnega postopka pa je bil minister upravičen v smislu ustave in na podlagi zakonov, ki se veljajo za Hrvatsko. Med drugim tudi dalje omenja, da so šolski otroci na pobudo učiteljev nabirali denarne zneske za Radićevo potovanje v Genovo.

Minister pravde je dalje ostro apostrofiral demokratičnega posl. Angelića, češ da se z vso odločnostjo zavzema za učiteljice, ki so hčerke gosposkih rodbin. Minister stoji na stališču, da je pri premeščanju, ozir. nastavljanju učiteljev in učiteljic edino merodajna njih sposobnost, morala in integritet, kakor tudi njih uspehi na vzgojnem polju. Minister dalje omenja, da je bilo več učiteljev vpokojenih

nih, ker so že dosegli 32 do 39 službenih let. Vedno pa bo državna oblast nastopala proti elementom, ki vrše in širijo protidržavne tendence.

Govor ministra Pribičevića je izzval v centru ploskanje, na klopek opozicije pa deloma viharne proteste. Ugotarjali so ministru predvsem zemljoradniki, a Pribičević jih je opozoril na pasus Angelićevih interpellacij, kjer je govora o učiteljih, hčerkah gosposkih rodbin. Tedaj so začeli zemljoradniki ironično vzklicati Angeliću: »Zar i Ti tako Pavle? Kaj bodo rekli naše učiteljice v Južni Srbiji?«

Posl. Angelić je k odgovoru ministra prosvete omenil, da v Zagrebu ni mogel dobiti vseh natančnih podatkov o premeščanju hrvatskih učiteljev in učiteljic in da ni zadovoljen z odgovorom ministrom.

Zbornica je na to prešla na dnevni red in je nadaljevala debato o zakonu glede vojne odškodnine.

Po govorih poslancev Gjono-vice, Vojke Lazića in dr. Gosarja je bila debata o vojni odškodnini zaključena. Predsednik je nato odredil glasovanje. Zbornica je pri glasovanju v načelu sprejela zakon o vojni odškodnini s 154 glasovi proti 32. Pri glasovanju v podrobnostih pa je bil zakon prejet s 154 : 32 glasovi. Zakon je bil definitivno sprejet. Predsednik je na to sejo zaključil in odredil prihodnjo sejo za danes ob 17.

Agrarna reforma.

— Beograd, 18. novembra. (Izv.) Po daljšem presledku je imel včeraj odbor za agrarno reformo plenarno sejo. Minister za agrarno reformo je podal odboru zelo obširno poročilo o stanju agrarne reforme v posamnih pokrajinah. Uvodoma svojega govora je omenjal načrt likvidacije veleposestev, obenem pa tudi ostro kampanjo nekaterih krogov proti izvedbi agrarne reforme. Minister priznava, da je agrarna reforma koristna institucija, ker mora narodnemu osvobojenju slediti gospodarsko osvobojenje naroda.

Za tem je minister pojasnjeval agrarne odnose v posamnih pokrajinah.

V južnih delih naše države sloni agrarna reforma na načelu, ki je utemeljeno v členu 42 ustave. Vprašanje kmetov je s tem členom rešeno. Pri južnih kmetih se opaža težnja, da sa-

mi potom direktnega sporazuma z lastniki skušajo rešiti agrarno vprašanje.

V Bosni in Hercegovini je agrarno vprašanje na ta način rešeno, da je bila za likvidacijo razmerja kmetov do bogov izplačana doslej vsota 105 milijonov dinarjev bosanskih in hercegovskih begom, ostanek pa se nakaže prihodnje dni. Obstoj agra na uprava, ki ima rešiti 36.000 spornih zadev. Spori med kmeti in begi pa se bodo hitreje reševali, ko se agrarni uradi spopolnijo z večim uradništvom in strokovnjaki.

V Vojvodini, na Hrvatskem in v Sloveniji je treba rešiti vprašanje razdelitve veleposestev. Vse dosedanje še začasne naredbe agrarne reforme in ustave same so v načelu proglasile razlastitev veleposestev. Proti razlastitvi, ozir. razdelitvi veleposestev pa so se pojavili nekateri ugovori. V omenjenih ireh pokrajinah je skupaj veleposestev 776 s površino 858.819 oralov zemlje. Glede razlastitve veleposestev pa je dvojna kompetenca. Za razlastitev veleposestev na korist samoupravnim korporacijam in na korist države pristojni ministrstvo za žume in rude. To ministrstvo izdela poseben zakonski načrt.

Od ostalih veleposestev, posebno onih v Vojvodini, je bilo do letošnje jeseni družinam kolonistov razdeljenih 185.906 oralov zemlje. Ta veleposestva so se razdelila dobrovoljcem in družinam kolonistov. Razdeljevanje se konča v Vojvodini prihodnjo spomlad.

Minister za agrarno reformo je končno podal statistične podatke o naselitvi kolonistov in dobrovoljcev. V Vojvodini je naseljenih 6000 kmetov in dobrovoljcev meščanskih poklicev in 12.000 dobrovoljcev kolonistov. Tekom letošnjega leta se razdeli zemlja v Vojvodini še 20.000 dobrovoljcem. Dobovoljci in kolonisti zemljo dobro obdelujejo. Agrarne zajednice so prejele 7 milijonov brezobrestnega posojila in zelo plodonosno delujejo. Bodoči proračun določa 20 milijonov dinarjev za nova brezobrestna posojila.

Po končanem ekspezu je predsednik agrarnega odbora Ljuba Davidović zaključil sejo.

Zakonodajni odbor.

— Beograd, 18. novembra. (Izv.) Napetost, ki je vladala pred pričetkom plenarne seje zakonodajnega odbora radi zakona o sodnikih in odvetnikih, je bila na seji tega odbora na ta način odstranjena, da je bil ta zakon umaknjen. Na ta način je postalo tudi vprašanje demisije ministra pravde začasno brezpredmetno.

Zakonodajni odbor je dalje nadaljeval podrobno razpravo o zakonu glede činovnikov in ostalih državnih službenikov gradjanskega reda. Zakonodajni odbor je po daljši debati sprejel nekatere spreminjavalne predloge k raznim členom. Sprejeta je bila brez debate tretja glava zakona.

Finančni odbor.

RAZPRAVA O NEPOSREDNIH DAVKIH.

— Beograd, 18. novembra. (Izv.) Finančni odbor je na včerajšnji seji najprej vzel na znanje poročilo finančnega ministra o državnih dohodkih in izdatkih za mesec avgust in september 1922. Dohodki so znašali 1112 milijonov 839.658 dinarjev 38 para, izdatki pa 1023 milijonov 34.923 dinarjev 14 para.

Prečitano je bilo dalje poročilo finančnega ministra, v katerem predlaga minister, da odbor prične razpravo o zakonskem predlogu glede neposrednih davkov. Ta zakonski predlog določa v kraljevini SHS trovrstni neposredni davek: 1. neposredni davek na dohodek iz zemljišč, poslopij, podjetij, obratov, iz obresti, rent in dela; 2. na

pridobitno v celokupnosti in 3. na celokupno premoženje.

Finančni odbor je izvolil posebni pododbor, ki ima proučiti ta zakon. Posl. dr. Korun je na to predložil poročilo v zadevi Kokoschinegovih hiš v Mariboru. V tem pismu veli posl. dr. Korun, da so bile hiše najprej kupljene za 4 milijone kron, a se je pozneje kupnina zvišala na 6 milijonov.

Finančni minister je izjavil, da je nakup teh hiš ukinil.

POLITIČNE VESTI.

— **Odhod naše delegacije v Lausanne.** Iz Beograda javljajo, da je 16. t. m. odprta delegacija kraljevine SHS na orijentsko mirovno konferenco v Lausanni. Z zunanjim ministrom potuje tudi pooblaščen minister Ljuba Nešić, ki se v Milano sestane z našim rimskim poslanikom Antonijevičem, s katerim bo vodil podrobne konference glede ratifikacije konvencij, sklenjenih o izvršitvi rapalske pogodbe. Na kolodvoru so se od delegacije poslovili zastopniki raznih držav, med drugimi italijanski poslovni odpravnik Sumonte in bolgarski odpravnik Ljudskanov.

— **Jugoslovenske vtilke o bivanju Stamboliškega v Beogradu** priobčuje dr. L. L. v listu »Prager Presse«. Med drugim izjavlja: Ni treba izgubljati besede, da je v interesu Bolgarie kakor Jugoslavije, da se zboljšajo razmere z bolgarskim bratskim narodom. Z v naprej pa treba izjaviti, da med Srbi ni nobene stranke, ki bi principi- lno nasprotovala ustvaritvi dobrih odnosov z Bolgarijo. Sedaj je samo od Bolgarie odvisno, kaj stori za to zblizanje. Problem je v glavnem psihološki in za rešitev tega problema morajo Bolgari ustvariti temelji. — Nastaja vprašanje: kaj je storila Bolgarija in kaj mora storiti, da vzbudi vero na njevo poboljšanje in na njeno odkrito mišljenje. Preteklost se lahko pozabi in odpusti, v sedanjost pa treba še le verovati. Prepričanje moramo imeti, da je današnja Bolgarija povsem nova in da ne bi mogla več nastopati tako, kakor ona stara iz let 1914. in 1915. Ni govora o sovražstvu, marveč pomanjkanje v zaupanje obstoji in to treba odstraniti. Stamboliški je imel lepo priliko, sodelovati pri rešitvi tega psihološkega problema za časa svojega bivanja v Beogradu. Toda ni tega storil. Prevečal ga je samo dialektika kmetkega govornika, kar se je pokazalo zlasti s številnimi novinarji. Nobenega gorkega srčnega tona ni bilo v njegovem govoru, nobenega izraza obžalovanja in nikakega znaka, da se je bolgarsko naziranje kaj izpremenilo. Imel je priliko storiti mnogo, pa je storil malo. Priti mora nova Bolgarija, ki bo govorila tako, da jo bo Beograd dobro razumel in da bo njen govor odmeval v njem. Poset Stamboliškega v Beogradu je pokazal, da so za to novo Bolgarijo v Beogradu vedno odprta vrata in srca. Dokler pa ostane Bolgarija pri svojem starem govoru, bo sledila korektnosti vedno korektnost in lojalnosti vedno lojalnost in ako bodo interesi to zahtevali, bo mogoče tudi skupno nastopanje. Samo od Bolgarie je odvisno, ali bo njeno razmerje do Jugoslavije korektno, priateljsko pristržno ali pa še več kot samo pristržno. Kako se to razmerje ustvari in uredi, je problem, ki ga imajo Bolgari sami rešiti. Pri rešitvi pa lahko sodelujejo tudi drugi Slovani, trudeč se za duševno prerjenje Bolgarie.

— **O ruski zunanji politiki** zlasti namram Angliji in o njenih aspiracijah v Aziji pišejo dan na dan zelo obširno vsi svetovni listi, ki pošiljajo v sovjetsko Rusijo svoje posebne dopisnike. Tako poroča »Berliner Tageblatt«: »O konservativni vladi na Angliškem in o njenih volilnih uspehih ne vlada v Moskvi nikako posebno veselje. Rusi pravijo, da se je Anglija v svoji zunanji politiki zelo prevzela, zato ji nasvetujemo, da bi svojo politiko revidirala, ako noče izgubiti velik del svojega prestiža v Aziji. Dokler bo Anglija slabo postopala z Rusijo, se bo slednja vedno bolj, tudi ostentativno nagibala k Franciji, katere imperijalistična prestiža politika bolj »la Napoleon III. kot Napoleon I.« dovoljuje več ugodnih in cenjenih zvez. Za trenutnimi situacijami in ugiibanji koraka temeljito premišljena azijska politika Rusije, ki že skozi desetletja stremi po vstajenju Orijenta. Z Japonsko ima Rusija vedno spore in ako je

Japonska sedaj izpraznila Vladivostok, je obdržala pa Sahalin in Anglija stoji Japonski vedno mnogo bližje kakor pa Rusiji. Potom Rusije podpira problem porajajoče se Azije tilo pa učinkovito v notranjeevropsko politiko. V koliko se zavije Amerika v to politiko, je danes še težko reči. Azijska politika Rusije vsebuje množico elektricitete, ki pa se trenutno ne združuje za akutne konflikte. Položaj v Rusiji je danes tak, da stremi po nekaki stabilnosti in se razširja miroljubno razpoloženje.

— **Wilson se udeležil bodočega boja za ameriško predsedniško mesto?** »Matin« poroča iz Newyorka, da je imel bivši predsednik Wilson govor o sedanjem političnem položaju. V raznih merodajnih političnih krogih sodijo, da je govor pričetek njegove volje, da se udeležil bodočega boja za volitev ameriškega predsednika in to vsled uspehov demokratične stranke pri sedanjih volitvah.

— **Kdo je vesel protidržavne Hlinkove politike.** Zadnja zborniška ofenziva slovaških protidržavnih hujšakcev je napravila vesel odmev v Budimpešti. »Pesti Hirlap« piše: Stari panslavisti — voditelji, celo Juriza in Hlinka, plakajo za madžarskim gospodstvom, dasi se upirajo češki moči začasno samo z geslom slovaške samostojnosti. »Kakor vse kaže, ne vzbujala parlamentarno »delovanje« slovaških ljudskih generalov navdušenja v Slovačkih, temveč v madžarski Budimpešti.

— **Položaj v Rusiji.** »Pravda« poroča, da pomanjkanje v Rusiji vedno bolj narašča. Država preživlja gospodarsko katastrofo. Proračun železniškega prometa je pokazal 12 trilijonov deficita. Proračun državne industrije ima 21 trilijonov deficita. Za kulturne in javne potrebe vlada izdaja minimalna sredstva.

— **Nemiri na Kavkazu.** Po poročilu »Izvestij« je sovjetska vlada poslala angorski narodni skupščini noto, ker je bilo najdeno pri vstaših v Kubari in na Tereku turško orožje. Sovjeti zahtevajo, da turška vlada pojasni, zakaj preskrbuje vstaše na Kavkazu z orožjem. Iz notranjih gubernij so bile poslane na Kavkaz sovjetske čete, da likvidirajo vstajo.

— **Poincare vabi Izmet paša v Pariz.** Lausanski dopisnik »Matina« poroča, da je francoski generalni konzul takoj po prihodu turške delegacije v Lausanne obiskal Izmet paša in mu sporočil, da bi bil Poincare srečen, če bi ga videl v Parizu. Izmet paša je nato odgovoril, da je za konferenco določena Lausanne in da ne ve, zakaj ga vabijo v Pariz. Takoj nato je obiskal Izmet paša francoski poslanik v Bernu in mu pojasnil podrobnosti predloga francoske vlade. Izmet paša je odgovoril, da še ne ve, bo li mogel pred začetkom konference obiskati Pariz.

Ljudsko glasovanje na Bolgarskem.

— **Sofija, 17. novembra. (Izv.)** Kakor je bilo že javljeno, se vrši dne 19. t. m. v nedeljo po vsi Bolgarski ljudsko glasovanje glede krivde ministrov, ki so bili člani vojnih kabinetov od leta 1913 do 1918. Za to glasovanje razvijajo stranke živahno agitacijo. Meščanski blok nastopa z vsemi napori za to, da bi se ljudsko glasovanje izvršilo v prilog obdobjem ministrom.

Vsak volilec, polnoletni državljani, ima pravico glasovati. Računajo, da se bo tega glasovanja udeležilo nad 1 milijon bolgarskih državljanov. Vsak volilec prejme po en črni listek in 1 bel listek. Črni listek pomenja, da ministri niso krivi. Na belem listku pa je napisanih vseh 22 obdolženih ministrov. Volilec ima pravico po lastnem preudarku prečrtati ime kakega ministra. Politični krogi smatrajo, da vlada ne polaga tolike važnosti na končno obsodbo ministrov, marveč vidi glavni politični moment v tem, da bolgarski narod odobri sedanjo politiko Stamboliškega in da izreče vladi zaupnico. Naglašajo, da bo ljudsko glasovanje važen in tehten dokument, v

ril v zvezi s svojim zaničevanjem države in sploh vsake vnanje organizacije ljudi.

Tako stavlja ubogega preiskovalnega sodnika v »živem mrtvecu« na sramotni oder, dasi vrši ta sodnik samo svojo dolžnost in še s precejšnjim samozatajevanjem napram žaljivim izpadom Fjodorja Vasiljeviča.

Radi srednjeveške rusko-pravoslavne zakonodaje glede ločitve zakonov in druge poročitve skuša koncem tega dela zadeti državo kot tako in sploh dokazati nesmiselnost obstoja države.

Nikdar se ni Tolstoj kot mislec prebriol do svobode duha. Vedoč, da je sam globok, da vse življenje strašno trpi na vprašanju, kako odrešiti človeštvo, je svojo notranjost smatral za edini in zadostni vzorec za ves svet. Ni razumel, da more kdo nevedoma in nedolžen grešiti nad soljudmi, ako je bil vreden v gotove razmere in tudi ni razumel, da ni vsakdo duh, ki bi imel dar in voljo, čež poslednje stvari tako intenzivno razmišljati in tudi na ravno isti način z istimi zaključki, kakor on. Sebe je napravil za absolutno merilo in v tem tiči usodepolna napaka in

tudi velikanski duševni napuh tega najpompnejšega, Bogu in trpečemu človeku najvdanejšega zemljana. Ni mu bilo toliko za resnični vspeh svojega socialnega dela, kakor za osebno pomirjenje, češ da je storil, kar je mogel. Potrebno je to pomirjenje, ker sicer bi ob svoji skrajno razdražljivi naravi, polni usmiljenja, ne bil mogel vzdržati lastnega življenja.

Ni pri tem pojmlil, da svoboden duh ljubi človeštvo, kakor je, in da se da to storiti le s pomočjo čutenja, z dušo. Dal nam je pač to ljubezen kot pesnik; a kot apostol je operiral le z razumom, in tamkaj ga je razum gnal, spraviť svoje mesijansko hotenje v formule. Ni razumel, da je brez števila človeških pojavov, celo večina, ki se jih z golim razumom ne bo nikdar dalo pojmliti, nego le občutiti, kakor zna umetnik. Svoje krščanstvo je spravil na par formul in mislil, da se da človeštvo odrešiti, ako tista pravila izpolnjuje. Zbežan ni hotel videti nič vsega onega, kar je ležalo onkraj teh formul, onkraj možnosti, biti pojmovano z razumom in dejano v podučne besede. Zašel je v dogmatičen pozitivizem in skozi tega

naposled v zaničevanje in črt do človeštva — on, ki je imel dušo same ljubezni do bližnjega! Postajal je vedno nestrepejši. Ali rešitev po njegovem »edino pravem« receptu, ali nič. Postal je največji duševni tiran.

Kakšno stališče je doktrinarec Tolstoj pravzaprav zavzemal napram propalici Fjodorju Vasiljeviču v »Živem mrtvecu«, ne vem. Mislim si pa, da je to ogabno figuro gledal tako-le: Tukaj je človek, ki je zašel na napačno pota, a le iz nevdružne potrebe, ostali si zvest, živeti svoje lastno življenje po narekovanju lastne vesti. Rodbina, žena, otrok, civilizacija — to so le same moteče sponke. Človek naj živi po svoje, četudi grdo; po izkušnjah in premišljevanju mora priti naposled, če se le ne da motiti po ozirih na druge, na svoje jasno človeško jedro in začeti iz lastne potrebe in nemoten po drugih živeti življenje v Bogu in v bratstvu. Da le zbeži iz spon svojih »razmere« — pa je storjen prvi korak.

Ni pa Tolstoj premislil, koliko nezgodnega duševnega in gmočnega trpljenja bi prišlo nad človeštvo, če bi vsakdo tako počel. Pa to mu je bilo

pravzaprav vseeno, ker je bil doktrinarno prepričan, da leži odrešenje le v njegovem receptu. Kdor noče sam, naj se ga prisili, ali naj pa pogine. Da je toliko odrešilnih možnosti, kolikor je ljudi na svetu, je tako malo pojmlil, kakor tega ne pojmiijo boljševiki, ki so po svoji umstvenosti Tolstemu neposredno blizu. Škoda, da Lev Nikolajevič ni doživel praktičnega učinka svoje dogmatične odreševalne logike.

To se mi je zdelo potrebno napisati o Tolstemu, čeprav se nanaša na njegovo celotno osebnost in ne ravno posebej na »Živega mrtveca«.

Pa tudi na tega. Fjodor Vasiljevič Protasov, ki živi po svoji volji, ki je vrzel od sebe vse vnanje sponke in se muči, da odvzre tudi vse notranje, od ljubečih ga svojcev mu skovane sponke (kar se mu pa nikdar čisto ne posreči in ga — po vsej pravici — do konca muči slaba vest), je prototip za Tolstega zahtevo, naj vsakdo živi po svoji pravi notranji volji res svobodno. Ne more se pa Protasov svoboditi do izčrpanosti, do nirvane, nego v svoji slabosti volje obvisi v sansari, v »kopreni Majee« in

preseče vozle do namišljene prave svobode s samoumorom.

Tudi to je pristno Tolstojsko. Večkrat v življenju je Lev Nikolajevič mislil na to, svojemu obupu in svoji bolesti nad nedosegljivostjo svojih zahtev napraviti konec s samoumorom. Končno je peškom ušel rodbini in vsem ljudem po dolgi ruski cesti v stjep. Spotoma ga je srečala poslednja prijateljica, Smrt.

Predstava je bila zelo dobra zlasti radi neke enakomerne višine v igranju. Najhujše je, če posamezni igralci močno nadkričujejo igralce manjših vlog. Ker take zaokroženosti pri nas nismo preveč vajeni, jo smem pač stavljati na račun režiserja.

Vseeno pa mi veli dolžnost, da izrečem na tem mestu posebno zahvalo gospe Wintrovici za njeno Lizo Protasovo. Živela je v vlogi te nesrečne, čuteče in blage žene. Bila je sugestivna, in občinstvo je njeno tragiko živelo z njo. Nikdar prej še ni našla tako krepkih srčnih tonov. Morda doslej ni imela vlog, ki bi se tako skladale z njenim čutenjem.

krli se je izpremenilo psihološko razpoloženje bolgarskega naroda napram sosednim državam. Stranke, združene v meščanskem opozicijskem bloku, živahno agitirajo za nedolžnost ministrov. Demokracije, radikali in narodni naprednjaki nastopajo proti zemljoradnikom. Liberalci in razne socialne demokratske frakcije zavzemajo do danes rezervirano stališče. Komunisti pa vrše živahno agitacijo v korist bolgarski zemljoradniški stranki.

Julijska krajina.

Obsodba radi dogodkov na Krnu

V četrtek pozno zvečer se je zaključila kazenska razprava v Gorici, ki se je vršila proti 7 Slovincem radi dogodkov na Krnu. Potek razprave je jasno pokazal, da obtoženi niso ne razbili in ne oneslastili italijanskega spomenika na Krnu. Ves čas razprave se je videlo, da je mogla samo strela razbiti spomenik. Državni pravdnik dr. Battigi je zahteval obsodbo ne kot kazni, marveč kot zgled, da se v bodoče ne bodo več vršile take oskrumbe. Branitelji dr. Flego je govoril izborno, naglašajoč, da ni nikakih dokazov, da bi bili obtoženci kaj zagrešili, sodnega izvedenca ni bilo na lcu mesta in za razbitje spomenika se z druge strani opravičeno navaja meteorološki vzrok. Fašisti so pazno sledili razpravi in se držali ves čas tako, kakor da zahtevajo strogo obsodbo. Ta je res prišla.

Obsojeni so: 16letni Anton Smrekar pogoltno na sedem mesecev in 15 dni zapora in globo 209 lir, Josip Koren, 13 let star in Andrej Perdihi, tudi 13 let star, sta oproščena, Josip Mikluš, 37 let star, je obsojen na eno leto in 3 mesece ter na 500 lir globo, Ivan Sovdat na en mesec in 15 dni ter na globo 250 lir, Ivančič in Bajt sta oproščena. Komentar na to je kratek: fašistovska justica!

Občinski zastop v Dekanih v Istri je bil poleg nekaterih drugih ob fašistovskem prevratu razpuščen. Zupan je šel radi tega v Koper na podprefekturo, kjer mu je podprefekt Suni napisal osebno resolucijo, katero mora občinski zastop sprejeti, da odpade razpust. Ta resolucija je v celotni italijanski in vsled nje sta bila dva člana občinskega zastopa izključena. Radi tega je bil tamkajšnji učitelj Medvedšek brzojavno odstavljen od svoje službe. Drugi izključeneč je g. Albin Šiškovč iz Crnega Kala. Izključena sta, ker sta se po mnenju italijanskih oblastnikov vedla premalo italijansko in se preveč ogrevala za pravice domačega prebivalstva. Storišila nista seveda nič protipostavnega in nič kaznivega v prav nikakem oziru. Takoj ko je bil učitelj odstranjen, je že prišel na njegovo mesto nek italijanski učitelj, tako, da imajo v Dekanih sedaj dva čisto italijanska razreda in enega samega slovenskega, na katerem pa skoraj prevladava italijanščina. Tako sistematično ubijajo jugoslovensko šolo v Istri.

Ponosnim in zavednim ženam.

V najtežjih časih naše zgodovine, ko je bil pregnan naš jezik iz šole in uradov in ko se je moral mestoma umakniti tudi iz cerkve, je bila njegovo edino pribežališče — slovenska mati. Pod njenim varnim okriljem je živel naš jezik, dokler ni prišla tudi zanj ura vstajenja.

To veliko nalogo slovenske matere pa vrši danes slovensko ženstvo v Primorju. Tam je danes naš jezik enako prežan, ko v najbolj črnih časih avstrijskega jožefinstva, tam je slovenska mati edino njegovo zavetje.

V polni meri se zaveda naše zavedno primorsko ženstvo te svoje historične naloge in zato si je osnovalo svoja ženska društva, da mora to nalogo uspešneje vršiti. Tako imamo »Žensko združenje« v Opatiji, »Žensko dobrodelno združenje« v Trstu in »Slovensko žensko društvo« v Gorici. Vsa ta društva delujejo marljivo in so naravnost nenadomestljiva podpora v narodnem delu. Zlasti velike zasluge so si iztekla ta društva za našo dečo, katerim so v resnici prava mati.

Da pa ta ženska društva tudi ne zanemarija svojih ženskih interesov, da se agilna središča vsega dela za dvig slovenske žene, je razumljivo samo po sebi.

Delo teh vzornih ženskih društev pa bi bilo veliko bolj uspešno, če bi imelo tudi svoje glasilo, ki bi propagiralo njih ideje in podpiralo njih idealna stremeljenja.

Da se to zgodi, so se sporazumela vsa ženska društva Primorja, da prično izdajati svoj list, ki bo gotovo tako v vsebinskem kot tudi v opremnem oziru v čast slovenskemu ženstvu.

Zato apeliramo na vse slovenske žene, ki se pomane in zavedne, da postanejo marljivo prijateljice tega lista.

Naj Vam bo v ponos, da ste tudi Vi pripomogli k zmagi dobre stvari, naj Vam bo v zadoščenje, da je tudi Vaša zavednost dovela k rešitvi našega vprašanja v Primorju.

A. Lavrič-Zaplaz:

Moj odgovor na knjigo „Kärntens Freiheitskampf“.

V. Podlaga za promemorio voj. pooblaščenca je tvorilo pismo (povelje) »aide - mémoire«, ki je vsebovalo: 1.) fakultativno voj. sodbo o koroških voj. razmerah in 2.) konkreten predlog na vlado.

Ta ekspozé je bil predložen gen. pooblaščenca Smodeju. Giasi se takole:

II. del (pismo, zaupno).

1.) Takejšnja zasedba koroškega teritorija z zgoraj omenjeno demarkacijsko črto vred in tej sledeče skorajšnje prevzete omenjenega ozemlja po jugoslovenskih upravnih in prometnih oblastih se nuho priporoča.

Razen teritorij mest »Celovec« (?) in »Belljak« (?) bi se sedaj od naše strani podvzeta vojaška zasedba v blistvu dal izvesti brez posebnih prask.

2.) Vojaško moč Celovca cenim na ca. 1000 mož (1+600 valeurs, 400 nonvaleurs) in dve bateriji (6-8 topov), v Belljaku z okoliš vred računam na ca. 500 mož (nonvaleurs).

3.) Vojaški poveljnik Koroške, podpolkovnik Ludvik Hülgerth je očitno pod pritiskom sedanjih anarhističnih razmer zgubil ves upliv in nosi edino še častni naslov poveljnika. Resnično oblast imajo v rokah: vojaški svet (Soldatenrat) — nemški radikali — anarhisti (boljševiki).

4.) Dovoljujem si torej še enkrat »visoko narodno vlado« na podlago mojega osebnega prepričanja pozvati, da čimprej zasede koroško ozemlje južno od že omenjene črte.

Liubljanska konferenca: (Živahne debate — rožljanje paragrafov (§, §) — »čujejo« se takorekoč »neme« apokaliptične jezdece nad našimi glavami.

Dr. Brejc contra dr. Reinlein (»jezikovna meja«).

Dr. Müller contra dr. Pflanzel (koroško prebivalstvo — posebno »Celovčani«).

Predsednik dr. Triller dá dr. Brejcu besedo.

Dr. Brejc: »Obmejno vprašanje smatram za razčistično z našo uradno Vam naznanjeno zahtevo, da izpraznijo Nemci sklenjeno slovensko ozemlje na Koroškem«.

Dr. Strobil: »Kaj razumejo gospodje pod sklenjenim slovenskim ozemljem?«

Dr. Brejc: »Živečo, etniško mejo — ona obsega vse kraje, v katerih bivajo Slovenci. Stojim na stališču, da Slovenec ostane Slovenec tudi ako se ne priznava kot tak. Tudi ako je Nemcem prijazen (Deutschfreundlicher Windischer), celo tudi v tem slučaju, če ne zna slovenski jezik, mi zadostuje, da se v njegovih žilah pretaka slovenska kri.«

Smodej imenuje to mejo. Dr. Triller: »Gospodje se morajo vendar enkrat sprijazniti z mislijo, da jim vzamejo Jugoslovenci Celovec in Belljak.«

Dr. Brejc: »Da, z etniško mejo niso naše terjatve izčrpane. Prišlo bo do »operacije« z milo silo.«

Predsednik konferenca dr. Triller: »Gospoda moja! Poudarjam, da je v svrhu možnosti razprave potrebno, da sprejmemo najprej kot bazo gotovo linijo. Meni za svojo osebo je od majorja Lavriča imenovana črta jako simpatična. (Klic od nemške strani: To radi verjamemo. Smeh.)

Dr. Müller: »Dr. Pflanzel ne smejite se!«

Predsednik: »Gospoda, prosim mir! Prelozimo konferenco na jutri!«

10. december: Dr. Reinlein ponudi kot »kontrapredlog« samo občino Jezersko, sodna okrajna Dohrova in Pliberk.

Dr. Brejc (ogorčen): »Pod takimi pogoji je sploh odveč, da so gospodje prišli semkaj.«

Predsednik dr. Triller: »Najbolje je, ako se obojestranski gospodje delegati pogovore v sosednji sobi o kritični materiji, ker situacija je zares kritična!« (Smeh.)

Tvorijo se gruče — konverzacija »en conventicles« traja več kot uro. Nemci se vendar odločijo.

Dr. Reinlein: »Priznavamo etniško mejo z ozirom na upravo na ta način, da imajo južno od te meje Jugoslovenci, severno pa mi uprave v rokah. V »obmejni krajini«, skozi katere vodi demarkacijska črta, se uvede »mešana uprava« in sicer samo do mirovne konference. Tu naj odloči plebisцит.

Dr. Brejc: »Ne, ne, pod nobenim pogojem!« (Smodej, dr. Müller, Tavčar iz Celovca molčijo.) — Pogajanja se prekinajo za eno uro.

Po odmoru nadaljujeta vikar Smodej in dr. Müller razburjeno debato in se pritožujeta radi napadov na Slovence pri Marliji na Zili, o katerih sta pravkar dobila obvestilo.

Smodej: »Jugoslovenska vlada je sklenila: izključiti teritorialno vprašanje iz razprave!«

(Med splošnim razburjenjem so se pogajanja prekinila. — Alca iacta est! Kocka je padla!)

Nemški zastopnik so zahtevali svoje akreditive in se odstranili. Z 13. decembra so se pa tudi javili pri generalu Luzzattiju v Trbižu [Z. 1440. Präs. Klagenfurt 13. XII. 1918.] ...

Znano je, da izključeni diplomati skušajo na vrak način zavleči prekinjenje diplomatskih odnosov tako dolgo, dokler ni končana lastna koncentracija vojaških sil.

(Na Koroškem smo takrat potrebovali samo 4 dni za koncentracijo ca. 1600—1800 mož: 17. pp : 2 baona, 87. pp : 1—2 baona. pl. pp : 1 baon itd.)

Gospodje diplomati bi bili torej morali zastaviti vse, da bi držali nem-

ške delegate vsaj še 4 dni v Ljubljani, in na vsak način bi se bilo izogibati izmenjave diplomatskih »telefoničnih« pogovorov, kakor n. pr. »S. an Kaki (Velikevec): Narodna vlada hat Verhandlungen soeben abgebrochen, haltet Euch zum Vorrücken bereit.« (Kärntner Verkehrsausschuß, Hirschdienst 11/12., ZL 1256, aufgenommen: Hutter.)

Za diplomacijo velja: hladno kri in previdnost. Diplomatični niti se principijelno ne sme prehitro raztrgati.

Alo se mitologiški heroj Tezej ni sramoval se posluževati suzne »Ariadne niti«, da se je megal izkobilati iz Minotavrovega brloga, bi gotovo ta sistem ne škodoval »našim diplomatom«.

O diplomatih se je nekoč Friderik II. izrazil v malicioznem tonu takole:

»Če bogovi piskajo, je »smrtnik« težko marširati!« (Dajlo.)

Nemška gospodarsko-kulturna ideja.

Tekom vojne je znal avstrijski socialni demokrat dr. Renner sanjati o obnovi Avstrije. Tako ga je preganjala ta misel, da jo je končno obrazložil javnosti v dolgih treh zvezkih. V Nemčiji pa je v istem času Friderik Neuman razlagal Srednjo Evropo po svoje, t. j. ogreval se je za gospodarsko spojitve narodov tostran ruske meje pod vodstvom Nemčije. To, kar sta pisala Renner in Neuman, je vse razbila vojna. Renner se je s tokom povojne dobe povsem predrugačil in nič več mu ne prihaja na um obnova Avstrije. Neuman pa je popolnoma obmolknil s svojo Srednjo Evropo.

Dr. Renner govori sedaj v svoji, pred kratkim v Berlinu izišli brošuri, da naj se Nemci obrnejo od svoje prejšnje vojaško - politične ideje in naj jo nadomeste z gospodarsko - kulturno idejo. Nemogoča je repriza preteklosti, o revanši in o revindikacijah po letu 1918 ni mogoče več govoriti. Nemška politika se mora primerno novim razmeram preobličiti po svojem temelju in po svojem končnem cilju, katera treba stvarno premotriti.

Nemčija ni prav umela svoje kulturne misije, in z njo tudi Avstrija ne. Nemci so videli na vzhodu samo enega sosedo, mogočno Rusijo, vse druge narode pa so odpravljali na kratko s »skupinami, ki nimajo nikake zgradovine.« Govorilo se je pač o kulturni misli, ki nemškega naroda na vzhodu, ali to kulturno mislijo je pokrival namen: podjarmiti vse sosedne narode od Vzhodnega morja do Adrije pod absolutno »etično vojaško oblastjo« dveh nemških rodbin.

Toda zgodilo se je to, česar Nemci niso pričakovali, da so se namreč te »narodnostne skupine, ki nimajo nikake zgodovine«, vzbudile in potem svetovne vojne prodrle na površje. Treba računati z izvrženimi dejstvi in napram njim zavzeti nemško stališče.

Da se zgodovinska mislija nemškega naroda izpolni, se ima ustvariti se-

daj miroljubna Srednja Evropa. »Mi Nemci moramo biti pravični napram porajajoči se kulturi naših sosedov, kljub naši zavesti starejših in daljših kulture, učiti se moramo njihove jezike in prenesti moramo tudi marsikako zapostavljeno, prepuščajoč sprednje korake novim državam v marsikakih rečeh in slučajih.«

Dr. Renner računa na to, da zadenejo njegova izvajanja in intelektualnih nemških krogih na odpor, zato pa govori o »pokori za cesarsko blaznost nemških imperatorjev in za izvajajočo poslovno praktiko nemškega predvojnega kapitalizma.« Nova Srednja Evropa bi imela biti spojena potom politične vezi, toda sloneti ima v glavnem na gospodarskih pogodbah in interesnih združbah, ki bi se polagoma po potrebi množile. Ne imperijalizem kapitala, marveč visoko kvalificirani duševni in ročni delavci naj bi vodili po Rennerjevem mnenju jugovzhodne Nemce. Renner propoveduje pacifično zavojevanje, t. j. zavojevanje interesnega izenačevanja in federacije v nasprotju z imperijalističnim zavojevanjem, kakor si je Rusija podvrgla severno Azijo. Nemci imajo biti narod, ki bo ljubil mir, narod praktične vede in smotrnega gospodarstva. Nemški narod naj ne grabi več po svoji preteklosti, marveč naj se prilagodi razmeram novih vzhodnih narodov, z njimi naj živi in v njihovi skupnosti naj si gradi svojo bodočo zgodovino.

Dr. Rennerjev mirovni program vzbudi gotovo razpravljanje pri velikem delu Nemcev v Nemčiji in Avstriji in marsikdo ga bo tudi odobral, toda zdi se nam, da v sedanjem trenutku med nemškim narodom še vedno prevladuje duh, ki je bistveno nasproten Rennerjevemu programu. Morda se tega programa, po času predelanega, oprim obdoba nemška generacija? To je v tesni zvezi s slovansko veljavo v bodočnosti.

Gospodarstvo.

—g Ljubljanski trg. Cene govejega mesa so se znižale za 1 dinar pri kg, za prihodnji teden zopet za 1 dinar. Kvaliteta govejega mesa se približuje predvojnemu časom. Govejce mesa I. vrste 48 do 52 K, II. vrste 40 do 46 K, III. vrste 30 do 36 K. Teletje mesa 58 do 60 K, svinjsko meso: hrvaško 70 K, domačih prašičev 80 K, trebna: slanina 85 K, riba in sabel 100 do 106 K, mešana slanina 95 K, na dele 90 K, ameriška mast 95 do 105 K, domača 120 do 130 kron, šunka 120 K, prekajeno meso I. vrste 110 K, II. vrste 100 K. Jaje na trgu primanjkuje običajno vsako leto v tem času; par 15 K. — Povišek cen moka je povzročil precejšnje vznemirjenje. Vsi znaki pa kažejo, da je ta povisek le prehodnega značaja. Povzročeno je bil v prvi vrsti vsled nenadoma nastalega velikega povpraševanja po moki. Vseled padca cen moka pretečni mesec se ni kupovalo v nadi na to nižje cene. Vseled izpraznila zaloga je bil konsument in manjši trgovec prisiljen do povpraševanja po moki. Poleg tega je bil dovoz ameriške moka premajhen. Istotako kvaliteta ameriške moka v več slučajih ni bila dovoljna, vseled tega se priporoča za nadaljni dovoz ameriške moka več pozornosti v tem pogledu. Centralna vlada je storiila vse karake, da se vzpostavi v Jugoslaviji takoj velika množina cenenege romunskega in ameriškega blaga. Dovolj je deloma že na poti. Tama dovolj bo sledilo podane cen domači moki, ker poleg dovoza moremo pričakovati tudi zopet dvig cene. Priporočati pa bi bilo zelo morda, da centralna vlada skrb za to, da bo Slovenija zadostno založena s ceneno moko, ker je Slovenija važen čimtelj pri ugotovitvi močnih cen. Današnja cena moka v Ljubljani: 24 do 25 kron št. 0, bela krušna moka 20 K, črna 18 kron, kaka 24 K, lešpreni 24 K, otrobi 9 K, koruzna moka 18 K, svinjska moka I. vrste 30 K, II. vrste 25 K. Občinstvo se opozarja, da prodaja mesne upravitelja najnižje moka št. 0 za 22 K kg, moka za kubo za 20 K. Prodaja se na Poljanski cesti št. 15. Občinstvo naj se vendar poslužuje ugodne prilike in s tem postri konkurenco. — Specerice blaga, kava Sava 136 K, Rio 128 K, kristalni sladkor 60 K, v kockah 70 kron, riž I. vrste 35 K, II. vrste 28 K, liter namiznega olja 80 K. Glede zelenjave je se-

daj ljubljanski trg založen bolj s običajno kisljo repo in kislim zeljem. Cena kislemu zelju se je znižala na 10 K, repi na 8 K kg; zelje v glavah na debelo 2 K kg, čebula 18 do 20 K, česen 36 K, fižol ribičan 15 K, prepelčar 17 K.

— Konsumentom bosanskega in slovenskega premoga. Glavna rudarska direktija v Beogradu je obvestila tukašnje trgovsko in obrtniško zbornico, da je minister za šume in rudokope z rešenjem z dne 25. oktobra 1922 P. Br. 8733 ukinil vsakršno izdajanje odobrenj za nabavo premoga iz bosanskih rudnikov, ker imajo le-ti zadostne zaloge — krog 2000 vagonov. Konsumenti bosanskega premoga naj se obračajo v bodoče za nabavo dovoljenj na Glavno rudarsko direktijo, ki pa bo dajala prednost dobavam za promet (sacbaraja). Za vrtniški premog naj se obračajo konsumenti naravnost na upravo premoznikar Vrdnika, za premog iz slovenskih državnih premoznikov pa na oddelak za premog pri pokrajinski upravi za Slovenijo, kakor je bilo to doslej.

—g Ustanovitve mariborske gradbene akcije. V soboto dne 18. novembra 1922 ob 6. zvečer se vrši v kazinski dvorani ustanovni občni zbor mariborske gradbene akcije. Dnevni red: 1.) Nagovor predsednika. 2.) Čitanje pravil. 3.) Poročilo o dosedanjem poslovanju in uspehih. 4.) Predlogi pripravljalega odbora. 5.) Humana naloga Mar - Stana, mestnega magistrata in ministrstva za socialno oskrbo za poblajne tuberkuloze s specialnim ozirrom na razširjenost tuberkuloze po posebnih hišah v Mariboru in okolici. Predava docent dr. Matko. 6.) Nasveti občnega zbora. 7.) Volitve odbora, nadzornišva in razsedišča. 8.) Določitev odsekov, eventualno tudi volitev. 9.) Skladnost. — Na zborovanje je vabljeno tudi Obratna razvalnitelstvo Južne železnice, ker obrb Južne železnice največ trpi na pomanjkanju stanovanj in ker stanovanjski urad v zadnjem času zavzema stališče, da naj železnica uprava sama skrb za svoje ljudi. Ta občni zbor je odločilnega pomena za rešitev stanovanjskega vprašanja in bodoči razvoj Maribora.

—g Razmora v Nemčiji so se sedaj tri mesece tako znatno izpremenile, da se lahko računa v doglednem času na položaj

enak avstrijskemu. Draginja povzroča potrebnim naraščajočo naravnost katastrofalno; indekna številka državnega statističnega urada je znašala za oktober mesec mark 24.000 a uradniki so usuličili v srednjem 20—22.000 mark. Delavstvo seveda se muu! Demarni znakov prikažuje ali pa ni sedosti drobita: izplačevanje se vrši s precejšnjimi zamudami in razni srediti so na ta način skoro na dnevnem redu. Tarifni oddelki ne morejo dohajati s brzim tempom naraščajoče draginje, katere povzroča katastrofalen padec marke. Vlada skuša izboljšati stanje marke, toda do sedaj ni ukrenila nič pozitivnega in energičnega. Radi stabiliziranja marke se pogaja, govori in piše, a realnega se nič ne napravilo. Posledica nizkega stanja marke, je naravno naraščanje tujeje kapitala v Nemčiji. Zavodil, banka in dr. podjetja se drže dostikrat samo radi investiranja tujeje kapitala. Došli so se Francozi vržli na prilikene provizije, so Šveči poplajili Čehi, ki so jim mora priznati velika aginsto. Toda oni se ne zadovolje samo z Saško, nego segajo daleč do Hamburga, Berlina. Imajo svoje podružnice bank, zastopani so v nemških bankah, industrijskih podjetjih, kupujejo razna posestva itd. Penzijovali so prenapolnjeni z Čehi, visoke šole kakor tudi strokovno istotako. Povsod so zastopani Čehi. Njihovi konzulati in trgovska zastopstva, ki so skoro v vsakem mestu, jim gredo seveda v vsakem oziru na roko. Od tujcev, ki jih srečavajo na ulici, vidiš po večini Čeha. Na praznik obeltnice osvobodjenja češkolovarskega naroda se je v menialnicah mesta Dresdena kar trlo Čehov in nekaterim menialnicam je znamenito nemških mark ter so morali zapreti prodajalno. Za češko krono dobijo danes po oficijelnem kursu 230 mark, a za naš dinar kolikor ti kaže dal menialnica, ker oficijelno ne motra naš dinar na borzi. Mnogi naši Jugoslovenci so ustavljajo radi tega v Dresdenu in se obračajo na tvrdo »Triglavo«, ki je že marsikateremu prihranila poleg stroškov, ki jih za računa menialnica, še sitnosti. Toda kaj hoče ena sama jugoslovenska trdka v tako ogromnem nemškem morju? Ona se je sama organizirala in še sedaj sama deluje, a niso se še našli realni trgovci, ki bi se zanimali za trgovske posle v Nemčiji. Ako se Čehi lahko interesujejo za razne razprodaje itd. smo menjaja, da bi se ravno tako lahko udeleževali takih poslov tudi Jugoslovenci, ki imajo prav sedaj najugodnejše prilike za to. Potrebno bi bilo samo malo več zanimanja in dobre volje. Za omenjena tvrda »Triglavo« bi sigurno vsakemu šla v vsakem oziru na roko, ako bi se kdo obrnil na njo. Zanimajte se torej jugoslovenci podjetniki in trgovci!

—g Cena železn v Nemčiji so se znižala. Iz Berlina poročajo, da se je temeljna cena za Thomasovo železne palice zvišala od 154.000 M. za 49.000 M, to je 31,82% in sicer od 15. novembra dalje. Cena znaša sedaj 203.000 M.

—g Cene usnja na Madžarskem padajo. Po znižanju cen na mednarodnem tržišču z usnjem so madžarski usnarji te dneve znižali cene za podplate za nadaljnih 12%, za chrom — usnje za 50 K in za debelo gornje usnje za 10%. Čeških čevljarških izdelkov je na madžarskem trgu vse polno.

—g Rusija hoče zopet izito izvažati? Po poročilih družbe »Eleboproduct« bo mogoče iz jugovzhodne Rusije v najbližnjem času izvažati en milijon pudov pšenice in 10 milijonov pudov ječmena, skupaj torej 3 milijone pudov žita in izozemstva. Za transport je preskrajeno. Žito pojde v Italijo, Nemčijo in baje tudi na Angliško.

—g Poljsko gospodarstvo. Poljsko trgovsko ministrstvo je zvišalo kredite za industrijo, ki so znašali doslej 300 milijonov mark, za par sto milijonov. Podpora bo služila v glavnem manjšim industrijskim podjetjem. Hmelja so pridelali na Poljskem letos okoli 15.000 kvintalov. Od tega se izvozi 12.000 kvintalov, 50 kg stane 50.000 poljskih mark. Zastopniki poljskih petrolejskih družb so na svojem zborovanju zvišali cene za petrolej, ki stane sedaj kg 340 do 360 M.

—g Nove akcijske družbe v Češkoslovaški. Tekom meseca avgusta t. l. je bilo ustanovljenih na Češkoslovaškem 16 novih akcijskih družb s kapitalom 216.700.000 Kš. Glavni del odpada na dve družbi montanske, dve kovinske in dve lesne industrije. Nadalje je bilo ustanovljenih 17 drugih družb s kapitalom 3.420.000 Kš.

—g Mednarodni kongres vinogradnikov. Francoska vlada je razposlala na vinogradne dežele v Evropi povabilo na mednarodno konferenco, na kateri naj bi se vinogradniki dogovorili o sredstvih in potih proti prohibicijski zakonodaji in propagandi proti vživanju alkohola. V vabilu so naglašali, da vsled tega gibanja vinogradne dežele mnogo trpe.

—g »Standard Oil Company« »Corriere d'Italia« poroča, da je Standard Oil-Trust sklenil z angorsko vlado pogodbo, po kateri mu pripuščajo v vsej Anatoliji iskoriščevalno pravico. Nasproti temu se je družba zavezala, da plača Angori dva milijona turških funtov vsaj pri alcer na račun prihodnjih oarin in raznih drugih davščin.

—g Pomanjkanje delavcev v Ameriki. Ameriška vlada je izdala koncem pr. m. uradno statistiko, iz katere je razvidno, da v Zedinjenih državah primanjkuje delavcev povsod, v vseh delovnih panogah. Industrijski položaj se smatra dobrim, zaposlenih je sedaj približno 15 odstotkov več oseb nego lamsko leto. Navadnih delavcev primanjkuje posebno v Newyorku in Chicagu. Vse tovarne so polne naročil.

Danes, v soboto, ob 8. zvečer „Telovadna akademija“ v Narodnem domu.

Borba za Ljubljano.

Prvi volilni shod „Jugoslovenske zajednice“.

Brez pompa in brez kričave reklame je sklicala snovi »Jugoslovenska zajednica« svoj prvi volilni shod, ki je uspel nad vse pričakovane sijajno. Prostorni salon gostilne pri »Mraku«, pa tudi stranski prostori so bili že pred določeno uro nabit polni zavednih volilcev iz dvorskega okraja, kojih število je gotovo preseglo 300 trdnih mož ki vedo, da bo 3. decembra odločevala zadnja skrinjica o usodi naše bele Ljubljane. Komunalni program, ki si ga je napisala »Jugoslovenska zajednica« na svoj čisti prapor, ni program demagoških fraz, s kakršnimi operirajo njeni nasprotniki, ki jim gre samo za »volilni golaz«, ampak je evangelij resnega dela, ki čaka resnih ljudi v bodočem občinskem svetu, mož, ki jim bo lebel pred očmi pred vsem dobrot in blagor slovenske prestolice in ki bodo z nesebično poštrevnostjo napeli vse sile, da postavijo na trden trdnj sedež žalostno-zavoženo mestno gospodarstvo.

Po kratkem nagovoru, v katerem je predsednik g. Škulj konstatiral znamenit dogodek prejšnjega dne: pobratimstvo naprednih manualnih in duševnih delavcev v okvirju »Jugoslovenske zajednice«, je med navdušenimi pozdravi povzel besedo nosilec kandidatne liste dr. Vladimir Ravnihar.

Koj uvodoma je poudaril važnost zveze v »Jugoslovensko zajednico«, ki ne bo kaka muha enodnevnica, nego hoče ostati stalna institucija, zgrajena na zdravem temelju zagrebškega zbora.

Naša borba gre na dve fronti. Glavna naspotnika imamo v klerikalizmu, ki ga je že njegov oče dr. Susteršič zajednostno obsodil v svoji znani brošuri. Tej stranki se je že od nekdaj strašno skominalo po Ljubljani, da bi jo spravila pod svoj podplat. In ker Ljubljana le ni hotela kloniti tilnika, so stresali nanjo kolovodje slovenskega klerikalizma vso svojo peklensko zlobo, da bi jo ponižali in povajljali v blato. Pri tem nečednem poslu jih je zvesto podpiral bivši deželni odbor, in da se je moglo v takih hudih prilikah sploh kaj storiti v prid Ljubljani, gre nedeljana zasluga županu dr. Tavčarju. (Navdušeni zdravo-klici!) Ta stranka, ki se dobro zaveda svojih neodpušljivih grehov, se je zdaj previdno skrila za krinko »delovnega ljudstva«, da bi mogla pod to novo firmo še dalje v kalnem ribarju. »Zveza delovnega ljudstva« ni torej nič drugega nego figovo pero, pod katerim se skriva velika krava. Da so se naši klerikalci to pot zvezali s komunisti, jim je čisto podobno, saj bi se zvezali s samim vragom, če bi jim tako kazalo. Kaj pa je komunizem, to vidimo najbolje v današnji Rusiji, kjer se je namesto enega kapitalista vsedel na prestol drug kapitalist.

Druge fronta je takozvana oficijelna JDS, ki si je priborila prvo skrinjico. In če je že »Slovenec« počastil naše mladine s svetopisemskim rekom, da »prvi bodo zadnji«, je treba povedati ta rek do konca: »in zadnji bodo prvi«. (Živahno pritrdjevanje: tako je!) Mladini nas imenujejo uskoke in dezertarje, mene pa so na stara leta proglasili tudi za »frakarja«. In naenkrat sem jim postal bankokrat, dasi nisem član nobene banke. K vsemu temu pravim samo to: moje življenje in delovanje je odprta knjiga, vselej in vsakomur.

»Jutro« se je že samo udarilo po zobeh, ko očita bivšemu občinskemu svetu, da ni nič koristnega storil. Ta očitek zadene največjemu njihovemu listu, ki je polna imen iz bivšega občinskega sveta.

Iz Beograda so nam vsilili zelo nedemokratičen volilni red, ki sili stranke, da se vežejo med seboj. Dobro pa je vendar le, da imamo volitve, ker te zganajo gg. poslance, da pridejo z »Miklavževimi darili«: danes s cukrom, jutri z moko, pojutrišnjem z mastjo in tako bi bilo pravzaprav dobro, da bi imeli volitve vsakega pol leta. Toda šalo v kraj in recimo, ni li to cirkuška dresura: v eni roki bonbonček, v drugi bič?

Svoja jasna, mestoma s pekočo satiro prežeta izvajanja je zaključil govornik s pozivom, da naj se 3. decembra vsak volilec zave, da je edino »Jugoslovenska zajednica« zares odkrita prijateljica ljubljanskega meščanstva in njegovih vitalnih interesov. Govor dr. Ravniharja je žel viharne aplavze.

Nato je g. Tavčar v markantnih potezah očrtal velike pogrške dosedanje komunalne politike in obrazložil nekaj najvažnejših smernic zlasti glede prehranjevalne politike, stanovanjskega vprašanja in elektrifikacije našega mesta. Mnogo, mnogo bo treba delati v bodočem občinskem svetu, da postane Ljubljana res to, za kar je že po svoji prirodni legi namenjena: veliko industrijsko mesto. Vsega ne bo mogoče doseči čez noč, toda »Jugoslovenska zajednica« ne bo odstopila od svojega programa, in v tem se razlikuje od pro-

gramov drugih strank, ki so na videz vsi lepi, vprašanje pa je, koliko se jim sme verjeti. Po vseh dosedanjih znamenjih je govornik trdno preverjen, da ima »Jugoslovenska zajednica« spricho svojih odkritih kart najugodnejše šance, da odnese 3. decembra častno zmago.

Naposled je povzel besedo še g. Jelačin, ki je v jedrnatih besedah žigosal nevzdržne razmere, koje tarejo danes naše pridobitne sloje. Hudo je za konsumenta, ali hudo je tudi za trgovca in obrtnika, ki morata prenašati najnečlovečnejše šikanse s strani oblasti. S terorizmom se hoče pritiskati na ljubljanskega trgovca in obrtnika. Ali tudi to šibe nas ni strah. Zadnja skrinjica mora izvojevati »Jugoslovenski zajednici« našo belo Ljubljano!

S pozivom, da naj se volilci ne vda-jajo samemu optimizmu, ker se je danes izprožil šele prvi top in je pričakovati, da bodo nasprotniki po svojih stari navadi zmetali do volitev še mnogo blata na naše kandidate, kakor so ga nekoč metali na kandidata Marc Twaina, je zaključil predsednik ta veličastni shod, ki je potekel brez najmanjšega incidenta. Prišlo je pač nekaj zgagarjev, ki pa so jo kar lepo odkurili, ko so videli, da bi jim bila tla jako vroča, če bi jih kaj »zasrbelo«. V resnici moramo biti ponosni na prvi shod »Jugoslovenske zajednice«.

SOMIŠLJENIKI!

»Jugoslovenska zajednica«, katere glavni cilj je, da ohrani Ljubljano narodno in napredno, sklucuje te-le shode:

V soboto, 18. t. m.:
za kolizejski okraj v gostilni pri Kačiču na Dunajski cesti št. 58.

Za Šiško v gostilni pri Anžoku na Vodnikovih cestih.

Za Vodo mat v gostilni pri Pavšku na Maritnovi cesti.

Začetek povesdi ob 8. zvečer.

V nedeljo, 19. t. m. v gostilni pri Ribiču ob pol 10. dopoldne na vogalu Dolenjske in Izanske ceste.

Za Trnovo v gostilni pri Sokliču pred Konjušnico ob 10. dop.

V ponedeljek, 20. t. m. za dvorski okraj v restavraciji pri »Zlatorogu« v Gosposki ulici ob 20. zvečer.

V Vodo mat u v gostilni »pri Flegarju« na Zaloški cesti ob 20. uri zvečer.

Na vseh teh shodih se bo razpravljalo o komunalni politiki. Somišljenike, katerim je pri srcu blagor in bodočnost Ljubljane, vabimo, da se teh volilnih shodov v čim največjem številu udeležijo. Volilnih odborov v posameznih okrajih dolžnost je, da z živahno agitacijo poskrbe za številno udeležbo.

— Shod »Jugoslovenske zajednice« za kolizejski okraj. Vse naše somišljenike v kolizejskem okraju vabimo, da se zanesljivo udeležijo shoda »Jugoslovenske zajednice« pri Kačiču na Dunajski cesti št. 58., ki se vrši danes ob 20. zvečer. Na shodu govore gg.: Ambrožič, Pustoslavšek in Rupnik. Volilni in agitacijski odbori naj store svojo dolžnost.

— Shod »Jugoslovenske zajednice« za Šiško. Vabimo somišljenike na shod, ki se vrši v Šiški pri Anžoku danes ob 20. Govore gg.: Dr. Ravnihar, Juvan in Podbevšek. Somišljeniki, udeležite se shoda v čim največjem številu.

— Shod »Jugoslovenske zajednice« za Vodo mat se vrši danes ob 20. v Pavškovi gostilni na Martinovi cesti. Govorita gospoda dr. Vodušek in Zorko Fakin. Somišljenike pozivamo, naj se v čim največjem številu udeležijo tega shoda.

— Kje si resnica, hčerka božja? »Jutro« priobčuje poročilo iz seje ljubljanskega načelstva JDS, ki ga zaključuje z ugotovitvijo, da sta se g. dr. Triller in g. dr. Ravnihar odločno izrekli proti imenovanju g. Hribarja in se uklonila šele tedaj, ko je tedanji minister dr. Kukovec izjavil, da bi moral izvajati konsekvence v kabinetu, ako se načelstvo pridruži njunemu naziranjju. Konstatiramo z vsi decidirano, da je na dotični seji, ki se je vršila pod predsedstvom takratnega poslevoedečega podpredsednika dr. Ravniharja referiral takratni minister dr. Vekoslav Kukovec o nameravanem imenovanju g. Ivana Hribarja za pokrajinskega namestnika, da je z vso vehemenco nastopil proti temu imenovanju, predlagal, da vložil stranka protest v Beogradu proti temu imenovanju ter izjavil, da je on pripravljen v podkrepitve tega protesta dati vladni na razpolago tudi svoj ministrski portfelj. To je goli fakt, ki ga ne spravi s sveta nobeno »Jutrovo« zavijanje. Proti temu predlogu dr. Kukovca je nastopil takratni član načelstva Pustoslavšek. Izjavil je, da je po njegovih informacijah imenovanje g. Hribarja za namestnika gotova

stvar, ker so se zanj izrekli tako radikalci kakor tudi Samostojni kmetje. Protest demokratske stranke bi bil torej samo udarec v vodo in bi povzročil samo, da bi si demokratska stranka nakopala po nepotrebnem sovraštvo bodočega šefa pokrajinske uprave, kar bi bilo v njeno veliko škodo. Načelstvo je na to soglasno sklenilo, da se ta protest ne vložijo. Dotično debato je vodil dr. Ravnihar kot predsednik, debate pa se sam ni udeležil. Da je izšel predlog za protest proti Hribarjevemu imenovanju iz mladinskih vrst, to je od dr. Kukovca, dokazuje na najeklatantnejši način dejstvo, da se je sicer dr. Kukovec uklonil sklepu načelstva, da pa je na to neprestano in sistematično skušal proti namestniku Hribarju na svojih shodih in po časopisih. Vzemite v roke »Jutro«, »Tabor« in celjsko »Novo Dobo« od lanskega in letošnjega leta in prebrčali se boste, da je bila takorekoč dr. Kukovecova filksna ideja gonja proti Ivanu Hribarju kot pokrajinskemu namestniku. In to predvsem zagradeli, ker ga je dr. Kukovec, kakor je sam povdarjal v načelstvenih sejah, smatral za eksponenta radikalne stranke na Slovenskem.

— »Uskoštvo«. Pod tem naslovom objavljamo izvleček govorov dr. Vladimirja Ravniharja na zaupnih sestankih naše skupine. Nismo nameravali tega priobčiti. Toda mladinski list dan za dnem trobi svoje abotne trditve o »uskoštvu«, »izdajstvu«, »dezertaciji«. Vsled tega smo se odločili, da podamo v svojo obrambo, ker nas gospodje v to izvajajo, izvajanja dr. Ravniharja, ki so povsem točna, širši javnosti. Prepričani smo, da bo vsa javnost, v kolikor ni popolnoma zaslepljena, odobravalna vsa naša postopanja prav tako, kakor so je soglasno in brez ugovora odobrili vsi naši zaupniki.

— Pojasnilo društva »Soča«. Z oziranjem na notico v »Jugoslaviji« od 18. t. m. pod naslovom: »Društvo »Soča« prosimo pojasnila«, izjavlja podpisani odbor, da je »Soča« po svojih pravih in po svojem delovanju v politično - strankarskem oziru strogo nevtralna in da kot taka nima ne s primorskim in ne s kakim drugim volilnim odborom nobenih stikov. Ljubljana, 18. novembra 1922. Za odbor društva »Soča«: Joško Cvek, podpredsednik. Vinko Gregorič, tajnik.

— V zagonetni Štriftovi aferi se zvijata »Slovenec« in »Jutro« kakor črv, ki mu stopiš na glavo. Hotela sta izrabiti to žalostno afero kot volilni manever proti Jugoslovenski zajednici in njenim »generalom«. Ko smo ju pozvali, naj navedeta natančno za kaj gre, naj pogumno prideta na dan z imeni, naj povesta, če se je interveniralo, kdo je interveniral in pri kom, naj imenujeta one starejše gospode, ki se baje trudijo potlačiti dokumente — sta pa stisnila rep med noge ter po-begnila za svoj plot. Kako naj označimo tako postopanje? Mnenja smo, da jima nismo storili nobene krivice, ako smo ju označili s pravim imenom. To ni nikako psovanje. Lumpu moraš reči — lump. Do viška se je vspelo današnje »Jutro«, ki pravi »ako bi jim pa povedali, kar bi jim lahko, pa bi zopet pisali, da smo osebnici«. Kdo to piše? — »Jutro«. Tisto »Jutro«, ki si eherni dan mrgoli osebnih napadov. Tisto »Jutro«, ki bi čisto gotovo ne molčalo, ako bi o svojem političnem nasprotniku v resnici kaj vedelo. Sedaj pa hočejo nakrat veljati za kavalirje in honestne ljudi. Niti mi, niti kateri »generalov« Jugoslovenske zajednice nima s Kristofovo afero niti najmanjšega stika. Vsa zadeva je bila v rokah policije, sodišča in državnega pravdnika. To je edina adresa, na katero se je obrniti, ako je gospodom res na tem, da se ta aferi razčisti. Mi nimamo nobene legitimacije, pa tudi nobenega povoda v to.

— Preganjani Ribnikar. Uradnik-jurist, ki je po 30 letih neoporečnega službovanja srečno dosegel VII. čin. razred, nam piše: »Jutro« piše, da se godi g. Ribnikarju velika krivica, ker se ga napada zato, ker se mu je posrečilo priti v razmeroma kratkem času, ne da bi bil pred vojno in med vojno nameščen v državni službi, v IV. čin. razred. Dobro! Vprašamo »Jutro«: Ali je v širni naši Sloveniji samo en uradnik, ki bi bil po končanih visokošolskih študijah razred takoj v VIII in potem v VII. čin. razred ter na to takol preskočil iz VII. naravnost v IV. čin. razred? Kolikor smo informirani ni bilo doslej nobenega slovenskega uradnika in tudi v bodoče najbrže ne bo nobenega, ki bi napravil tako sijajno kariero, dasi je šele ob prevratu postal poverjenik in šele na to državni uradnik.

SKRINJICA „JUGOSLOVANSKE ZAJEDNICE“ JE — ZADNJA!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 18. novembra 1922.

— Neresnične vesti »Slov. Naroda« ali slepomišlje »Jutra«? Prejeli smo: Imam sina, ki je l. 1918 pričel študirati na inozemski tehniki, jo je letos absolvirati in ki dela v tekočem letu svoje končne izpite. Se preden je izšla v »Slov. Narodu« vest, ki jo skuša ironizirati današnje »Jutro«, sem šel na ljubljansko policijsko ravnatelstvo prositi, da bi mi podaljšali dovoljenje, s katerim sem smel do tedaj pošiljati sinu denar v inozemstvo. Na policiji so mi rekli, da takega dovoljenja ne morejo več dati, da namreč o stvari razsoja generalni inšpektorat ministrstva financ, na katerega je v ta namen vložiti prošnjo, ki ji je priložiti frekvenčno spričevalo inozemske visoke šole. Pri isti priliki pa me je policijski uradnik opozoril, da moj sin, ako pride o božiču na počitnice, riskira, da ne dobi več potnega lista, zakaj dovoljenje študiranja v inozemstvu daje odsihod le ministrstvo prosvete, na katerega je v ta namen tudi vložiti prošnjo s frekvenčnim potrdilom. Kaj je sedaj resnica, ali trditve današnjega »Jutra« ali uradno opozorilo visokega policijskega uradnika? Resnica bo morda ta, da je minister Pribečević na prišlek iz »Jutrova« dežele umaknil svojo neresnišljeno in šikanozno naredbo, koje žrtve bi bili postali naši v inozemstvu bivajoči visokošolci in njih starši.

— Visoko odlikovanje. Ni veličanstvo kralji je o priliki kumanovske proslave podelil red sv. Save I. vrste našemu rojaku admiralu Metodu Cirilu Kocu. Slovenci z veseljem in ponosom pozdravljamo to visoko odlikovanje enega svojih najzaslužnejših in najvestejših sinov. Admiral Koch je bil rojen leta 1874. v Ljubljani in se je po dovršeni maturi posvetil naprej tehniškim študijam, potem pa vojni mornarici. Za časa prevrata je bil duša narodnega pokreta v puljski vojni luki, kjer je, ne momeč se za pretečo nevarnost, še pred omeji avstrijskih oblasti vstopil v tamonj-nji narodni odbor ter z obduvanja vredno energijo zastopal interese svojega dotlej tlačnega naroda. Za njegove zasluge ga je zagrebška narodna vlada imenovala za prvega poveljnika naše mornarice. Prva jugoslovenska admiral-ska zastava se je vila na čast Slovence. Pozneje je admiral Koch deloval v Zagrebu in Beogradu, pred letom dni pa je bil imenovan za poveljnika severnega dela naše morske obale s sedežem v Kraljevi. Da se je naša mornarica sploh vzdržala ter se jela nadebudno razvijati, je zasluga admirala Kocha. Ko so v prvih dneh septembra med nepopisnim navdušenjem naših Primorcev ustanovljali v Splitu »Jadransko Strazoc«, je njen predsednik, bivši minister Juraj Biankini, v vznešenih besedah o slavnosti povabil »prvega našega narodnega admirala Metoda Kocha«. Ne-popisno je bilo veselje ogromne na obali zbrane množice, ko je pri tej priliki v splitsko luko priplula prva jugoslovenska vojna eskadra šestih minonoscev. Sprejem mornarice in gostov je bil nad vse veličasten. Posebno je bil admiral Koch predmet neprestanih in prisrčnih ovacij. Kakor čujemo, misli odlični naš rojak izdati v najbližji bodočnosti obširno delo o zrušitvi avstrijske vojne mornarice in pri tej priliki obelodaniti številne doslej še nikjer objavljene dokumente, tihoče se našega narodnega osvobojenja.

— Ameriška republikanska stranka proti Jugoslovenom. V volilni borbi v Ameriki je govoril Slovenec mv Clevelandu tudi Hon. Cox, dvakrat izvoljeni guverner države Ohio in predsedniški kandidat Zedinjenih držav. Pokazalo se je, koliko so vredni pri volitvah tudi jugoslovenski glasovi, ker je prišel med naše rojake tako odlični ameriški politik. Cox je demokrat in demokratska stranka je naklonjena Jugoslovenom, kar je kazal v Evropi tudi Wilson. Republikanska stranka, kateri pripada predsednik Harding, pa je v svoji notranji in zunanji politiki zelo naklonjena Italijanom. Ko so bili n. pr. na višji sodnji na kr-milu demokratije, je bilo tam vedno 5—6 slovenskih uradnikov, kakor hitro so prišli republikanci, pa so morali vsi naši ljudje izginiti in sedaj je tam dosti Italijanov. Enako se je zgodilo tudi z delavci in uradniki v mestnem kopališču, kjer ni nobenega Slovenca več.

— Veterinarji fizikat. V izpraševalno komisijo za državni fizikatni izpit je imenoval gosp. minister za poljedelstvo sledeče gg.: za predsednika veterinarstvo šefa Al. Paulina, za člana izpraševalca veterinar-nadzornika Dr. Josipa Steguja in Hugona Turka. Za namestnika članov izpraševalcev pa veterinarne nadzornike Viktorja Zajca in Otmarija Skaleta.

— Načrti posloplja pogrebnega zavoda v Ljubljani so razgrnjeni v mestnem stavb-

nem uradu do 26. t. m. občinstvu na vpogled. Eventualni nasveti ali izpreminjalni predlogi k načrtom naj se sporoče stavb-nemu uradu. Zgradbo tega zares skrajno potrebnega posloplja je sklenil že bivši občinski svet ter je postal ta sklep pravnomočen. V posloplju bodo poleg šestih stanovanj za uslužbence pisarniški prostori, delavnice, remize za vozove, skladišče ter konjski hlev. Vsi obratni lokali so projektirani v pritličju. Hlev, vzorno higiensko urejen, ima samo okna za svetlobo, ki se ne odpi-rajo ter se bo ventilacija vršila potom pre-dahov, ki so izpeljani skozi streho. Dose-danji prostor za šolski vrt ostane nezmanj-šan. Na mrtvašnico v tem posloplju ni nik-dar nihče mislil, ker spada mrtvašnica iz-ključno le na pokopališče. Glavno posloplje bo ležalo v Čopovi ulici, ki se po izvršeni zgradbi podeliša do Kotnikove ulice.

— Opozorilo vojnini žrtvam. Ze zopet prinašajo ljubljanski dnevniški vabila invalidom in vdovam na »sesta-neke«, ki se vrši v nedeljo dne 19. t. m. ob 9. uri dopoldne v gostilni pri »Mraku« na Rimski cesti z dnevnim redom: protestni shod o priliki medzvezniškega kongresa. Izvršni odbor združenja vojnini invalidov, vdov in sirot v Ljubljani izjavlja, da ni sklicala nikakega se-stanka in opozarja vojne žrtve, naj bodo previdne, ker se vidi iz predmeta, ki je na programu, da gre zopet najbrž za vse drugo kot za našo stanovsko stvar. Kar se tiče protestnega shoda, je oblastni odbor že itak dovolj poljasnil v glasilu »Vojni invalidi«. Vojne žrtve, va-ša zastopnica je organizacija, ki deluje za vas, ne pa razni zapeljavci in hujska-či, katerim ne hodite na lim. Odgovorite se le takrat, kadar vas bo ona pozvala s pozivom, na katerem bo podpisana.

— Vloge na tekoči račun pri Mest-ni hranilnici ljubljanski. Kakor se nam poroča, je ministrstvo trgovine in indu-strije dovolilo, da sme Mestna hranilni-ca ljubljanska poleg hranilnih vlog spre-jemati tudi vloge na tekoči račun. Glej in-serat v današnji številki lista.

— Smrtna kosa. Umrl je v Ljubljani v javni bolnici g. Stanislav Jankar, star 20 let. Blag mu spomin!

— Navaden človek v Gorici. V sobo-to 25. t. m. priredi dramatični krožek v Go-rici v dvorani Trgovskega doma Nušičevo veseloigro »Navaden človek«.

— Umrl je bolnišnični v Gorici g. Ivan Semčič, trgovec in posestnik v Lozicah.

— Izpiti usposobnosti za hrvaške ljudske šole se bodo vršili 4. decembra v Opatiji.

— Razgledne točke v Ljubljani. K tej beležki v našem listu z dne 10. nov. smo prejeli iz kroga naših naročnikov še tale dopis: Prav iz srca je Vaš dopisnik govo-ril mnogim ljubljancem in zadnji čas je, da se razgled iz našega Gradau postoj-ri. Izgovor, da ni sredstva ne more veljati, ker oklestenje in porezanje visokega grmlja in drevja ob severni strani Gradau ni delo, ki bi stalo mestno upravo bogvekoliko. Pomisliti naj se, da je Grad naša najlepša točka in da jo poseti na leto tisoče tujcev. Za poset stolpa se sedaj pobirajo deneski, ki so prenikni. Naj se napravi to v sistem, ter se čuvaju v stolpu oddajo vstopnice, ki naj bi veljale 2—3 dinarje. Iz skupščica teh vstopnic se bodo dali z lahkoto porav-nati tudi stroški za redna olepševalna dela na Gradau, ostalo bo pa še dosti za remune-racijo čuvaja. Tudi o nekdanjem lepem raz-gledu v tivoljskem gozdu na poti na Rož-nik ni nobenega sledu več, ograje ondi so izgubile. Priznati se mora, da morda iz gozdnog gospodarstvih razlogov ne kaže po-sekati samo radi tega razgleda lepo razvi-ajoče se mlade smreke in drugo drago drevje. Kaj ko bi se na vrhu nad tem raz-gledom napravilo malo razgledišče še boljše bi bilo zgraditi razgledni stolp na najvišjem vrhu Šišenskega hriba. Slovensko planin-sko društvo ima baje v ta namen ondi že kupljen svet. Take razgledne stolpe imajo v vseh mestih ki so manjša in nimajo take krasne okolice kot Ljubljana, n. pr. v Celovcu, Linzu itd. Med one razgledne točke, ki so že vse zaraščene, spada žalibog tudi cerkva na Rožniku, od koder je bil že pred 16. leti kransen razgled po južni strani Ljubljane in po vsem Barju do Krma in Skofljice. Kmalu bo tudi cerkva sama, ta znak zapadne Ljubljane, utonila v gostem smrekovem gozdu. Estetika in dober okus sta danes pač pastorki, smreka pa je drag les in ima svojo kupčisko vrednost.

Plakaterske posle zopet opravlja gos-pod Fran Perdan n. ki je bil že preje dol-ga leta imetelj plakaterskega zavoda. Ima na razpolago okrog sto tabel. Ker je še od preje znan po svoji solidnosti in zanesli-vo, toplo priporočamo njegov plakaterski zavod.

— Nova potpuna poštnasna tarifa pre-ma točnim službenim podacima upravo je izšla, te se za 10 D. dobije kod »Narodne knjižnice« v Zagrebu, Vojnička 13., a u Ljubljani kod Jugoslovenske knjižarne.

— Na državni žrebčarni na Selu pri Ljubljani je popolniti izpraznjeno mesto upravnika. Natančnejši podatki in pogoji so navedeni v razpisu v uradnem listu za Slo-venijo.

— Jugoslovanski poslovni koledar za leto 1923 je pravkar izšel ter se ga dobi v papirni trgovini Ivan Gajšek, Ljubljana, Sv. Petra cesta. Opozarjamo na tozadevni oglas.

— Vojni red na progah sarajevske di-rekcije državnih železnic ostane neizpre-menjen. Glasom obvestila direkcije držav-nih železnic v Sarajevu tukašnji trgovski in obrtniški zbornici ostane sedanjí vojni red na njenih progah, kolj je stopil v velja-vo 1. junija t. l. v celoti neizpremenjen tu-di v sinjski sezni 1922/23.

— **Petdesetletnica vinarske in sadjarske šole v Mariboru** slave v nedeljo dne 19. novembra t. l. v zvezi s slovesno otvoritvijo srednje kmetijske šole v Mariboru. Zeleti so, da se redke slavnosti udeležijo zastopniki oblasti in uradov, kmetijskih šol, kmetijskih korporacij in listov, narodnih poslancev itd. tudi kmetovalci, bivši učenci, odnosno absolventi te najstarejše jugoslovanske kmetijske šole in strokovnjaki sploh.

— **Za Aškerčev spomenik.** IV. izkaz prispevkov (od 1. do 10. nov. 1922.). — **Po 1000 K:** dr. Ernest Kajan v Celju, dr. Pavel Turner v Mariboru; **po 800 K:** dr. Milan Goršek v St. Lenartu, L. Schwenner v Ljubljani; **600 K:** dr. Dinko Puc v Ljubljani; **500 K:** Risto Savin v Zalcu, dr. K. Triller v Ljubljani, Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani (prebitek od predstave); **400 K:** prof. dr. Metod Dolenc v Ljubljani, okr. šol. nadz. Lud. Černež v Celju, župan Viktor Grčar v Mariboru, dr. Juro in dr. Milko Hrašovec v Celju, notar Hudovernik v Ljubljani, dr. Fr. Jurtela v Ptuj, dr. Ivan Lah v Ljubljani, dr. Danilo Majaron v Ljubljani župan Ciril Pirc v Kranju; **200 K:** dr. Makso Šnuderl v Mariboru; **140 K:** dr. Fr. Derganc v Ljubljani; **100 K:** dr. Fr. Ivan Mohorič v Ljubljani, dr. Ljudevit Pivko v Mariboru; **60 K:** graver Ciril Sitar v Ljubljani. Skupaj 9900 K. — **Doslej nabranega 32.475 K.** — **Nadaljnji prispevki naj se blagovolijo pošiljati blaginju (dr. Vekoslav Kisevcu v Ljubljani (Slovenska banka); sprejmejo jih pa tudi upravnštva slovenskih naprednih listov.**

— **Koncert v Zvezdi.** V nedeljo dne 19. t. m. ob 11. dopoldne priredi godba ZJZ. v Zvezdi promenačni koncert.

— **Oropna kočja pri Triglavskih jezerih.** Iz Bohinja nam poročajo: Neznani tatovi so vlomili v kočjo ob Triglavskih jezerih ter odnesli iz nje vse žimnice in sploh vse, kar je ostalo v kočji. O storilcih ni sledu. Priporočamo orožništvu, naj skuša tatove izslediti, ker je že skrajni čas, da se napravi konec tem neprestanim vlomom. Tatovi naj se eksemplarno kaznujejo! Maribor nam pišejo: Josip Stampar je bil oskrbnik škofjskih zemljišč v Krčevini pri Mariboru, kjer je imel dnevno plačo 1 K 50 vinarjev. Smel pa si je rediti dve kravi. Stampar je bil ovađen, da je prodal 240 kg sene in 80 kg slame za 2800 K in da je ta denar porabil za svoje svrhe. Bil je za to obtožen in obsojen na pet dni zapora in 4000 dinarjev globe. Proti tej obsodbi je vložil vzklik in pri vzklicu razpravi pri okrožnem sodišču v Mariboru se je zagovarjal, da je on moral prodati dve kravi, ker jih radi velike suše ni mogel krmiti, se in slamo pa da je zato prodal, da je poplačal svoje dolgeve, ker z zaslužkom 1 K 50 v na dan ne more hraniti sebe, svoje žene in svojih deset otrok. Ker je obtoženec imel pravico si jemati seno in slamo za svoje kravi in ker ni imel nikakršnega namena oškodovati svojega delodajalca, dasi mu je dajal neverjetno nizki dnevni zaslužek v znesku 1 K 20 v, je sodnik ugodil njegovemu vzkliku ter ga je krivde opustil. Priporočamo ta slučaj v študij pobožnemu »Slovincu«, ki tako rad govori o izkoriščanju delavskih mas. Pričakuemo, da posveti svojo pozornost tudi oskrbniku škofjskih zemljišč.

— **Preparat proti kotlovcu (kotlovnemu kamnu — Kesselstein) »Sand-Banum«.** Strojniemu obratovodji gosp. Josef Sichert se je posrečilo iznajti preparat, ki v kratkem času zloži najtrši kotlovec, ga v nekoliko tednih popolnoma odstrani ter prepreči vsako nadaljno tvorjenje istega. Prva komisijska preizkušnja tega sredstva, ki se je vršila pred kratkim v Ljubljani pod vodstvom komisarja za preskuševanje kotlov gosp. inženirja Gulica in v prisotnosti višjega nadzornika juž. železnice gosp. inženirja Jurmana ter gosp. inženirja Hauferja, je v roku osmih dni pokazala naravnost presenetljiv uspeh. Zanimivo je dejstvo, da zaostajata le dva dkg preparata »Sand-Banum«, ki ju je treba dodati vodi v kotlu za vsakih 1000 l vsebine, ako hočemo kotlovec zložit, pri tem pa se obrat lahko nemoteno nadaljuje. Sredstvo ni škodljivo ne železu, ne drugim kovinam, ne zagostitvam, ne omotom. Nadaljno tvoritev kotlovca zabranimo, ako dodamo mesečno vsakih 1000 lit. vode 1 dkg preparata »Sand-Banum«. Ne glede na to, da ni več potrebno sitno kipevanje kotlovca in trdopolno odstranjenje istega se že po nekaj tednih občuti precejšnji prirahnek kuriva, ker kotlovec popolnoma odstranjen in se voda neposredno dotika kovinskih sten in vrelnih cev. Če vpoštevamo, koliko nepriklj povzroča kotlovec pri obratih s parnimi kotli bomo zamogli pravilno ceniti epohalen pomen te iznajdbe. Poleg tega je to sredstvo v razmerju k svojemu učinku skrajno poceni. Razpršimo preparat proti kotlovcu »Sand-Banum«, ki je prilažen v vseh evropskih državah k patentu in je postaven za varovanje, vodi podjetje Stolscheg & Sichert »Sand-Banum« G. Rogaška Slatina, Jugoslavija, kamor se naj pošilja naročila in morebitna povpraševanja.

— **Iz Rogaške Slatine** se nam poroča: Po dolgotrajnem čeženju, ki je odvrnilo v septembru morskakega gosta od obiska našega zdravilišča, je razlilo zopet blagodejno sonce svoje žarke po lepi Rogaški Slatini in nje okolici. Srmežljivo zakriva preje tako mnogobarvni park svoje spreminjeno lice pod zimsko odejo, s katero ga je odel skrbni vrtnar, a po belih peščenih potih se ogrevajo gosti — prvi gosti zimске sezone. Počasi, z nekim nezaupanjem so se začeli oglašati in prihajati, ni

čuda! Kdo si more predstavljati Rogaško Slatino, če jo pozna iz letne sezone, v zimskem miru. Razkošnost, mednarodno vršenje, godba, koncerti, a sedaj vse tiho in mirno. Če pogledamo na ta park, se mi zdi, da gledam na jezero po burnem viharju. Preje valovi, sedaj mirna gladina. In zdi se ti, da se razliva vsa tvoja notranjost po tej gladini, ker jo boža lahek vetrič tako blagodejno, da čutiš v sebi vso srečo življenja. V tem trenutku se ti zdi nerazumljivo, da morejo iskati ljudje zdravja v viharu, dobi letne sezone, ko more vendar ta raski mir, združen s tukajšnjimi zdravilnimi sredstvi najbolj učinkoviti na proces svojega zdravljenja. Prosti vsi spon svojega poklica in družabnega življenja si uredijo tu za nekaj dni življenje prav tako kakor ti prija. In to ravno je balzam za tvoje razburjene živce, ki ti povzročajo vse domnevane in tudi resnične bolezni. In zdi se mi, da nisem osamljen s temi svojimi misli. Na obrazih gostov vidiš tako tiho zadovoljstvo, kot bi ne bilo na svetu ne bolezni in ne zabav. In če jih opazuješ v kavarni pri čitanju časopisov, vidiš, kako hitro jih polože na stran. Le nič slišati od zunaj, dokler se tračalo dnevi miru in počitka. In čudiš se, kako živi v tej naravi gost, ki je prišel sem nezadovoljen sam s seboj in miru ves svet. Dober zrak in mir mu zgleda notranjost in v kratkem času se pobota s svetom, išče družbe, katere se preje ogiblje in z veseljem ličim odkoraka na kolodvor — v življenje. Rogaška Slatina — lepa si v svojem razkošju, lepa si pa tudi v svoji skromni tiho.

— **Apasji na Viču.** Pred nekaj dnevi smo poročali o viških apasjih. Sedaj je bil na Hrvaškem v Stanjevacu pri Zagrebu aretiran šest članov družbe neki Josip Marn, ki je leta 1919 pobegnil iz Ljubljane. Izročil je bil ljubljanskim oblastim.

— **Ljudje, kateri mislijo, vedo, da negovana, zdrava koža pospešuje zdravje in jo naredi pred prehlajenjem manj občutljivo.** Za pravo telesno negovanje so preizkušena, čez 25 let priljubljena prava negovalna lepota: lekarnarja Feller Elza-obrazna in kožo obnavljajoča pomada (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 D); Elza-pomada za rast las (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 D) Elza - lilično - mlečno milo (4 kosi s pakovanjem in poštino 35 D); najmočnejša Elza - kolonska voda 15 D; Elza - voda za usta 12 D; Elza - lilično mleko 6 D in drugi Elza - preparati izpolnijo vsi svojo dolžnost! Adresirati: Eugen V. Feller, lekarnar, Stubica Donja, Elzarg št. 238, Hrvaško.

— **V nobenem gospodinjstvu** naj ne manjka zavitka dobrega čaja. Zadržavajte od trgovcev le čajne mešanice znamke »Buddha«, ker so najzdravnejše in najboljše.

Velik vlom pri „Novem Svetu“.

Včeraj popoldne med 5. in 6. uro se je izvršil na Gosposvetski cesti v gostilni pri »Novem Svetu« drzen vlom oziroma tatvina. Iz blagajne gostilničarke A. Gorsetove so bili odneseni ti predmeti: 30.000 kron zlata damska ura z briljantom vredna 50 tisoč kron, 1 meter dolga zlata verižica vredna 30.000, kron, zlata zapestnica in uhan, oboje okrašeno z briljanti vredno 12.000 kron, zlati briljantni prstan vreden 15.000 K, zlat prstan s 4 briljanti vreden 15.000 K, 2 zlati broži z dijamanti vredni 20.000 K, zlata verižica s tremi obeski, vredna 5000 K, 3000 K vredna kravatica izla, nadalje še več raznih zlatih in drugih predmetov. Skupna vrednost presega en četrt milijona kron. O predznih tatovih dosedaj še ni nobenega sledu. Za tatovi so izginili vsi sledovi.

TURISTIKA IN SPORT.

— **SK. Jadran - SK. Primorje.** Prvak drugorazrednih ljubljanskih klubov igra v nedeljo dne 19. t. m. priateljsko nogometno tekmo s Primorjem. Kakor nam kažejo rezultati, ki jih je dosegel Jadran v tej sezoni, nahaja se v dobri kondiciji ter se obeta zanimiv boj. Tekma se vrši na igrišču SK. Primorja ob Dunajski cesti ter se prične ob pol 15. Enako zanimiva bude predtekma med hazeno (rokomet) Primorja in hazeno Ilirije, ki prične ob pol 14.

— **Nogometne tekme na prostoru Ilirije 19. t. m.** Na igrišču Ilirije pred državnim kolodvorom se vršita v nedeljo 19. t. m. dve tekmi. Ob pol 2. igra Ilirija II. proti Svobodi, Moste. II. moštvo Ilirije, sestavljeno iz mlajših, prav dobro izvežbanih igralcev, bo našlo v Svobodi, ki je letos znatno napredovala in dosegla četrto mesto v prvenstvu II. razreda, težkega, fizično nadmočnega nasprotnika. — Ob 3. nastopita Ljubljanski akademski SK. in rezerva Ilirije, ojačena s sprednjim krilcem iz I. moštva. Ta tekma obeta izvrsten sport. — Obe moštvi sta v izvrstni formi in znani kot moštvi, ki gojita kombinacijski nogomet.

Borzna poročila.

— **Curih, 18. novembra. (Izv.)** Današnja predborza: Zagreb 2.15, Berlin 0.081, Praga 17.25, Dunaj 0.0073, Milan 25.15, Budimpešta 0.225, London 24.24, Pariz 38.05, Bukarešta 3.50, New York 5.41.

— **Curih, 17. novembra. (Direktno).** Zagreb 2.149, Berlin 0.085, Praga 17.39, Milan 25.29, London 24.289, Pariz 37.39, New York 5.34.

— **Trst, 17. novembra.** Zagreb 35.19, Berlin 0.325, London 95.75, Praga 68.75, Pariz 150.—, New York 21.35, Curih 400.—

— **Praga, 17. novembra.** Beograd 49.50, Dunaj 0.0435, Berlin 0.4925, Milan 148.50, Pariz 220.—, London 140.55, New York 31.70, Curih 538.—

— **Zagreb, 18. novembra. (Izv.)** Borza danes ni poslovala.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Sobota 18. nov. Ploha. Izven.
Nedelja 19. nov. ob 3 pop. Krojaček junaček Izven.
Nedelja 19. nov. ob 8. zvečer Jack Straw Izven.

OPERA:

Sobota, 18. nov.: Carmen. Red E.
Nedelja 19. nov. Sevilski brivec Izv.

SENTJAKOVSKI GLEDALIŠKI ODER.

V soboto, 18. nov.: Mladost. Ljubzenska drama z g. Rado Železnikom v vlogi Ivana. V korist Borštnikovemu in Verovškemu spomeniku.
V nedeljo, 19. nov.: Maškara. Veseloigra.

— **Marionetno gledališče v Mestnem domu.** Na splošno željo se ponovi v nedeljo 19. t. m. ob 15. in 18. balika Kraljevič Rožencvet in princesa Lilijana. Pred tem burka v enem dejanju »Preskušnja«.

Glasbeni vestnik.

— **Godba dravske divljake** oblasti izvaja pod vodstvom svojega kapelnika dr. Josipa Cerina na svojem I. letošnjem sinfoničnem koncertu, ki se vrši v ponedeljek, dne 20. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani hotela Union Brahmsovo IV. sinfonijo v e-molu. Johannes Brahms je bil rojen kot sin kontrabasista leta 1833 v Hamburgu. Nekaj časa je deloval kot dirigent, na to pa se je posvetil popolnoma kompoziciji do svoje smrti 3. aprila 1897. Število njegovih skladb najraznovrstnejše oblike je veliko in najodličnejši glasbeni estefiki in kritiki smatrajo Brahmsa kot najboljšega naslednika nemrlega Beethovna. Njegove skladbe se odlikujejo po globoko občuteni inveni in po strogi klasični obliki. Brahms ne pozna drznih postopov ne v harmoniji, kakor tudi ne v vodstvu posamičnih instrumentov, zato je v njegovih skladbah najti onih, včasih robustnih efektov pihal. Vse je lepo umerjeno in skladno. Svojo IV. sinfonijo je napisal v karakterističnem e-molu in zato nosi celotna skladba globok melanholičen značaj. To dokazuje I. stavek: Alegro ma non troppo, ki vpliva na nas kakor globoka drhteča prošnja. To prošnjo in to drhtenje je Brahms posebno slikovito izrazil v preigranosti temi, ki gre skozi vse instrumente. II. stavek: Andante moderato nam v polni prikazuje Brahmsovo filigrantsko obdelavo tem v raznih instrumentih in da si je E-dur ki si ga je zbral za ta stavek svetel tonov način. Ga Brahms popolnoma zatemni in nekako prilagodi tonovskemu načinu I. stavka. Obema popolnoma nasproti je III. stavek: Alegro giocoso, ki je dolg izrazit Sercho in ki zveni včasih v polni moči popolnega orkestra. IV. stavek pa je prava Schaconne s 32 variacijami. Kratak motiv porabi in izpelje Brahms na 31 različnih načinov, katere zaključuje 32. Vstopnice je še dovolj na razpolago in se dobe v ponedeljek cel dan v Matični knjižarni na Kongresnem trgu in zvečer od 7. ure dalje pri koncertni blaginji v Unionu. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

— **Pevci Ljubljanskega Zvona.** Danes, v nedeljo dopoldne ob pol 11. vaja moškega zbora. Vsi in točno! — Odbor.

DRUŠTVENE VESTI.

— **Umetnostno zgod. društvo** priredi v nedeljo dne 19. t. m. izlet v graščino Bokalce pri Dobrovi. Udeleženci se zbero točno ob 2. uri pop. pred palačo deželne vlade na Bleiweisovi cesti.

— **Akad. soc. ped. krožek** priredi v ponedeljek dne 20. t. m. ob 8. zvečer na moškem učiteljskem sestanku s tem dnevnim redom: 1. Konflikt mladinskega gibanja. (Referira tov. Čibeč). 2. Težnja naših mladinskih gibanj (tovariš Rečko Kosovel) in zastopniki raznih mladinskih organizacij. 3. Diskusija. Krožek vabi vse, ki hočejo razumeti današnjo mladino in sile, ki se izražajo v raznih strujah mladinskega gibanja, na ta sestanek.

— **Martinov večer društva »Soča«.** ki se je vršil minulo soboto, je v vsakem pogledu uspel nad vse pričakovanje. Kake simpatije uživa to agilno društvo, se je zopet opazilo ta večer, zakaj tudi novi salon pri Levu je bil veliko premajhen, mnogo došlecev ni več dobilo prostora. Izmed programskih točk je zelo ugajal tragičen prizor »Martin in Rapalo«, katerega je hvalevredno proizvajal avtor, g. Kragelj ml. sam. Z burnim aplavzom je bila sprejeta časa in našim političnim razmeram primer-na satirična pesem Kevca: »Razočarani idealisti«. Polvaliti je tudi duet gospodičin Span oziroma g. Vodopivca. Središče vsega večera je bil pa pretresljiv govor g. podpredsednika Cvenka o obletnici Rapala, ki je na vse navzgo napravil globok vtis in marsikateroga ganil do solz. »Dokler ne zadobi pravica zadoščanja, dokler se našim zaslužnim bratom ne podeli prostosti, dokler se ne vrne uropana zemlja materi Jugoslaviji, do takrat jugoslovensko ljudstvo ne prizna od vseh nas proklete rapalske pogodbe, do takrat bomo vedno in vedno s protestom opozarjali javnost na našo pekočo rano in na zeleno vejo jugoslovenskega drevesa okraj diktirane meje, katere listje, cvet in sad žro, na njih prirojen požrešen način tujske gosnoce«. Tako je vsiljiv govornik in tem besedam je sledilo burno odobravanje vseh navzočih in zadonela je po dvorani »Lepa naša domovina«. G. Kinčur se je s svojim znanjem, nepriljnim humorjem zopet izbornost izkazal, a oddelek pevskega zbora jugoslovenskih železničarjev je kakor vedno, tudi toplot neumorno in res lepo prepeval rodoljubne in večeru primerne pesmi. Le neki ad hoc »humoristi« si je brez privojenja predsedstva dovolil neko, misleč seveda bogovodi kaku duhovito, v resnici pa prav neslano šalo, ki pač lahko spada v kako beznico, ne pa na resen večer resnega občinstva.

Najnovejša poročila.

Smrtna obsodba krivcev grške katastrofe.

— **Beograd, 18. novembra. (Izv.)** Po najnovejših vesteh iz Aten je revolucijsko sodišče obsodilo na smrt krivce grške katastrofe v Mali Aziji, generala Dusmanisa, ministrskega predsed-

nika Gunarisa in tovariše. Prijatelji na smrt obsojenih ministrov in generalov so takoj uveli akcijo pri zavezniških vladah in tudi v Beogradu za pomilostitev obsojenih.

Sultan pobegnil iz Carigrada.

— **Carigrad, 17. novembra. (Havas)** Sultan je iskal zatočišče na neki angleški oklopnici, ki je takoj odpeljal proti Malti.

— **London, 17. novembra. (Izv.)** Iz Carigrada poročajo londonski listi nekatere podrobnosti o sultanovem begu. Sultan je s svojim sinom skrivaj dospel na angleško oklopnico »Malaya«, ki je takoj odpeljala proti Malti. Beg se je sultanu posrečil s posredovanjem angleškega generala Harringtona. Sultan je Harringtonu pisal popreje pismo, v katerem je naprošal Anglijo za varstvo, ker ni več življenja varen. Nato so bile storjene vse priprave za sultanov beg. Adjutant generala Harringtona in dragoman angleškega komisarja sta se danes jutraj v času, ko so se izmenjavale straže, pripeljala k nekim stranskim vratam sultanove palače. Sultan s princem Mehmed Ektrogulom in v spremstvu šefa dvornih uradnikov je takoj zasedel avtomobil. Z veliko naglico se je nato sultan neopazen odpeljal proti britanskemu delu pristanišča, kjer je bila vsidrana angleška oklopnica »Malaya«. Sultan se je s spremstvom vkrcal na oklopnico. Na krovu ga je pozdravil general Harrington. Posadka je sultanu izkazala vse vojaške časti suverena. Zastopnik višjega komisarja je sultanu izrazil v imenu angleškega kralja dobrodoščilo. Oklopnica je takoj dvignila sidra in odpeljala skozi Dardanele v smeri proti Malti. Sultan je izjavil Harringtonu in zastopnikom angleških oblasti, da se čuti popolnoma življenja varnega pod angleškim protektoratom, obenem izjavljajoč, da se ni odpovedal prestolu.

Sestanek zavezniških državnikov.

— **Pariz, 18. novembra. (Havas.)** Lord Curzon je danes semkaj prispel.
— **Rim, 18. novembra. (Stefani.)** Mussolini se osebno udeležil sestanka s Poincaréjem in lord Curzonom. Sestane se v kakem kraju ob Genovskem jezeru.

Jugoslovenci!

Prav tedaj, ko so leta 1914 zagrmeli avstrijski topovi svojo smrtno pesem proti Srbiji, je v Ljubljani umiral skladatelj Davorin Jenko, velik sin domovine, Jugosloven, oče navduševalne marceljeze »Naprej zastava Slave«, pesmi, ki nam je v časih našega ponižanja in dvomov nešteto krat dvigala srea in vžigala oči. Pa prestana je suženjska noč in Davorin Jenko, prezasužni stvaritelj »Bože pravde«, danes himne naše svobodne domovine — počiva na pokopališču pri Sv. Križu zapuščen in skoro pozabljen. Brez znamenja in znaka narodne hvaležnosti je njegov grob. Naša dolžnost nam velevala, na mu postavimo vsaj skromen nagrobni spomenik, da se oddolžimo spominu moža, ki je vse svoje delo in vso svojo ljubezen posvetil domovini. »Zveza slov. pevskih zborov« nabira v ta namen prispevke, katere bo izkazala v časopisu. Naj naša javnost tega apela ne prezre! Prispevke je pošiljati na naslov g. Ivana Dražila, blaginjaka »Zveze«, mestni magistrat, Ljubljana.

Za »Zvezo slov. pevskih zborov«:

Matej Hubad,

t. č. predsednik.

Zorko Prelovec,

Zvezni pevovodja za t. č. tajnika.

Sokolstvo.

— **Fügnjerjeva ščanka.** Ob priliki stoletnice rojstva enega od ustanoviteljev slovenskega Sokolstva Jindriha Fügnjerja je izdal brat R. V. Novak Fügnjerjevo čitanko, posvečeno sokolskemu naraščanju. Čitanka vsebuje večje število člankov in pesmi od raznih sokolskih pisateljev, ki govorijo o delovanju J. Fügnjerja. Čitanka je ilustrirana z več slikami iz posameznih momentov Fügnjerjevega življenja. Vsebinska čitanka je sledeča: Emil Paner: Spomini na Jindriha Fügnjerja; dr. Miroslav Tyrš: Jindriha Fügnjerja življenje in spomini sodobnikov; E. Tannerja, Renate dr. Tyršove, H. Svetla, dr. Miroslava Tyrša in J. Nerude, J. Müller: Dopis staroste Jindriha Fügnjerja članstvu po zletu na Zavist. Renata Tyršova: Jindriha Fügnjer in Josef Manes. Priporočamo tudi jugoslovenskem Sokolstvu to čitanko, iz katere bo najbolje spoznano vrednost osebe.

— **Prosvetni odsek Sokola I.** vabi na predavanja, ki se bodo bodoče mesece vršila na Taboru. Na sopredu so predavanja iz zdravstvene, idejne sokolske, nacional-

Vihar v italijanski zbornici.

— **Rim, 17. novembra. (Izv.)** Italijanska zbornica je danes nadaljevala razpravo o programični izjavi ministrskega predsednika Mussolinija. Ko je finančni minister končal z utemeljitvijo nove finančne predloge, so radikalci in socialisti Turatti začeli ostro kritizirati vladin program. Med Turattijevim govorom je prišlo do viharnih spopadov med fašisti in pristaši italijanske ljudske stranke. Fašisti de Vacchi je italijanskim klerikalcem očital, da so »leni klepetarji«. Nastal je vihar. Predsednik zbornice je pozval fašistovskega poslanca, da preklicuje žaljivko. Vacchi je to odklonil. Predsednik ga je opozoril, da je še vedno on predsednik parlamenta in da se naj drži parlamentarnih običajev. Predsednik De Nicola je izjavil končno, da odloži predsedniško mesto. Med poslanci je nastalo veliko ogorčenje. Mnogo poslancev je izjavilo, da odlože svoje mandate, če fašisti ne bodo spoštovali parlamentarnih običajev.

Zaupnica rimske zbornice vladi

— **Rim, 17. novembra. (Stefani.)** Zbornica je po končani debati o vladi izjavila izrekla v poimenskem glasovanju s 306 : 116 glasovi zaupnico vladi.

Mussolini proti osemurnemu delu.

— **Rim, 17. novembra. (Izv.)** S posebnim kabinetskimi dekretom se razveljavljajo za vse delavce, vključno železničarje, načelo osemurnega delavnika.

MASARYK IN BENEŠ ČASTNA

DOKTORJA PARIŠKE UNIVERZE.

— **Praga, 17. nov. (Izv.)** Zunanji minister dr. Beneš je odpotoval v Strassburg, kjer mu tamošnja univerza izroči diplomu častnega doktorstva. Dr. Beneš potuje nato v Pariz, da sprejme za sebe in za predsednika Masaryka od pariške univerze diplomu častnega doktorstva.

ne in zgodovinske literarne stroke. Posebna predavanja oskrbi mladinski odsek za sokolski naraščaj in deco. — Za člane prireditelja starostar dr. Pestotnik kraji tečaj za češki jezik, namenjen v prvi vrsti onim, ki hočejo proučevati češko sokolsko literaturo. — Vsako nedeljo popoldne so članom na razpolago topli društveni prostori na Taboru, kjer se obiskovalci lahko poslužijo časopisov, revij in knjig. Javna knjižnica na Vidovdanski cesti posluje trikrat na teden. Pevski odsek ima odsele redno skušnje ob torkih in četrtkih. Pevci, priljavite se! Orkester ima svoje vaje vsak torek in petek. Prosvetnoizobavne prireditve. 5. decembra Matjažev popoldan za mladino — za člane zvečer na Taboru. Telovadni večer 7. decembra v Unionu. Delo je lepo zasnovano. Pozivljamo vse člane, da se dela živahno udeležujejo in da sebi v prid uporabijo plodove, ki jih nudijo naše prosvetne prireditve. — Predsednik.

— **Sokol Ljubljana II.** priredi na praznik učenstva dne 1. decembra t. l. ob 20. zvečer v veliki dvorani Narodnega doma akademijo. Na sopredu so: telovadni nastop. Predavanje. Pevske in godbene točke. Vstopnina za osebo 10 D., za otroke 5 D., za člane sokolskih društev v prednodeli pri hr. Milko Krapež, urarju, Jurčičev trg, po 5 dinarjev.

— **Sokol.** Viš pozivlja svoje članstvo, da se v čimvečjem številu udeležijo članskega sestanka v ponedeljek dne 20. novembra t. l. ob pol 8. zvečer v sokolski telovadnici. Namen sestanka je sestava prireditvenega odseka in dodelitev posameznih poslov pri društvenih prireditvah (garderoba, rediteljstvo, blaginja i. dr.). — Udeležba dolžnost.

— **Dramatični odsek Sokola v Mostah** naznana, da gostuje v nedeljo 19. t. m. ob pol 8. zvečer v sokolski telovadnici na Selu Sentjakovski gledališki oder z dramo »Mladost«.

— **Sokol v Mostah** sklicuje v nedeljo 26. t. m. ob 2. popoldne v telovadnici na Selu svoj izredni občni zbor. Spored: Sprememba pravil in nakup stavbe za lastni dom.

Razne stvari.

O bliscem saksonskem kralju. V mlajm saksonskem kralju Fridrichu Augustu kraljevo po Nemčiji razni dvorci. Kralj je bil precej omejen, pa je tudi tako govoril. Nekoč je vprašal dvorno pevko, ki je sedela na dvornem koncertu: »Kakšna je tu akustika?« Pevki se je zdelo izvrstna. »Zakaj pa tako rjull?« je vprašal kralj. Nekoč se je spraval v Draždanah. Naenkrat pridruži nasproti vseh s splašenimi konji. August jih je zadržal. Voznik, ki ni poznal kralja, se mu je zahvalil in vprašal: »Tudi vosnik?«, naka je kralj odgovoril: »Ne, samo izgledam takos.«

* Zanimiva trgovina. Ljubi trgovci list priuša sledečo valutno zanimivost: ne-ki Argentinec je prišel v Nemčijo pred lip-skim veleposlantom in menjal takoj 9000 do- larjev po kursu 2000. Od 18 milijonov, ki

jih je dobil je potrošil 5 milijonov na raz- ne privatne potrebe. Ostalih 13 milio- nov je menjal čez nekaj dni zopet na do- larje po kursu 1300, kar pa je dolar med- tem spet padel, je dobil 9230 dolarjev. Za- pustil je Nemčijo z 9230 dolarji in vsak- danjimi potrebščinami za 5 milijonov mark.

* Polževa pošta na Špankem. Finan- na pharna španske province Girona je poslala dne 1. februarja 1866. pismo na fi- nančno ministrstvo v Madridu, ki je vse- bovalo poročilo o finančnem položaju pro- vince. To pismo je prispelo na svoj naslov šele pred nekaj dnevi. S tem je dosežen svetovni rekord v počasnosti poštne upra- ve, kajti doslej je bilo znano le poročilo o nekem angleškem pismu, ki je potrošilo 46 let, da je prišlo na določeni kraj. Ljubi- telji starih znakov se poštno znamko iz l. 1866. hitro pograbili.

Spominjajte se
Družbe sv. Cirila in Metoda
Poslano.

Mojemu dobrotniku g. J. O. radna beseda. Včeraj sem priobčil svojo izpoved in sem čakal, da mi odgovorite na stavljeni vprašanji, toda zmotil sem se. »Jutro« ve danes samo povedati, zakaj se me je lotilo in da sem najhujši nasprotnik JDS ter me je bilo zato treba uničiti. Nečisto se mi sdi od Vas, g. J. O., da zavijate sedaj res- nico in skušate napraviti konec z objavo mojega pisma. Gospod J. O.! Se li veste spominjati, da je bilo moje pismo odgovor na Vaše in smete li trditi, da ste mi to pismo pisali iz prijateljskih ali celo »dobrot- niških« nagibov? Jaz o tem dvomim, ker mi je g. B. ravno isti dan poslal dopis in

me prosil, naj tožbo umaknem, ker je na takem mestu, da bi mu ta tožba lahko škodovala. Zakaj potem zavijate dejstvo o »vplivni osebi, ki jo nočen vlačiti po preda- lih listov«. Molite se g. J. O., če me mislite s tem izzvati, da bom izdal kot ste VI.

Tudi pesem o »dobrotniku« ne držl. Jaz sem se vselej obračal na Vas kot na odvetnika in žalibože, da sem se sploh ke- dal. Ne bi si bil nikoli mislil, da Vas bo po- litična strast zapeljala tako daleč. H koncu še o mojem pismu, katerega si »Jutro« in J. O. tolmačita po svoje. Gosp. J. O. je znano, da nisem odvetnik kot on in neznam tako zavijati pisma, da mi ne belo ne črno. Če sem v njem govoril o izgravanju in mojem imenu, sem mislil in le na to, da sem bil kot vsak odgovorni uradnik večkrat iz- igran in le firma, za katero se skrivajo dopisniki. Gospodu J. O. je to dobro znano in če se ne motim, se je to tudi tako bralo v mojem pismu. »Jutro« pa tudi dobro ve.

da ne napiše celega lista odgovorni uro- dnik in je zato napravilo sramotni čin, da je nvedlo metodo napadati odgovornega uro- dnika. »Jutro« naj bo uverjeno, da se ni moglo na kak drug način izgrati moje ime, ker sem v svoji službi le plačan uradnik, katerega ime njegovi gospodarji nimajo za kaj izrabiti. Prozeren je namen »Jutra« z objavo lista, češ, če se nam ni drugo po- srečilo, postavimo ga vsaj napram lastni stranki za političnega iniriganta. Če se Vam je to posrečilo, dvomim. Hvalili bi Boga gos- podje okrog »Jutra«, če bi bila Vaša mora- rala vsaj senca morale mojih gospodarjev.

In še zadnje besede: Gosp. J. O. in »Jutro« naj stvarno odgovorita na moja vprašanja. Sedaj vemo, zakaj se me je na- padalo, izpoved z moje strani je prda, odgovorite sedaj še na to: da li je moja izpoved resnična, da li se me drži kak kri- vični vtir in da li Vam je »vplivna« oseba res neznana. Vlad. Kravos.

Trebda da
Fellerjev Elzafluid
Povsod kupiti morete!

Ali ustanovite, da Fellerjev Elzafluid kje ne morete dobiti, prosimo spo- ročite, takoj dobite sporočilo za Vas najugodnejše mesto, kje se prodaja

To je najboljša
kar sem kdaj okušal!

Pravi Fellerjev Elzafluid kot dobrodojno sred- stvo za drgnjenje! Za ude! Za vrati! Za glavol! Za zobel! Za negovanje kože! Kot kosmetikum! Za negovanje ust! V smil! V letu! Pri tisoč priložnostih pokaže se blagodejstvo, bošče- lajšujoč, keristen in mnogostransko uporab- liv. Je veliko močnejši in bolj delujoč kakor francosko žganje in na- boljše sredstvo za viste! Nekoliko kapljic zado- stuja, da tudi vi rečete:

To je najboljša
kar sem kdaj okušal!

Skupaj s pakovanjem in poštino stane:
2 dvojnati al 1 spec. stekl. 24 Din.
12 dvojnati al 4 spec. stekl. 84 Din.
24 dvojnati al 3 spec. stekl. 146 Din.
36 dvojnati al 12 spec. stekl. 208 Din.

KOT PRIMOT: Elza-obliki zoper kurja otepa 2 in 3 D; Elza-mentolni črtniki 4 D; Elza-švedska tinktura za želoce 10 D; Elza-zagorski pravi in kašeljni sok 9 D; Elza-rtibje olje 20 D; Elza-voda za usta 12 D; Elza-kolonska voda 15 D; Elza-šumski miris za srce 15 D; Glycein 4 D in 15 D; Lysol, Lysosform 12 D; Ki- neški čaj od 1 D dalje; original. Radium francosko žganje velika steklenica 13 D; Elza-mrčeni prašek 7 D; strup za pod- gane in miši 7 D. Za primot se pako- vanje in poština posebej računa.

Na te cene se računa sedaj še 5% do- platka. Adresirati natančno:

EUGEN V. FELLER, lekarnar,
Stabica denja, Elzatr 238.
Hrvatsko. 9907

Lepa krava

na prodaj, ki se ima kmalu oteleati.
Naslov pove npr. Slov. Nar. 9969

Inserirajte
v Slov. NarodniVizitke in kuverte
priporočaNarodna tiskarna
v Ljubljani.

Zapustil nas je naš
srčnoljubljeni edini sin,
odnosno brat, gospod

Stanislav
Jankar

v starosti 20 let.
Pogreb neporabnega
se vrši v nedeljo 19. no-
vembra t. l. ob 8. uri
popoldne iz mrtvašnice
deželne bolnice k Sv.
Križu.

Ljubljana, 17. nov. 1922.

Globoke žalnoša mati
in sestre.

Zahvala.

Ob priliki prebriske izgube našega nepozabnega
soproga in očeta

HENRIKA DEBEVCA

ravnatelja podružnice I. hrvatske študionice
v Ljubljani.

izkazalo se je nam toliko iskrenega sočutja, da ni mo- goče izreči vsakemu posamezniku našo zahvalo in se tem potom zahvaljujemo najsrčneje vsem onim, ki so spremili dragega pokojnika na njegovi zadnji poti in vsem onim, ki so položili na njegov mrtvaški oder prekrasne vence in šopke.

Pavnotako se zahvaljujemo tudi za neštete pisme- ne dokaze iskrenega sočutja.

Žalnoči ostali.

Za trgovce, uradnike, notarje, odvetnike, zasebnike
in sploh za vsakogar prepotrebni in zelo priljubljeni

Jugoslovanski poslovni koledar za l. 1923

IV. letnik v obliki trdo vezane knjige 17×24 cm

je ravnokar izšel.

Dobi in naroča se ga v papirni trgovini Ivan Sajšek,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 1. Cena za 1 izvod 20 Din.,
po pošti 1 Din. 25 p. več. Pri naročilu najmanj 10 izvodov
— poština prosto. Trgovci imajo običajen popust. Ker je
naklada omejena, se priporoča takojšnje naročilo.

Naznanilo.

Mestna hranilnica ljubljanska naznanja, da vsled
dovoljenja nadzorstvene oblasti sprejema poleg hranilnih vlog na
knjižice tudi

vloge na tekoči račun

ter jih obrestuje po najugodnejši obrestni meri. Enako kakor za
hranilne vloge, jamči tudi za vloge v tekočem računu mestna
občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo
davčno močjo.

Ravnateljstvo
mestne hranilnice ljubljanske.

Continental
GUMI-PODPETNIKI
so izvirni kakor tudi gumi
„Continental“ za automobile
Zenski čevlji izpeljajo elegantnejši s Continental
gumi podpetniki. Hla je sigurna, kar se nikdar ne
more doseči pri usnju. Pa čemu tudi usnje, če je
gumi prožnejši, trajnejši, pripravejši, in
kar je glavno, cenejši. Pazite samo na „Con-
tinental“. Ti so izmed vseh gumi-podpet-
nikov najboljši.

Zastopstvo za Slovenijo
VIKTOR BOHINEC, Ljubljana
Poljanska cesta št. 5.

Naznanilo fuzije.

Podpisana upravná sveta Slovenske eskomptne banke in
Trgovske banke d. d. v Ljubljani naznanjata, da sta se združila
oba zavoda vsled soglasnih sklepov izrednega občnega zbora z dne 20.
maja 1922 ter bodeta odslej vodila posle pod trdko

Trgovska banka

Novi zavod razpolaga z delniško glavnico

K 60.000.000.—

in precejšnjimi rezervami ter bode mogel ustreči zahtevam svoje cenj. kli-
jentele najkulantneje.

Prosimo, da ohranite do sedaj naklonjeno zaupanje tudi novemu
zavodu in beležimo

Upravni svet
Slovenske eskomptne banke.

Upravni svet
Trgovske banke d. d. v Ljubljani.

Dobavljamo po stalnih cenah:

Transformatorji:				Motorji na vrtilni tok:				Generatorji:				
10000/5000/3000/220 Volt 100 KVA				220 380 Volt ali 120/210 Volt.				Vrtilni tok:				
75	Elia	D	30.000.—	100 PS	720 tur	Elia	D 45.000.—	3000 Volt	90 KVA	1000 tur	S.S.W.	D 80.000.—
52	Elia	D	25.000.—	85	800	B.B.W.	D 42.000.—	2 0/380	90	750	S.W.	D 120.000.—
49	Elia	D	23.000.—	80	960	S.S.W.	D 33.000.—	220/380	100	1000	Bgm	D 80.000.—
28	Elia	D	15.500.—	50	960	A.E.G.	D 32.000.—	220/380	49	1000	Elia	D 45.000.—
20	B.B.W.	D	17.500.—	35	960	Elia	D 24.000.—	270/380	20	720	Elia	D 45.000.—
15	B.B.W.	D	15.000.—	30	1400	B.B.W.	D 20.000.—	500	7	1500	Elia	D 10.000.—
95	Elia	D	10.000.—	29	1400	Elia	D 18.000.—					
				22	900	S.S.W.	D 16.000.—					
100	B.B.W.	D	30.000.—	22	1405	S.S.W.	D 16.500.—					
75	Elia	D	25.000.—	16	1420	S.S.W.	D 11.500.—					
50	S.S.W.	D	23.000.—	15	1400	B.B.W.	D 11.000.—					
40	S.S.W.	D	20.000.—	12	1410	B.B.W.	D 9.500.—					
25	B.B.W.	D	17.000.—	11-5	1420	Elia	D 9.300.—					
15	B.B.W.	D	15.000.—	10-2	1100	S.S.W.	D 9.000.—					
10	B.B.W.	D	10.000.—	10	901	B.B.W.	D 10.000.—					
25	B.B.W.	D	17.000.—	7-5	1420	S.S.W.	D 8.000.—					
20	B.B.W.	D	16.000.—	5-8	1410	Elia	D 8.000.—					
10	B.B.W.	D	10.000.—	5-5	1400	S.S.W.	D 5.000.—					
40	S.S.W.	D	20.000.—	5	1401	B.B.W.	D 4.000.—					
30	Elia	D	17.500.—	4	1410	Elia	D 4.000.—					
20	B.B.W.	D	17.000.—	3	1420	Elia	D 4.000.—					
10	B.B.W.	D	10.500.—	2	1430	B.B.W.	D 3.000.—					
6	B.B.W.	D	8.000.—	1	1401	A.E.G.	D 2.000.—					
Motorji na surovo olje:				Motorji na visoko napetost:				Dieselovi motorji:				
5 PS 850 tur enocilindrski	3000 Volt 135 PS	900 tur	B.B.W.	D 50.000.—	12 PS 430 tur enocilindrski	14	340					
10 " 475	3000 " 81 " 970	"	Elia	D 40.000.—	20 " 2.0	25	950					
35 " 575	3000 " 80 " 900	"	S.S.W.	D 38.000.—	25 " 2.0	180 " 245	" dvacilindrski					
50 " 389	3000 " 37 " 970	"	Elia	D 30.000.—								
75 " 268	3000 " 36 " 900	"	S.S.W.	D 20.000.—								

Telefon:
14582 in 17236.

Dobavno takoj
I. FRÄNKEL
WIEN I., RATHAUSSTRASSE 2.

Brojzavni naslov:
Frankel, Wien.

Dr. Ing. Miroslav Rasal
oblastveno poverjeni stavbni inženir in
mestni stavbenik
Ljubljana, Gradiška št. 13.
Stavbno podjetje in teh-
niška pisarna za beton-
ske, železobetonske in vo-
dne zgradbe, arhitekturo
in vsakovrstne visoke
stavbe.
Izvršitev. — Projektiranje.

Gospodična
se sprejme k dveletnemu o'roku za la-
žja domača opravila in črna šivanja
Kje, pove upr. Slov. Naroda. 9947

Singerjev šivalni stroj
skoro nov, na prodaj. Naslov pove upr.
Slov. Naroda. 9919

Iščejo se
potniki, ki bi prevzeli za prodajo 2
dobro lodoča galanterijska predmeta, pro-
ti dobri proviziji. Naslov pove upr. Sl.
Naroda. 9916

Stavbena parcela
v sredini mesta se proda. Naslov pove
upr. Slov. Naroda. 9923

Oprava
za spalno sobo in kuhinjo, nova, na
prodaj. Jurij Bogataj, mizarstvo, Stara
loka 36, p. Skofja loka. 9920

PRODA SE
dobro ohranjen klavir za 40.000 K, Sn.
Siška, Kauškova cesta, nova hiša. 9918

Dve lepi stavbni parceli
v Spod. Siški, nasproti nove župne
cerkve, se radi preseljuje zelo ugodno
prodasta. Več pri lastniku Iv. Frelih,
Vrhovčeva ulica 91. Istotam se proda
skoro nova železna ograja za balkon.

Samostojna
korespondentinja
izurjena strojeopiska, večja slov., nem.,
deloma češčine, verzirana v vseh ps-
niških delih, išče mesta za čas od 2.
pop. naprej. Ponudbe pod „K 9914“ na
upravo Slov. Naroda. 9914

Dr. Ant. Breclj
Ljubljana, Emonska cesta 20
Ima telefon št. 620

Stanovanje
iščeta dva zakonca brez otrok, sestojee
iz ene sobe in kuhinje, eventualno tudi
večje, snrejmeta tudi meblirano sobo
po možnosti z vgradbo kuhinje. Ponu-
dbe na upravo Trgovskega lista, Ljub-
ljana, pod „Stanovanje“. 9912

Absolvent
trgovske visoke šole, več hrvaščine,
ital., orščine, nemščine in deloma tudi
angleščine, išče primerne službe. Nastop
takoj ali pozneje. Ponudbe pod „Slo-
venec z Reke 9922“ na upravo Slov.
Naroda. 9922

Zenitna ponudba.
Mladenč, star 28 let, v dobri službi,
želi spoznanja radi ženitbe z gospo-
dino od 20 do 26 let s primernim pre-
moženjem. — Le resne ponudbe pod
„Osamljen Primorec“, hotel Rosan, Stari,
Dalmacija. 9930

Vsako soboto
sveže domače mesene, krvave in jetrne
klobase ter mistna vina v gostilni pri
Slamiču na Glincah. Za obilen obisk se
priporoča
Alojzija Škoč, gostilničarka.

Zenitna ponudba.
Mlad kmetij, strokovnjak, drž. uradnik,
na lepem polju, z lepoto budočnosti,
želi spoznati v svrhu ženitbe 20-28
let stvo, izobraženo in pošteno gospo-
dino z večjim premoženjem. Tajnost
zajamčena. Le resne ponudbe s sliko
poslajati pod šifro „V poštnem je sre-
ča“ na anonimno družbo Aloma Com-
pany, Ljubljana, Kongresni trg 3-1.

Boljši gospodični
se odda soba ali se sprejme kot sosa-
novalka istotam. Naslov pove uprava
Sl. Naroda. 9919

Sprejme se
fant 15 do 20 let za pečenje kostanja,
meh. mora starše v Ljubljani. Vprašati
na stojnici Kongresni trg, nasproti ka-
varne Zvezda. 994

Dobro ohranjen
pianino
se kupi. Ponudbe na Marijonoeto gle-
lišče, Mestni dom. 9915

Proda se
različno pohištvo, pisarn. in jedilno
mizo, omare za objekto, perilo itd. Ka-
rincer, Mestni trg 8 III. 9913

Proda se
lepa zimska suknja za veliko osebo.
Vprašati pri krojaču Ahčinu, Gaveva
ulica 2-1. 9910

Provizijske potnike
iščemo. Ponudbe pod „Provizijski pot-
nik 9912“ na upr. Slov. Naroda.

Potnik
pod „Provizija 9643“. — Mnogoštevilnim
ponudbam sporočamo, da je mesto
že oddano. 9911

Kot vajenka
bi rada vstopila v kako trgovino z me-
šanim blagom deklica, hči poslenih sta-
riev, katera je s prav dobrim sprče-
devalom dovrši ljudsko šolo. Nata-
cneje pove iz prijaznosti šolsko vodstvo
Bianca rri Sevnici. 9946

Več lep h
oljnatih slik
na prodaj. Naslov pove uprava Sloven
Naroda. 9939

Motorno kolo
znamke „Moto-sacoché“, 2 cilindra, ze-
lo dobro ohranjeno se ceno proda. Na
ogled v mehanični delavnici Lah, pri
cerkvi v Siški. 9938

2 auto-monterja
le prvovrstna mehanika sprejme
JUGO AUTO d. z o. z.
Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Vrata
železna (dvojna) in velika kamnita vrata
po ugodni ceni naprodaj. Naslov pove
An. zavod Drago Beseljak, Ljubljana,
Sodna ul. 5. 9917

Dr. Alojzij Klemenčič
je otvoril
odvetniško pisarno
v Mariboru, Tattenbachova
ulica št. 2-II.

**Roessenmann &
Ruehnemann d. d., Dunaj**
Generalno zastopstvo za Jugosla-
vijo: Zagreb, Prilaz 10-II.
Poljske železnice, (tračnice, vo-
zički, okretnice, kolesne garni-
ture itd.).
Žične železnice, mešalni stroji za
beton „Ransome“.
Glavno zastopstvo za Slovenijo:
STANKO ŽARGI & Co.,
Ljubljana, Maritimska cesta 15.

**Lepi trgovski lokali s
skladišči na razpolago**
kupcu dvonastropne hiše s staro, do-
bro vpeljano trgovino v sredini mesta
Ljubljane na zelo prometni
točki. Lokali so raven špecerije pri-
pravljeni posebno za trgovino z manufak-
turo, korfektijo, železnino, usnjem in
mesarjijo. — Cena zmerna. — Ponudbe
pod „Sigurna eksistencija“ na An. zav.
Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ul. 5.
9932

Imam za prodati
10 parov težkih konj, medijumske pas-
me, kobile in konji 160 do 170 cm vi-
sokih, zdravljeno zdrave živali, za vo-
žnjo že vpeljanih, poedine glave ali jra
v paru. En par težkih konj za špedi-
terije ro cent. Natučne informacije daje
JULIO HOFFMANN, ČATOVČ,
Telefon št. 31, Medijumske, SHS, 9955

Hydrauličnih stiskalnic
za klobuke imamo nekoliko komado-
v dodela porabnih na prodaj po jako po-
voljni ceni. Reflektirni naj se obrnejo
za naslov na upravo Slov. Nar. 9757

Proda se
rezkalni stroj (Fräser) za mizarje. Poizve
se pri g. R. Keblušek, meh. delavnica
Ljubljana, Hrenova ulica 17. 9763

V najem
se vzame gostilniška koncesija
za Ljubljano. Ponudbe pod „Koncesija
9722“ na upravo Slovenskega Naroda.
9722

Samostojen
polir
za visoke in betonske stave išče me-
sto. Nastop takoj. Ponudbe pod „Polir
9864“ na upravo Slov. Naroda. 9864

Pisarniška moč
išče mesta s 1. januarjem, z nekoliko
praks, zmožna slov. stic, korespond.
strojeopiska ter vseh pisarniških del. Č.e
tudi na deželo v bližini Ljubljane. Po-
nudbe pod „Pridnost 9953“ na upravo
Slov. Naroda. 9953

Mlad trgovec
Srbijanc trati meblirano sobo sa cik-
tričnim osvetljenjem in zasebnim nla-
zom po mogućstvu in blizini klaučice. Svoje
adresre predati u upravi ovoga lista pod
znak „Srbijanc 9867“. 967

Dijak ali
dijakinja
se sprejme v dobro oskrbo v sredini
mesta. Poizve se v upravi Sloven. Na-
roda. 9746

Kupi se
več vagonov bukovih hlodov 2.25 m
ali 4.50 m dolgih. Ponudbe z navedbo
cene franko vagon pod „Bukov les
9733“ na upravo Slov. Naroda. 9733

Inteligentna gospa
želi mesto gospodinjice pri bol-
šem starejšem gospodu. Ponudbe pod
„Gospodinja 9760“ na upravo Sloven-
skega Naroda. 9760

Iščemo
nekoliko vagonov smrekovega tol-
nega čezla za točno dobavo.
Ponudbe z naznako količine in cene
na upravo Slov. Naroda pod „Kožara
9731“. 9731

Trgovino
z mešanim blagom
prevzamem eventualno kupim v kakem
večjem prometnem okraju Slovenije.
Ponudbe pod „Trgovska hiša 9711“ na
upravo Slov. Naroda. 9711

Iščem mesta
samostojnega vodje ali delovodje v
usnjarski industriji. Znam chromovo in
vegetabilno strojenje. Eventualno grm
tudi kot manipulanti za usnje ali kot
nakupovalce surovin in izgotovljenega
usnja. Ponudbe pod „Usnj. strokovnjak
9708“ na upravo Slov. Naroda. 9708

Gospodična
trgovsko naobrazena, želi vstopiti kot
kompanionka k trgovskemu podjetju s
kapitalom 100.000 K, event. prevzame
v najem trgovino na deželi. Dopisi pod
„Spomlad 9843“ na upr. Sl. Nar. 9843

Auto mehanik
in kolesarji!
Zavod za popravilne in ponikanje vseh
vrst kovin kakor tudi dele koles, mo-
tornih koles in avtomobilov izvršuje
G. Besednik in drug
Ljubljana, Prešernova ulica 5.

Lepo stanovanje
v novi villi sa bo oddalo dotičnemu,
kdar posodi K 200.000— proti 5%
obremi in garancijo. Ponudbe pod
„D. cember ali maj 9820“ na upravo
Slov. Naroda. 9820

Trgovska del. družba išče
knjigovodjo-
bilancista.
Plača zelo dobra. Pismene ponudbe na
poštali predal 160. 9786

Vožnje
(keson in platovoz) se prevzamejo za
stalno ali začasno po ugodni ceni. Naslov
pove uprava Sl. Nar. 9896

Imam za prodati
10 parov težkih konj, medijumske pas-
me, kobile in konji 160 do 170 cm vi-
sokih, zdravljeno zdrave živali, za vo-
žnjo že vpeljanih, poedine glave ali jra
v paru. En par težkih konj za špedi-
terije ro cent. Natučne informacije daje
JULIO HOFFMANN, ČATOVČ,
Telefon št. 31, Medijumske, SHS, 9955

Pozor, trgovci!
Za sestavo bilanc, ureditev trgov-
skih knjig in računov ter druga podobna
dela se priporoča perfekten knjigovodja-
bilancnik. Gre tudi na deželo. Ponudbe
pod „Bilancnik 9652“ na upravo Slov.
Naroda. 9652

Orehe
suhe, letošnjega pridelka, kupuje vele-
trgo in
Ed. Suppanz — Pristava

Soliden gospod išče za takoj ali pozneje
mesečno sobo
proti dobri najemini. Ponudbe
pod „Nujno“ na anonimno družbo Aloma
Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.1.
9845

Prodajalka
špecerijske stroke, pridna in poštena, se
takoj sprejme pri tvrdki Ivan Dečko
Celje. 9792

Želod
letošnji pridelek
vagnske nožilke, kupim. Nujne po-
nudbe na R. Knobloch, Celovec, F.ö-
lichgasse 21. 9894

Zenitna ponudba
Četrti milijona premoženja
imata dve gospodični v državni službi,
z starosti 20-25 let, ter želiita znanja
v svrhu možne z go p doma v star-
osti 25 do 40 let. Le resne ponudbe
s sliko, katera se na zahtevo vrne, naj-
e pošljejo do 30. nov. 1922 pod „Drava“
in „Sava“ poštno ležee, Maribor. 9902

Trgovska
enonadstropna hiša
z mešanim blagom, gostilna, trafika,
žganjarna, 6 velikih sob, lokal, vrt,
sadni in zelenjadni, 4000 kvadr. metr.
reglišče, v dobrem stanju, 12 oravov
zozoda tik farne cerkve, Sole na Gorenj-
skem se zaradi družinskih razmer po-
stiki cen sklanj z inventarjem za Din.
115.000 prava. — Posestvo na Do-
lenjskem, vinograd po nizki ceni se
proda. Poizve se od 12. do 2. pop mi
F. anji Puc, Kongresni trg 7-III. 9782

Proda se
verige za pritrdjevanje ladij in za „boje“,
lebele od 15 do 60 milimetrov, po lir
85 kvinta, franko rosta v Trstu.
Ponudbe na Sibera, Trst, via Fusco
26. 9815

Posojilo.
50.000 Din. posojila išče tehnično pod-
jetje proti visokim obrestim. Ponudbe
pod „50.000—9897“ na upravo Sloven.
Naroda. 9893

Soliden gospod išče za takoj ali za 1.
december snažno, lepo opremljeno
sobo
s posebnim vhom. Ponudbe pod „Ban-
čni prokurist 9860“ na upravo Sloven.
Naroda. 9860

Proda se
sivega, 5 mesecev starega PSA vožje
pasne. Naslov pove uprava Slovensk.
Naroda. 9814

Mlad vrtnar
šče obilco, event. tudi kot sostanova-
lec za takoj ali s 1. dec. Ponudbe pod
„Vrtnar 9892“ na upr. Sl. Nar. 9892

Pošten učenec
se sprejme v trgovino z mešanim bla-
gom. Zgla stiti se je v trgovini Linhar-
tova ulica 4. 9897

Učiteljica nemščine
(konverznica) se išče. — Ponuphe pod
„Nemščina 1—9836“ na upravo Sloven.
Naroda. 9836

Benzinmotor
12 HP, v dobrem stanju, se ceno proda.
Naslov pove uprava Slov. Nar. 9898

Večje množine hrčlino
pese, repe in korenja
proda Franjo Suhadolnik, Borovnica. 8.
9829

Vagončke
za prevažanje lesa kupi takoj Kulovec
Co, parna žaga, Straza, Dolenjsko.

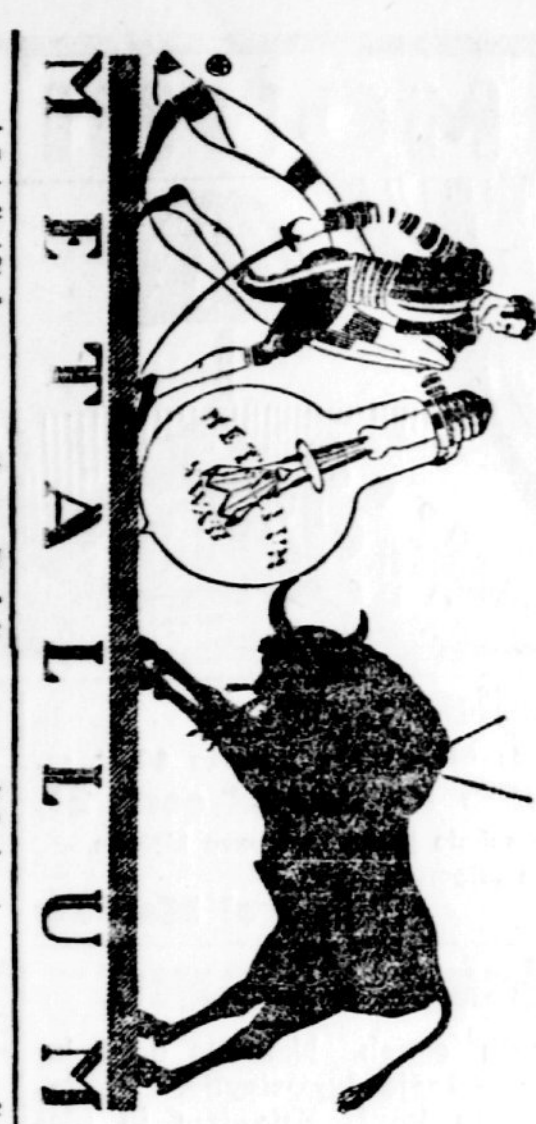
Trozen in vstrajan
strojni paznik
kateri se razume pri Delmotorju, želi
mesta pri kakem manjšem obratu v kaki
elektrni na deželi. Ponudbe pod „Do-
ber delovec 9833“ na upravo Sloven.
Naroda. 9833

Fran Rožanc
strojno mizarstvo
v Predvoru nad Kranjem
se priporoča za vsa v to stroko spada
joča dela za stavbe. Izdeluje tudi umetne
milske izdelke. 9649

Proda se
sivega, 5 mesecev starega PSA vožje
pasne. Naslov pove uprava Slovensk.
Naroda. 9814

Mlad vrtnar
šče obilco, event. tudi kot sostanova-
lec za takoj ali s 1. dec. Ponudbe pod
„Vrtnar 9892“ na upr. Sl. Nar. 9892

Pošten učenec
se sprejme v trgovino z mešanim bla-
gom. Zgla stiti se je v trgovini Linhar-
tova ulica 4. 9897

15 cm popolnoma samostojna, izveščano
prodajalko
napirne stroke za takoj ali za 1. januar.
M. Tičar, Ljubljana, Selenburgova ulica
št. 1. 9862

Sprejme se
soliden gospod na dobro domačo hrano
in stanovanje v majhno priščno sobo.
Cena 2200 kron mesečno. Naslov pove
uprava Slov. Naroda. 9851

Proda se
verige za pritrdjevanje ladij in za „boje“,
lebele od 15 do 60 milimetrov, po lir
85 kvinta, franko rosta v Trstu.
Ponudbe na Sibera, Trst, via Fusco
26. 9815

Posojilo.
50.000 Din. posojila išče tehnično pod-
jetje proti visokim obrestim. Ponudbe
pod „50.000—9897“ na upravo Sloven.
Naroda. 9893

Soliden gospod išče za takoj ali za 1.
december snažno, lepo opremljeno
sobo
s posebnim vhom. Ponudbe pod „Ban-
čni prokurist 9860“ na upravo Sloven.
Naroda. 9860

Proda se
sivega, 5 mesecev starega PSA vožje
pasne. Naslov pove uprava Slovensk.
Naroda. 9814

Mlad vrtnar
šče obilco, event. tudi kot sostanova-
lec za takoj ali s 1. dec. Ponudbe pod
„Vrtnar 9892“ na upr. Sl. Nar. 9892

Pošten učenec
se sprejme v trgovino z mešanim bla-
gom. Zgla stiti se je v trgovini Linhar-
tova ulica 4. 9897

Učiteljica nemščine
(konverznica) se išče. — Ponuphe pod
„Nemščina 1—9836“ na upravo Sloven.
Naroda. 9836

Benzinmotor
12 HP, v dobrem stanju, se ceno proda.
Naslov pove uprava Slov. Nar. 9898

Večje množine hrčlino
pese, repe in korenja
proda Franjo Suhadolnik, Borovnica. 8.
9829

Vagončke
za prevažanje lesa kupi takoj Kulovec
Co, parna žaga, Straza, Dolenjsko.

Trozen in vstrajan
strojni paznik
kateri se razume pri Delmotorju, želi
mesta pri kakem manjšem obratu v kaki
elektrni na deželi. Ponudbe pod „Do-
ber delovec 9833“ na upravo Sloven.
Naroda. 9833

Fran Rožanc
strojno mizarstvo
v Predvoru nad Kranjem
se priporoča za vsa v to stroko spada
joča dela za stavbe. Izdeluje tudi umetne
milske izdelke. 9649

Proda se
sivega, 5 mesecev starega PSA vožje
pasne. Naslov pove uprava Slovensk.
Naroda. 9814

Mlad vrtnar
šče obilco, event. tudi kot sostanova-
lec za takoj ali s 1. dec. Ponudbe pod
„Vrtnar 9892“ na upr. Sl. Nar. 9892

Pošten učenec
se sprejme v trgovino z mešanim bla-
gom. Zgla stiti se je v trgovini Linhar-
tova ulica 4. 9897

Proda se
sivega, 5 mesecev starega PSA vožje
pasne. Naslov pove uprava Slovensk.
Naroda. 9814

Mlad vrtnar
šče obilco, event. tudi kot sostanova-
lec za takoj ali s 1. dec. Ponudbe pod
„Vrtnar 9892“ na upr. Sl. Nar. 9892

Pošten učenec
se sprejme v trgovino z mešanim bla-
gom. Zgla stiti se je v trgovini Linhar-
tova ulica 4. 9897

Učiteljica nemščine
(konverznica) se išče. — Ponuphe pod
„Nemščina 1—9836“ na upravo Sloven.
Naroda. 9836

Benzinmotor
12 HP, v dobrem stanju, se ceno proda.
Naslov pove uprava Slov. Nar. 9898

Večje množine hrčlino
pese, repe in korenja
proda Franjo Suhadolnik, Borovnica. 8.
9829

Vagončke
za prevažanje lesa kupi takoj Kulovec
Co, parna žaga, Straza, Dolenjsko.

Trozen in vstrajan
strojni paznik
kateri se razume pri Delmotorju, želi
mesta pri kakem manjšem obratu v kaki
elektrni na deželi. Ponudbe pod „Do-
ber delovec 9833“ na upravo Sloven.
Naroda. 9833

Fran Rožanc
strojno mizarstvo
v Predvoru nad Kranjem
se priporoča za vsa v to stroko spada
joča dela za stavbe. Izdeluje tudi umetne
milske izdelke. 9649

Proda se
sivega, 5 mesecev starega PSA vožje
pasne. Naslov pove uprava Slovensk.
Naroda. 9814

Mlad vrtnar
šče obilco, event. tudi kot sostanova-
lec za takoj ali s 1. dec. Ponudbe pod
„Vrtnar 9892“ na upr. Sl. Nar. 9892

Pošten učenec
se sprejme v trgovino z mešanim bla-
gom. Zgla stiti se je v trgovini Linhar-
tova ulica 4. 9897

Učiteljica nemščine
(konverznica) se išče. — Ponuphe pod
„Nemščina 1—9836“ na upravo Sloven.
Naroda. 9836

Benzinmotor
12 HP, v dobrem stanju, se ceno proda.
Naslov pove uprava Slov. Nar. 9898

Večje množine hrčlino
pese, repe in korenja
proda Franjo Suhadolnik, Borovnica. 8.
9829

Vagončke
za prevažanje lesa kupi takoj Kulovec
Co, parna žaga, Straza, Dolenjsko.

Trozen in vstrajan
strojni paznik
kateri se razume pri Delmotorju, želi
mesta pri kakem manjšem obratu v kaki
elektrni na deželi. Ponudbe pod „Do-
ber delovec 9833“ na upravo Sloven.
Naroda. 9833

Fran Rožanc
strojno mizarstvo
v Predvoru nad Kranjem
se priporoča za vsa v to stroko spada
joča dela za stavbe. Izdeluje tudi umetne
milske izdelke. 9649

Proda se
sivega, 5 mesecev starega PSA vožje
pasne. Naslov pove uprava Slovensk.
Naroda. 9814

Mlad vrtnar
šče obilco, event. tudi kot sostanova-
lec za takoj ali s 1. dec. Ponudbe pod
„Vrtnar 9892“ na upr. Sl. Nar. 9892

Pošten učenec
se sprejme v trgovino z mešanim bla-
gom. Zgla stiti se je v trgovini Linhar-
tova ulica 4. 9897

Učiteljica nemščine
(konverznica) se išče. — Ponuphe pod
„Nemščina 1—9836“ na upravo Sloven.
Naroda. 9836

Ben

Klaviroje
uporabljajo in popravijo
solidno in točno
ter gre tudi na
deželo.
Feliks Povše
Ljubljana
Tržaška c. 45

**Najstarejša slovenska
pleskarska in ličarska
delavnica**

BRIGELJ, Dunajska c. 19,
s priporočila. Izvrtitev točna, cene
smerne. 1001

Naznanilo.

Cenj. občinstvu vljudo naznanjam, da otvorim v soboto 18. t. m. že prej obstoječo **podružnico mesnice na Rimske cesti 21.** Odprta tudi popoldne od 17—19 ure. Vsako soboto jetne in krvave klobase. Za obilen obisk se priporoča.

Andrej Marčan.

Prodajam konjsko salamo

okusno, domačega izdelka po znižanih cenah. Naročila od 5 kg naprej se pošiljajo tudi na dom na vse kraje Jugoslavije. Prodajam tudi konjsko meso od lepih debelih konj. Kupujem in plačujem po dnevnih cenah konje za meso. Za obilen obisk se priporoča.

Pušnik Rudolf, konjski mesar, Rimska cesta 19, Tržaška cesta 2, Ljubljana.

JOSIP PERNUŠ

oblast. preizkušen mestni tovarski mojster
v Kranju št. 47

praveza vsa pod to stroko spadajoča dela kakor hiše, vile, jezove, mestove, moderne lesene stavbe, cerkvena ostrejša, stolpne strehe, strake za industrijske stavbe v večjih prostorih razpetinah, balkone, verande, vrtno ulice i.t.d. po danih in tudi po lastnih načrtih.

Jamski les

smrekov jelkov, in nad 10 cm na drobnem benu in nad 3 m dolžine, kupi vsako množico franco kranjske postaje Sentjaški premožekop And. Jakl, Ermeij, Dolenjsko.

P Izdelovalci klobas! P

POZOR! Predam, ker zmanjšam obrat: 1 stroj za izdelovanje klobas z vsebino 100 kg najnovejšega sistema s kovinastim ležiščem . . . a. K 20 milijonov. 1 mesarski voz na vzmeti za eno ali dvovrsto, rmenno lakiran, 1500 kg nosilnosti a. K 8 milijonov. Oboje novo iz tovarne. 1 tovarni avto, 2 1/2 ton, s gumijevimi kolesi, zelo dobro ohranjen, znamke „Nesseldorf“, takoj vozljiv a. K 50 milijonov.

Priložnostni nakup! Vse skupaj 70.000 Din ali a. K po kurzu. Reiter Jožef, prekaževalec, GRAZ, Schönbachgasse 53

POZOR! Najnovejši modni salon iz-
hira klobukov in topk vseh vrst

**Modni salon
Stuchly-Maške**
Ljubljana,
— Zidovska ulica 3. —

Popravila se sprejemajo!

Žalni
klobuki
vedno v
zalogi.

F. Golob

mesar in prekaževalec
Spod. Šiška pri Ljubljani
Telefon št. 273.

Najvišje odlikovanje v Parizu, častna
diploma, častni križ in zlata kolajna.

Nudi po najnižjih dnevnih cenah svoje
lastne izdelke, kakor: prekajene gujati,
hrbet (Kaiserfleisch), krušna slanina, papri-
cirana slanina, salami iz gujati. — Kra-
kovske, brunčevske salami, tlačence, pariške
klobase, posebne klobase (Extrawurst) hro-
novke, safaladi itd.

Najstarejša domača turška!
Na debele in drobne!

MODNI SALON MARIJA GÖTZL

Ljubljana, Židovska ulica 8 in 7.

Pravkar došli

najnovejši pariški modeli
POSEBNOST

v promenadnih in večernih klobukih.

Ogled samo v trgovini.

Prillična hiša

se po jako ugodni ceni prodaja. Naslov
pove uprava Slov. Naroda. 9837

Mlad častnik

reše solidno meblirano sobo za takoj.
Ponudbe pod „V. D. 9866“ na upravo
Slov. Naroda. 9836

Manufakturna trgovina

v večjem industrijskem mestu Slovenije
se prodaja pod ugodnimi pogoji. Ponudbe
pod „Dobra eksistenca 9796“ na upravo
Slov. Naroda. 9796

Drva

oddajam vsako množico. Resanje drv z
ustrojnimi orodji. Ludvik Heršič, na
Piskovcu za prel. brig. vojašnice. 8759

Hiša

v središču Ljubljane
pripravna za trgovca, za 800.000 K ta-
koj na prodaj. Naslov pove uprava Slov.
Naroda. 9896

Velika izbira otroških vozčkov, dvokoles in
trihkolesnih vozčkov.

F. BATJEL, LJUBLJANA, STARI TRG 28
Sopražništvo se v priložnosti za opremljenost s opremljenostjo
dvokoles, otroških vozčkov. Stroki in razni drugi.

TRIMUNA
Tovarna dvokoles in otroških vozčkov
Ljubljana, Karlovska cesta 4 — Zvezarska ulica 1.

L. Mikuš

Ljubljana, Mostni trg št. 15.
priporoča svoje zalogo
deležnikov in solčnikov
ter spreloženih poltic

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Odlivke iz sivozla lijeva

(Brauhausabgüsse)
za vse vrste obrta i. industrije, prema
nacrta, kalupu ili uzorcima od najma-
njih do največjih komada, obračeno ti
strovo dobavlja odmah uz umerene ci-
lene SNEV, tvornica strojeva,
Bjelovar. 7934

Divjačina

n. pr. srne, volce, fazane, jerebice, divje
rače, sioke itd. v vsakem času po naj-
boljih cenah kurjuje E. VAJDA, ve-
strogovina z divjačino in perotinom, Ča-
kovec, Medjimurje. Brojani naslov
Vajpa Čakovec, Interurb. tel. 59.

Jetika!

Dr. Počnik odpira za jetične izvone
orka in petka vsak dan v St. Jurju ob
južni železnici pri Celju. Čitajte nje-
gove 8 knjige o jetikah! 7927

Strešno lepenko

Kontinental, (Kontinentaldeppa)
Lesni cement,
Grosol, najbolje sredstvo za ma-
zanje lepenke dobavlja v
vseki množini najceneje

Jos. R. Puh, Ljubljana,
Gradoška ulica 22. Telef. 513.

Pečatne znamke

(Prägedruck-Siege marken)
dobro gumirane v vseh barvah in naj-
finije izvršitvi izdelujejo najhitreje
Tvojnica pečatnih znamk, štamp-
pilij in pečatov

Anton Černo, graver
v Ljubljani, Dvorni trg 1.
Katalogi franco! 9325

Prodaja po

znatno znižanih
cenah:

zimske perile, platene jopce,
rokavice, nogavice itd.

A. Šinković in K. Šoss
Ljubljana, Mostni trg 10.

Suha bukova drva

dostavlja v vsaki množini na dom A.
Jeranič, Karlovska cesta 8. 9814

Prva jugoslov. barvarija, krznarstvo in strojarstva

P. Semko, Ljubljana, Glinca 230
le otvorila delavnico in prodajalno v
Križevniški ul. 7.

Priporoča se 9186

Jvan Magdič

krojač

Ljubljana, Gledališka ulica 7.

G. F. Juršek
oplaševalec glasovnikov
v Ljubljani
Volčkova 12.

zvršanjem uplavljanja ter popravlja gla-
sovnikov in harmonijev specialno strokov-
no, točno in ceno

Teod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 8.
Krovci, stariši, galanterijski in okrasni klepar
inštalacija vodovodov.

Poprava strojevodov. Repalirsko in klesarsko poprav.
izdelovanje posod iz pločevine za fir-
ni, barvo, lak in med vsake velikosti
kakor tudi posod (kalije) za konzerve.

PERJE

vsak čas po najnižjih cenah pri
E. VAJDA.

IZVOZ DIVJACINE IN PE-
RUTINE: ČAKOVEC,
Medjimurje, Jugoslavija.

Brasjaci. VAJDA, Čakovec, telef. 59

Trgovina z železnino

„Pri zlati lopati“
Eriavec & Turk

(prej Hammerschmidt)
Ljubljana, Valvazorjev trg 7
nasproti križevniški cerkvi.

Zaloga cementa in karbida.

Velika zaloga klobukov in slam-
nikov se dobi pri

Franc Cerar

levarstvo v Stobi pošta Domžale
Prevezajo se tudi stari klobuki
in slavniki v popravilo pri Ko-
vačevič i Tršan v Ljubljani, Pre-
šernova ulica št. 5.

Sprejemanje v sredo.
Zaloga v Celju Gosposka ul. 4

Prevzemam

avtomobile,
motorje in
kolesa,

v popravilo, poplavljanje in in-
stancije po najnižjih cenah

Prva mehanična delavnica
F. Floriančič,
Ljubljana,

Selenburgova ulica št. 6.

ADRIA TEA
NAJBOLJI

DOBI SE
POVSOD

GLAVNA
ZALOGA

F. ŠIBENIK - LJUBLJANA

Razno perilo

za dame, gospode in dezo
priporoča trdka

A. & E. Škoberne Ljubljana
Mestni trg 10

Prava turška električno pražena in mleta

kava

zajamčeno popolnoma čista in odliko-
vana z zlate kolajno, se dobi vsak dan
sveža najceneje samo pri trdki **Jovo**
R. Jovanović, Tuzla (Bosna). Raz-
pošljamo v postojnih zavrtkih od 5 kg
naprej po povzetju. 9043

Gradbeno podjetje

ing. Dukič & drug

Ljubljana, Bokoričeva ulica št. 20.
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

„Jok“ 66 najboljši sladkorčki
proti kašlju. 9905
Dobivajo se v vsaki lekarni in drogeriji.

Priporoča se

preoblikovalnica klobukov
za dame in gospode

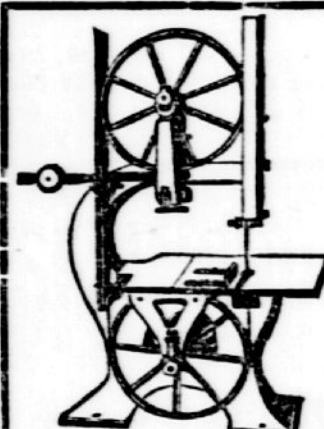
Barborič-Zauršan

LJUBLJANA, Mestni trg št. 7

Tovarna na deželi išče

knjigovodjo - bilancista

prvovrstno moč z dobrimi referencami. Stanovanje prosto. Nastop
tako. Obširne ponudbe po možnosti s sliko, pod „Zaupno me-
sto 9680“ na upr. Slov. Naroda.

Polnojarmenik

(Vollgatter), žagne naprave in stroje za obde-
lovanje lesa vsake vrste, najnovejša konstruk-
cije, dobavi takoj po najnižjih cenah z jugoslo-
vanskega skladišča.

WELKERWERKE, WIEN XIII.

Breitenseerstrasse 56. 8008

„Pri nizki ceni“.

„Pri nizki ceni“.

IGNAC ŽARGI

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 3

Priporoča veliko zalogo raznega perila posebno
zimskih potrebščin, jopic, srajc, hlače, rokavice, otroč.
vol. obteke, kapice itd. po znižanih cenah.

MARASKINO MORPURGO

Čašica tega delikatnega likerja je nepopisen užitek!

Priporočamo:

COGNAC DALMATIA MEDICINAL in druge izbrane
likere, šganja, ekstrakta in sirupe.

PRVA ODLIKOVANA DALMATINSKA PARNA

DESTILACIJA

V. MORPURGO, SPLIT

Zastopnik: Adolf Kordin, Ljubljana, Beethovnova 9.

Po prenositvi in spopolnjenju obratuje

tvornica kuvert

FRAN MULEC & drug

Od sedaj naprej na Vežarskem potu št. 1. (vo-
gal Karlovske ceste) ter se priporoča za dobavo
vseh vrst kuvert.

GREMIJ TRGOVCEV CELJE

potrebuje za vodstvo svoje pisarne pod ugodnimi
pogoji in dobri plači zmožnega **VOZJO**. V poštev
pride v prvi vrsti dober knjižnik-jarist, ki je tudi
trgovsko izobražen. Ponudbe na predsedstvo.

Trst in lesna trgovina.

V Trstu, nov. 1922.

Kakor vsa tržaška trgovina, tako trpi zlasti tudi lesna trgovina v Trstu pod težo povojnih razmer. Pred vojno je bila trgovina v Trstu cvetela. L. 1913 je dosegel uvoz in izvoz lesa 4,8 milijonov stotov. In ker je v tem letu tržaški promet dosegel okrog 62 milijonov stotov, je zavzemala tedaj lesna trgovina približno 7,7% celokupnega tržaškega prometa.

Takoj po vojni je lesna trgovina v Trstu še precej razmahnila. Potreba po lesu je bila povsod tako velika, da je trgovina uspevala kljub velikim težavam, ki so ovirale dobavo iz zaležja, uvoz in izvoz. L. 1919 smo imeli absolutne prepovedi izvoza v različnih nasledstvenih državah, v Trstu pa omejitve uvoza in prepovedi izvoza. Toda velika potreba gradbenega materiala je šla preko teh ovir in l. 1920 je lesna trgovina še napredovala. Evo številke: Uvoz l. 1919. je dosegel 896.365 stotov. Les je prišel skoraj izključno iz Avstrije (855.960 st.), na drugem mestu je Italija (logaški in postojnski okraj s 37.067 st.), iz Jugoslavije je prišla le neznatna količina. L. 1920 znaša uvoz 1.994.366 st. Jugoslavija je tu že na prvem mestu s 845.192 st., nato pride Italija (omejena dva okraja) s 600.055 st., od teh je 193.174 st. lesa za kurjavo, in na tretjem mestu je Avstrija s 485.801 st. L. 1921 opazimo nazadovanje. Uvoz je dosegel 1.584.826 st. Jugoslavija je vedno na prvem mestu s 739.500 st., druga je Avstrija s 400.822 st., a tretja pa Italija s 333.301 st. (157.924 st. drv za kurjavo). Vidi se, da je logaški okraj odpadel. Zanimive so tudi številke, ki kažejo uvoz iz Češko-slovaške: 1919 — nič; 1920: 58.672 st.; 1921: 99.611 st. Omenjene številke predstavljajo uvoz po suhem. Prišteti jim je treba še malenkostni uvoz po morju in sicer 1919: 120.872, 1920: 228.590, 1921: 102.432 st. Tako dobimo za celokupni uvoz te-le številke: 1919: 1.017.238 st.; 1920: 2.222.916 st.; 1921: 1.687.258 st.

Izvoz se zrcali v sledečih številkah: 1919: 470.823 st.; 1920: 774.575 st.; 1921: 1.243.331 st. V teh številkah je obsežen celokupni izvoz in pripominjam, da je izvoz po železnici le malenkost.

Če proučimo nekoliko te številke, vidimo predvsem, da je l. 1919 in 1920 mnogo lesa porabil Trst sam oziroma, da je ostal les v tržaških skladiščih. Vidimo tudi občutno nazadovanje uvoza l. 1921 napram l. 1920 (535.658 st.), kar znači, da je povpraševanje po lesu ponehalo in so se vsled tega skrčila skladišča. Vidi se pa tudi tendenca eksportirjev, da si poiščejo druge luke, ki so za izvoz lesa pripravnije nego Trst. Odločilni so bili pri tem visoki železniški in carinski stroški ter še bolj visoki tržni stroški v Trstu samem. Predvsem dela Jugoslavija resno na to, da usmeri svojo lesno trgovino preko dalmatinskih luk ter izloči Trst. Še hujsa je konkurenca Galica, ki s svojo lesno trgovino sedaj obvladuje ves vzhod. Napredujoča organizacija bosanskih transportov preko Dalmacije in pospeševanje direktne izvoza iz Romunske, kar nizko stanje jugoslovenske in romunske valute znatno podpira, ogrožata na najresnejši način bodočnost tržaške lesne trgovine. Vrh tega se kaže še tretji neugodni pojav glede trgovine s staro Italijo, namreč direktni prevoz lesa iz Postojne in Trbiža, pri čemer so prevozniki stroški nižji in so tudi izločili visoki tržaški tržni stroški.

Pri izvozu vidimo l. 1921 napredovanje napram l. 1920. To je pripisati padcu tarifi za pomorske prevoze. Kljub temu pa ostaja številka, ki jo je dosegel izvoz l. 1921, daleč za doseženo višino l. 1913. Primerjanje številke l. 1913 z onimi l. 1921 je podučno: 1913. Uvoz: 2.519.688 st. Izvoz: 2.324.860 st. — 1921. Uvoz: 1.687.258 st. Izvoz: 1.243.331 st.

Vidimo torej, da se je zmanjšal uvoz za 33%, izvoz pa za 47% napram predvojni dobi. Celokupni tržaški promet je nazadovaval napram predvojni dobi za 32.000.000 st.; pri temu nazadovanju je udeležena lesna trgovina z 1,9 milijoni st., torej v razmerju 6%. Kljub navideznemu razmahu je torej tržaška lesna trgovina s celokupno trgovino nazadovala skoro v istem razmerju, kakor se je nahajala napram celokupnemu prometu pred vojno.

Jugoslovenske kroge bo najbolj zanimalo gibanje tržaške lesne trgovine z Vzhodom. L. 1921 je bila ta trgovina še precej živa in je dosegla 45% celokupnega tržaškega izvoza. Vsled že omenjene občutne konkurence dalmatinskih in romunskih luk pa vidimo v letu 1922 veliko nazadovanje, rakovo pot. Na razpolago so številke do maja 1922. Trgovina z glavnimi odjemalci tržaškega lesa je podana v sledečem:

V dobi od januarja do maja je znašal izvoz v

	1921	1922
Malo Azijo	65.521 st.	2.711 st.
Egipt	43.209 st.	28.895 st.
Grčijo	105.775 st.	80.133 st.

Dvignil se je l. izvoz v Alžir, Sirijo in na Špansko. V te dežele se prodaja največ bukov les, radi česar se je uvoz tega lesa v Trst letos povišal. Ta poslednja okolnost je uplivala, da izvoz iz Jugoslavije napreduje. V dobi od januarja do maja 1922 je prišlo iz Jugoslavije 405.538 st. napram 240.234 st. v isti dobi l. 1921.

H koncu naj podam še orientacijo tržaške izvozne lesne trgovine, ki bo gotovo zanimala jugoslovenske kroge. Evo podatke iz leta 1921: na prvem mestu je Italija s 518.569 st., potem Grčija 207.279, Egipt 144.693, Mala Azija 74.238, Anglija 59.935, Sirija 40.972, Španja 38.795, Jugoslavija 31.731, Kanada 22.293, Argentina 18.754, Indija 5.189, Albanija 3.371 st. Kakor vidimo je levantski izvoz najvažnejši in pomeni tu romunska konkurenca za tržaško lesno trgovino resno nevarnost. — po.

Pravni vestnik.

KAZNI IN OČUVALNA SREDSTVA PO NAČRTU KAZENSKEGA ZAKONIKA.

Načrt kazenskega zakonika obravnava kazni in očuvalna sredstva v VI. poglavju. Te dve poglavji si je izbral gosp. dv. svet. in podpredsednik drž. sodišča Pr. Regally za svoje prvo predavanje, katero je imel dne 11. t. m. v društvu »Pravniki«.

Načrt pozna dve vrsti kazni, glavne in stranske (sporedne). Glavne kazni so: smrtna kazen, robija, zatonjenje, zatvor, zatvor in novčana (denarna) kazen. S smrtno kaznijo, robijo in zatonjenjem kaznuje načrt hudodelstva, pregreške z ostalimi. Smrt, robija in strogi zatvor so onečastilne kazni, zagrožene za kazniva dejanja, storjena iz dobičkalnosti in drugih nizkotnih motivov, ostale kazni so neonečastilne. Predavatelj se je izrekel proti smrti kazni. Dopusniti naj bi bila le v treh izrednih primerih: Če bi učinil že na dosmrtno ječo obsojeni zločinec novo kaznivo dejanje, na katero je zapretna zopet ista kazen, če bi učinil kdo več kaznivih dejanj katerih vsako posamezno kaznuje zakon z dosmrtno robijo, in pa v prekosodnem postopanju.

Nato je stopil k oknu in vrgel cigareto na dvorišče. Oba sta molčala. Trudno se je zleknil po zofi in bulil v strop. Jaz pa sem sedel na stolu topo in sam sebi tuj. Vse se mi je zdelo neopojljivo. Čudna igra, ki je name delovala bolestno. Z bližkovito brzino so se mi menjale misli. Pred svojim prijateljem sem se videl razžaljenega. Spomnil sem se, da sem se mu hotel pri snidenju pokazati v vseh ozirih dovršenega pa mi je tako zlahka potegnil lažnjivo krinko z obraza. Skoro, da sem začel samega sebe obsojati. Čemu sem bil hotel igrati vlogo odličnega gospoda, ko sem bil v resnici le blošč mesečnik. In nenadoma, kot da me je poglajala neka tuja volja — povdarjam, tuja volja — sem vstal, stopil k zofi in začel temu človeku — ali sem ga sploh še smel nazivati prijatelja? — šepetati:

»Da, trepetlika sem! Moja hrbtenica je počena, res je, res, o, ti dobri, dragi, ljubi, ti Ivan, Ivan!«

Toda on me je skrajno začudeno pogledal in mi ponudil cigareto, rekoč:

»Pa kaj si znorel? Kaj klepečeš? Veruj mi, preneham sem, da bi te razumel. Morda pa si pretkan navihane, ki bi se rad v obleki spokornika norčeval iz mene. Ne, to vendar ni lepo, ne spodobi se. Vrhutega moraš pomisliti, kaj bi naj menil o naju, recimo, vstopil človek, ko bi te videl vijočega se

Kazen robije je dosmrtna ali časna. Časno robijo kakor tudi zatonjenje more izreči sodnik v izmeri od 1—20 let, obe vrsti zatvora od 7 dni do 5 let. Vse kazni nad 1 letom trajanja se izdržavajo v kaznilnicah.

Poostitve kazni načrt ne pozna, kar se mora smatrat kot hiba, kajti doktrinar je na mestu kraja, a zato občutnejša kazen. Poostitve naj bi bile post, trdo ležanje in temnica; izreči bi se smele samo v gotovih razdobjih in izključene naj bi bile pri mladoletnih in nad 60 let starih osebah.

Novčana kazen ne more biti nižja od deset dinarjev. Pri odmeri te kazni se mora sodnik ozirati zlasti na imovinske kazni tudi na ostale obsojenčeve razmere. Denarne kazni se stekajo v fond za zidanje in popravljanje kaznilnic, vzgojevališč in poboljševalnic. Če v sodbi se mora odrediti rok za plačanje denarne kazni. Ta rok ne sme biti krajši od 14 dni in ne daljši od treh mesecev. Dopusniti je tudi plačanje kazni v obrokih, ki pa se morajo plačati nadalje v 1 letu. Siromasti obsojenec more novčano kazen tudi odslužiti s tem, da izvrši na korist gori omenjene fonda kako delo. Če se denarna kazen ne more izterjati, se zamenja z zatvorom: pri tem se računa deset dinarjev na en dan zatvora. Povsem nova je določba, da more sodišče za kaznivo dejanje, učinjeno iz koristiljublja, izreči poleg zaslužene robe ali strogega zatvora tudi novčano kaznjo do 250.000 Din.

Sporedne kazni so: izguba grajske časti, izguba državne ali javne službe, politični nadzor, izgon, zabrana izvrševanja poziva ali obzira in odvzete izvestnih predmetov. Predavatelj se je izrekel proti kazni političnega nadzora, češ da je preostanek absolutizma in političnega režima in da še nikjer ni dosegla zaželenega praktičnega uspeha.

Nekaj novega so za nas očuvalna sredstva (varnostne odredbe). Kazen pomeni reakcijo proti krivdi, ona je zlo, katero zagrozi država proti zločinu, očuvalna sredstva pa so naperjena proti nevarnosti, ki je združena z gotovo lastnostjo krivca. Imajo predvsem preventivni pomen. Po namenu, ki mu služijo, delimo varnostne odredbe v take, ki skrbje za vzgojo zločinca, in v take, ki služijo varnosti človeške družbe pred zločinom.

Tudi za uporabo očuvalnih sredstev je potrebna sila, v tem so podobna kaznim. Ta sila pa je obenem tudi jamstvo, da dosežajo svoj namen, kajti radi tega se jih bodo bali ravnotako kakor kazni. Načrt pozna tale očuvalna sredstva: zadržanje nevarnih zločincev v kaznilnici (kdo je bil najmanj trikrat radi namernega hudodelstva že kaznovan na robijo in je pred preteklo 6 let po izvršeni zadnji kazni zopet učinil s tako hudodelstvo), oddaja v prisilno delavnico oseb, ki so kot potepuhi, vlačugari in prosilci v povratku učinili kaznivo dejanje, oddaja neprilivnih ali zmanjšano neprilivnih v zdravilnico, čuvalnico ali zasebnikom v skrb, zabrana posejanja krme za tiste, ki so storili dejanje v pljanosti in oddaja pilačev v zavod za pijanec. Oddajo izreče sodišče že v sodbi, izvrši se pa po prestani kazni.

Prof. Maks Pirnat:

Slikar Anton Gvajc.

(Zivotopisna črtica.)

Redila me Sava.

Ljubljansko polje.

Val. Vodnik.

Anton Gvajc se je rodil leta 1865. v Ljubljani na cesti Sv. Petra. Oče mu je bil Anton, mati pa Ivana, rojena Peklar, doma iz Hrastnika. Očetova rodbina izvira iz Jarš pri Tomačevem ob Savi. Njegov oče je bil stavbenik in je mnogo gradil po Ljubljani in po Kranjskem sploh; imel je dosti dela, včasih je bilo pri njem zaposlenih do tristo delavcev. Bil je jako nadarjen mož, spoznal se je v vsaki stroki; posebno veselje mu je bilo lov; v ljubljanskih lovskih krogih so ga splošno čislali in imeli radi, kajti znal je moštroski pripovedovati lovske zgodbe, nikdar ni bil v zadreg, ako ni šlo drugače. Jo je vzel kar izpod pazduhe. Še sedaj krožijo nekatere Gvajcove lovske pripovedke med starejšimi ljubljanci, ki se radi spominjajo vedno vselej in originalnega dovpljivega moža.

pred mano in te slišal prositi: »ti dobi, dragi, ljubi Ivan« — vsakako bi bilo za oba zelo nerodno; marsikaj bi lahko govorili.«

Zdlo se mi je, da sanjam. Prijatelj sem videl kot iz silne daljave, pri čemer sem občutil neko ugodje. Mimogrede sem se spomnil, kako sem imel tudi v otroških letih naslado ob takem, v nekem bolestnem stanju nastalem gledanju: Kak predmet sem nepremično motril toliko časa, dokler nisem doživel občutka, da je med mano in stvarjo neizmerna daljina.

Med prijateljevim govorjenjem je moj pogled nehotno obstal na vrhu njegovega nosu med očmi, kjer se je temnilo par vejic. Kakor omočen sem slišal:

»Odkrito ti povem, da sem se danes začudil nad teboj. Saj si bil včasih nekam človeški, zdaj pa si ves čas že kot bolnik. Bodi no pameten in spoštujej sebe, če si kaj vreden. Da, spoštujej sebe, če si kaj vreden. (Ali so to njegove besede, me je prešinilo, ali ne govori nekdo drugi, neznano kaj bivajoč in vendar mi znani?)«

»Toda dovolj. Čuj!«, po teh besedah je vstal, se potegnil, pogledal na uro, ki je kazala deset.

»Ne prekinjaj me, prosim te«, je začel, »jutri zjutraj odidem na posestvo v Z. Rad bi torej vsaj to noč izkoristil.

Po očetu je naš Gvajc podedoval veselje do risanja in slikanja, pa tudi ljubezen do narave. Rad je zahajal na izprehode proti Savi in se navduševal za lepo našo grudo domačo na tistem ljubljanskem polju, kjer je pozneje naš Murn Aleksandrov prisluskoval tajnostni govorici narave, na tistem polju, kamor je hodil ob lepih poletnih nedeljah k maši naš Zupančič, kakor sam pravi v neki pesmi. Kakor starina Vodnik, tako tudi naš Gvajc lahko trdi, da sta ga redila, to se pravi v mladosti navduševala Sava in Ljubljansko polje.

V Ljubljani je Gvajc študiral na realki. V vseh razredih mu je bil sošolec njegov brat Jože, s katerim sta tudi skupaj maturirala. Na ljubljanski realki je tedaj poučeval risanje znani Globočnik; ne more se reči, da bi bil kaj posebnega vplival na dijaka Gvajca, menda ni niti spoznal njegovega talenta.

Na Dunaju se je Gvajc najprvo vpisal na tehniko; saj je oče želel, da postane stavbenik in za njim prevzame stavbinsko podjetje. A kmalu je Gvajc spoznal, da je rojen za slikarja. Prestopil je torej na slikarsko akademijo. Štiri leta je pohačal splošno likarsko šolo; učitelji so mu bili: Labeman, Schmidt, Eisenmenger in Gripenkerl; pri zadnjem se je učil slikanja tudi nadarjeni Jurj Subic, o katerem sta se večkrat pogovarjala Gvajc in Gripenkerl. Na akademiji sta bila Gvajcu tovariša rojaka Jože Grm in Ivan Zajc, kipar. Nato se je Gvajc dve leti učil zgodovinskega slikarstva v špeciifni šoli prof. Trenkwalda.

Leta 1895. je prišel Gvajc za učitelja risanja na žensko učiteljsko v Gorici. Oklebil se je z veseljem svojega predmeta, znal gojenke navdušiti za risanje in tako dosegel lepih uspehov. Tista leta so avstrijske srednje šole v Londonu in na Dunaju razstavile risarske in slikarske izdelke učencev; Gvajcova šola je vzbujala splošno pozornost in strokovni list za risanje na srednjih šolah v Avstriji je priznal, da so risbe Gvajcevih učencev najboljše. Pogosto je Gvajc v Gorici in drugod, po Primorskem in v Istri prijel predavanja in tečaje, kjer je navajal učiteljsko na moderno metodo risanja, s katero so potem ljudskošolski učitelji dosegli najboljše uspehe.

V Gorici si je Gvajc ustanovil s lastnim trudom udoben dom. Uredil si je lep slikarski muzej; na vrhu pa je gojil množico domačih in tujezemskih ptic. V to lepo in prijetno življenje pa je kruto vmes posegla vojska. Gvajc je moral dati slovo solčni Gorici. Najhuje pa je bilo to, da mu je sovražnik pokončil njegov muzej in skoro vso zbirko slik; le nekaj malenkosti mu je rešila sestra.

Iz Gorice je bežal Gvajc na Koroško v Pilberk k bratu Jožetu, ki je ondi deloval že več let kot geometer in med Korošci mnogo storil za probujo narodne zavesti. Jože Gvajc je bil ob prevaru gerent v Pilberku; pomagal je po svojih najboljših močeh nadporočniku Malgaju in polkovniku Raktelju v bojih za osvoboditev Koroške. Žal, da ti boji niso prinesli zaželenega uspeha. Zopet je moral Gvajc z bratom in sestro bežati iz Pilberka in ondi pustiti prijazen dom, ki si ga je bil postavil brat Jože, in vse imetje. Prvega zavetja so našli na begu v Slovenem gradu.

Nekaj časa je potem učiteljeval Gvajc v Trstu, odkoder je prišel v Manibor, najprej na državno realko, potem pa na moško učiteljsko. Tu zopet uspešno deluje. Višji šolski svet mu je pohvalno priznal vrline njegove metode.

To so skromne črtice o Gvajčevem življenju. A so to zunanji okvir njegovega življenja, kateremu je dal pravi pomen in pravo vrednost s svojimi slikami. Kar mu je preostajalo časa od naporne dela v šoli, je vsega neutrudno posvetil paleti in čopiču. Pridno je slikal v Gorici, odloži ni čopiča in platna v Pilberku in v Mariboru ga vedno zaletel pri slikanju.

V Mariboru je kolektivno stopil pred občinstvo s svojimi slikami — 62 jih je razstavil. Našel je mnogo občudovalcev in kupovalcev. Največ jih je pokupil pokrajinski namestnik g. Ivan Hribar, zlasti one, ki predstavljajo pokrajine in prizore iz zasedenega ozemlja — iz Primorske in Koroške.

Prijatelj Anton. Nadaljuj v svoje in v naše veselje!

SKRINJICA »JUGOSLOVENSKE ZAJEDNICE« JE — ZADNJA!!

Razne stvari.

• Prva električna lokomotiva v Franciji. Te dni je francoski minister prometa Le Trocquer izročil prometu prvo električno lokomotivo na progi Pau — Tarbes. V kratkem bo v francoskem prometu 30 takih lokomotiv. Lokomotiva tehta 60 ton in vzdiž lokomotivo.

• Prohibicijski zakon Amerikance redi. Kakor poroča »Glas Naroda«, ki izhaja v New Yorku, se ameriški modci v zadnjem času vedno bolj debelijo. Kot vzrok se navaja pomanjkanje pijače, ker moški radi tega uživajo v velikih množinah slaščice in slične stvari, ki povzročajo debelost. Mast pa povzroča srčne bolezni in je redkokdaj dosežejo debeli ljudje visoko starost.

• Enostavna ločitvena zakona. V listu »The Rington Times« pritožujejo, da je v Burmi ločitveni zakona postala kar čisto enostavna in se glasi: Razveljavljenje zakona. — S tem javljam, da sem jaz podpisani, danes razveljavil zakonske vezi s svojo ženo, ker je bila nesramna, uporna in nepokorna napram meni in mojim staršem, kljub številnim kaznim, našemu vzgledu in svarilom. X. X.

• Kakšna bo letošnja zima? Glasoviti preiskovalec t. ečajev Maks Rabel, je znan iz svoje vremenske napovedi aprila meseca t. l. v kateri je napovedal deževno poletje, kar se je žalbog obneslo. Sedaj je objavil v časopisu »Eisenacher Tagespost« da bomo imeli letos dolgo in mrzlo zimo. Po njegovih preiskavanjih se bo letošnja zima izkazala po ostrih vzhodnih in severnih vetrovih, gosti megli, velikih snani in kar je značilno, bo zelo malo snega.

• Sveta številka »7«. Tako bi jo lahko po pravici imenovali, kajti skoro ni številke, ki bi imela v zgodovini večjo in znamenitejšo vlogo, kakor ravno številka 7. Znamo je že v najstarejših časih. Po grški mitologiji je bilo na Kreti Minotauru darovanih 7 deklic in 7 mladeničev. Slavna Nioleja je imela 7 sinov in 7 hčera. Rimljani so si zgradili mesto na 7 gričih in mesto je imelo 7 glavnih vrat, nadalje so imeli 7 modrijanov, kakor so tudi verovali v 7 čudežev sveta. Pri židih pa je bila 7 sveta številka. Sedmi dan je bog počival in vsakomur je gotovo znana svetopisemska pripovedka o egiptovskem kralju, ki se mu je sanjalo o 7 debelih kravah in klasi in o 7 suhih. Mojzes je 7 dni stradal na gori Sinaj. Židje so jedli 7 dni presni kruh in 7 dni so objekavali umrle. Salomonov tempelj je imel 7 stopnic in v jeruzalemskem templju je bilo 7 svečnikov. Očenaš vsebuje 7 prošni. Na križu je izpregovoril Kristus 7 besed. Dalje imajo židji 7 glavnih kreposti in 7 glavnih grehov. V srednjem veku je bilo 7 svobodnih umetnosti: gramatika, retorika, dialektika, aritmetika, astronomija, geometrija in muzika. Znanstveno je dokazano, da ima skala 7 tonov. Mavrica ima 7 barv. Če pada zrcalo na tla in se razbije, pomeni to 7 let nesreče itd. Na novega leta dan pa imajte vedno 7 novcev v žepu, kajti potem boste imeli celo leto denar (zlasti pa vsakega prvega).

DARILA.

III. Obrambni sklad: S. O. H., Crnomelj, 50 D.

IV. Razni prispevki. Ante Korenjak, Sv. Barbara, 40 D. Fr. Kollmann, Ljubljana, prispevek od cilindrov za svetilke, 300 D. Šolsko vodstvo Lipa 25 D. Ciril Petrovec, učitelj, Ljubljana, od šolske predstave »Osvobodjenje« 113,55 D. A. Kopačeva, Ljubljana, 5 D in dve vložni knjižici, vredni 282,50 D. Amalija Magdičeva, trg. v Ljubljani, v počestitev smrtne dne pok. soproga, 500 D. Terezija Debevc, Ljubljana, 50 D. »Slovenski Narod«, Ljubljana, 200 D. »Jutro«, Ljubljana, 202,50 D. skupaj 1778 D. Vsega vseh prejemkov 11.652,08 D.

— Za društvu »Gospodstviški Zvon« so darovali ob priliki druge obletnice koroškega plebiscita: Slovenska banka v Ljubljani 1000 K. Anton Lečnik, zlatar, urar in optik v Celju 500 K. Poslal je dr. Ernest Kalan, odvetnik v Celju, 2000 K, katere je plačal trgovec Schaeperl vsled poravnave v kazenski zadevi proti župniku Antonu Gabronu za »Gospodstviški Zvon«. Rodoljubni Kamničani so nam poslali za koroške Slovence 844 K izrecno kot »spominski dar ob drugi obletnici plebiscita«. Vsem našim darovalcem hvala. Upamo, da najdejo posnemalec.

ima stanjeve lase, nazaj počesane?«

»Dalje, dalje! Drugi?«

»Svetnik Logar je srednje velik in temu primerno debel, plešast in gladko obrbit.

Učenjak Igla je majhne, tršate postave, temnolas, oči ima ko krt drobne in gosto brado. Trgovec Baš je zalit, okrogel, ponaša se z redko posejanimi lasmi in košatimi brki. Inženir Kladvar je usločen in ima kozav obraz; nosi očala. Majorja Zorca označuje že njegova vojaška obleka. — Toda čemu ti bodo vsa ta pojasnila?«

»Hvala. — Čemu mi ta pojasnila? Vidiš, zdaj pride zate preizkušnja, če z močmi in biti resen. Vsakemu izmed teh junakov se bom namreč predstavil z njegovim lastnim imenom...«

»Moj Bog, kaj misliš igrati komedijo? Vendar...«

In glej, da mi ostaneš med predstavljanjem resen in da se ne začudiš. Moj namen, ki se ti zdi tako bedast, je morda grozno upravičen. (Pri besedi »grozno« sem se zdrnil, v prijateljevo obrazu je bil v tem hipu neskončno trpeč izraz.) Ali ti ni vsakdo, ki prideš z njim v dotiko, le odsev sebe samega?«

Toda komaj je izgovoril stavek do konca in sem se že utegnil vmisliiti v pomen teh skrivnostnih misli, je naju osupnil močan sunek. Kočija se je nenadoma ustavila.

Miran Jarc:

Bog in pustolovec.

(Dalje.)

»Da, državnega krmarja; me vendar razumeš!«

Ker sem nekaj časa molčal se je zvrnil, malomarno pogledal skozi okno in zamahnil z roko: »He, s tabo ni nič! Pa vsaj povej, kod hodi nočoj tvoj predstojnik, ravnatelj državne smodnišnice?«

»Ravnatelj Krmar?!«

»Kakšen krmar?«

»Dr. Krmar,« sem odvrnil, »tako se piše.«

»Kaj, Krmar?! Izborni. No, zdaj si se odrezal. Torej bova vendar govorila, če ne z državnim krmarjem, pa vsaj z dr. Krmarjem.«

»Toda dragi,« sem pripomnil, »kar ta... saj vidiš, da se ne spodobi... jaz njegov uradnik vendar ne morem... ne smem...«

»Ti si plašljivec. Kdo pa je vendar on? Čuješ, kdo pa je sploh on?« se je skoro razjezil in slednjič razljučen, name zavpil: »Moj Bog, ti uboga para, ali je sploh kdo na svetu, ki še nisi pred njim skrivil hrbta? He, tvoja hrbtenica je zlomljena; počena je; ali se ti ne suši mozeg, ti trepetlika!«

Trgovski lokal

Medini trga Tržišč se odda za večletno dobo v najem. Istotam se prodaja električni motor 220 V 2 PS s 3 m dolgo trasirajo in 3 jermenicami. Pogoj se izvede pri A. Jelenč, Tržišč.

Pozor industrijalci!

V najkrajšem času razpolagam z velikimi množinami železo-manganove rude, katera vsebuje 40 do 50% čistega mangana. Interesenti naj se blagovolijo obrniti na I. PALJEVEC, Šmarjetni manganov rudnik, Kranj. 9861

Največji davki

katere plačate Vam nastanejo, ako ne gledate na to, kje nakupujete, izgubite denar in imate poleg tega večkrat še sitnosti. Poskusite enkrat z ilustriranim katalogom tvrdke H. Suttner, (metnik Henri Maire), Ljubljana št. 3. Ta Vam svetuje resnično dobre ure, specialne znamke „IKO“ iz lastne tvornice v Švic, kakor tudi druge dobre žepne ure, zapetnice, uhane, namizno orožje, krstna in birmska darila ter vsa druga slatnina in srebrnino. Pa tudi porabne predmete kakor: škarje, nože, britve, lasestrižne in brivske stroje, stekloreže, doze za tobak, svačice in smotke, nažigalce in demar-nice kupite dobro in ceno pri tvrdki:

H. SUTTNER, (metnik Henri Maire), Ljubljana št. 3.

„SINTA“

splošna industrijska in trgovska družba z o. z.

LJUBLJANA, Miklošičeva c. 15

Z našega skladišča v Ljubljani nudimo, dokler traja zaloga:

Podkoe za konje

„Styria“ kavina mlinčke

Uhe, jeklene, s 4 rogiji, 12“ dolge

Kladiva za gramoz (Schotterschlägel)

Coke za peče, v zabojih po 50 kg

Soinčnice, znamke „Staedler“

„Puch“ kolesa.

Cene zelo ugodne!

Zahvala in priporočilo!

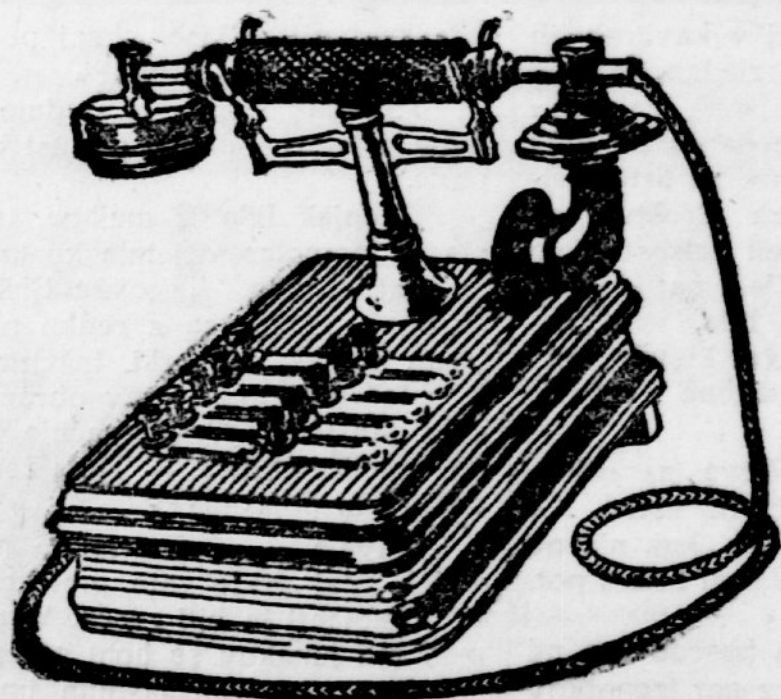
Osebnost mi ni mogoče, vsakemu posebej se zahvaliti za naklonjenost, katero sem skozi dolga leta uživala od svojih odjemalcev kruha. Zatorej se še enkrat zahvaljujem vsem, kateri ste me podpirali in obenem naznanjam, da sem s 1. novembrom t. l. oddala svojo pekarijo v najem gospodu

LEO ŠTRUKLJU

kateri vsem starim in novim odjemalcem toplo priporočam ker zaupam, da bode ugled znane Bizjakove pekarije (po imenu „Pri peku na štengah“) obdržal; ker je poznan kot pravi strokovnjak v tej obrti. Znanost v tej stroki si je pridobil kot mlad pomočnik v največjih mestih sveta kot na Dunaju, Zagrebu, Sarajevu, Trstu, Polji, Parizu, Chicagu, New-Jorku itd., tako da bode ljubljanskemu občinstvu lahko nudil vsakovrstno pecivo različnih mest. Meni bode pa v zadoščenje, da ga podpirate, ter da vidim to obrt cveteti.

Ljubljana, dne 17. novembra 1922.

Terezija Bizjak
poselstnica in obrtnica
(Pri peku na štengah)
Poljanska cesta 25.

Vse vrste { telefonskih } aparatov
{ brzojavnih }

in posebej za hišo in javno uporabo, kompletne telefonske centrale

„Tungsram“, Telefon št. 14-65.

Na prodaj 2 peči

ena Lutz, druga je polna peč. Ogleda se pri g. Brili, lekarnarju v Ljubli. 9110

Moško kolo

znamke „Puch“ skoraj novo, je napredaj. Naslov v upr. Slov. Naroda. 9853

Krompir

lep, savinski dobavlja vsako množino po zelo nizki ceni Praznik & Mo-vak, Celje. 9-27

Pisarniška moč

z menjem s črtno g. tje, stroje pisja in po možnosti stroje pisja, se sprejme. Poudarje pod „Takoj 9838“ na upravo St. Naroda. 9-38

Soba.

išče se mala soba s 1. decembrom z eno posteljo. Poudarje pod „U. J. 9859“ na upravo Slov. Naroda. 9859

Prodaj

ali zamenjam lepo enonadstropno hišo z vrtom v bližini južnega kolodvora. Stanovanje takoj na razpolago. Naslov v upr. Slov. Naroda. 9850

Hiša 3 vrtom

na mirnem kraju v Ljubljani, se prodaja. Stanovanje prosto v d. ch mesecih. Po-ja-nila daje g. A. Škof, Kopitarjeva ul. št. 6-11. 9721

Krepak ključavničarski vajenec

se takoj sprejme. Dobi tudi hrano in stanovanje. Dobro šolsko spričevalo po-goj. Stroje stroje ključavničarstva Strass, Stajerske. 9871

Na Bledu se prodaj

hotel „Evropa“ s 30 kompletno opre-mljenimi sobami ter opremljenimi restavracijskimi prostori, nadalje tudi vila s 8 sobami, kuhinjo, pritlikinami in parkom. Pojasnila daje Kendova grajska uprava na Bledu. 9795

Prodaj se stavbena parcela

v prometnem kraju ob državni cesti poleg kolodvora. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 9811

Javna dražba

mizarskega orodja, dveh ročnih vozov in razno se vrši v nedeljo 19. novembra ob 2. v Rožni dolini nasproti G. Gale-tova tovarne. 9808

Elektroinštalater

popolnoma samostojen, in stikalni paznik nad 35 let star, več obratovanja s stroji visoke napetosti, se sprejme ta-koj. Poudarje z navedbo doseda-jega službovanja in plačilnimi zahtevki. — Elektranska v Kranju Pavel Mayr in drug.

Na prodaj dvojne enonadstropne hiše

z gospodarskim poslopijem (veliko skla-dišče, konjski hlev, poleg tudi nekaj vrta. V eni hiši je lepa prostorna trgo-vina. Kraj na periferiji Ljubljane, pro-meten in pripraven za vsakovrstno obrt. Cena zelo nizka. Da se event. tudi v najem. Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 9807

Izredna prilika za kapitaliste! Idealno lepa, gosposka vino-gradniška posest (Morrenitz)

naslepi točka ljutomerskih goric ob Telesnici, krasno letovišče, z letošnjim pri-letkom vred (ca. 200 hil) na prodaj. Meševana gosposka hiša, separirana vinčarija, 7 orolov mladega prava vino-grada, velik sadonosnik, njive, gozdi, se-želet itd. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 9801

Jugoslovansko Importno & eksportno podjetje Ing. Rudolf Pečlin Podružnica Kranj.

ima vso na zalogi in dobavlja veliko množino po najnižji ceni: pločnato, okroglo, kvadratno in valjano železo, črno pločevino, žitnike, vodovodne se-vi, tračnice v stavbene svrhe ter tračnice za poljske železnice, dimne ovi ter razne orodje, cement, strojno olje, pa-ljedelske in razne druge stroje. 9800

KOLESA

Vam prenovi in strokovno shrani

preko zime

ob malenkostni pristojbini tvrdka

J. GOREC, Gosposvetska cesta 14 6013

POTNIKI V AMERIKO, POZOR!

UNITED-AMERICAN-LINES-INC

prevažajo potnike z najnovejšimi brzoparniki preko:

HAMBURGA-SOUTHAMPTON in CHERBOURGA v NEW YORK.

Vozne listke ter vsa potrebna pojasnila izdaja:

SIMON KMETEC,

zastopnik za Slovenijo,

Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

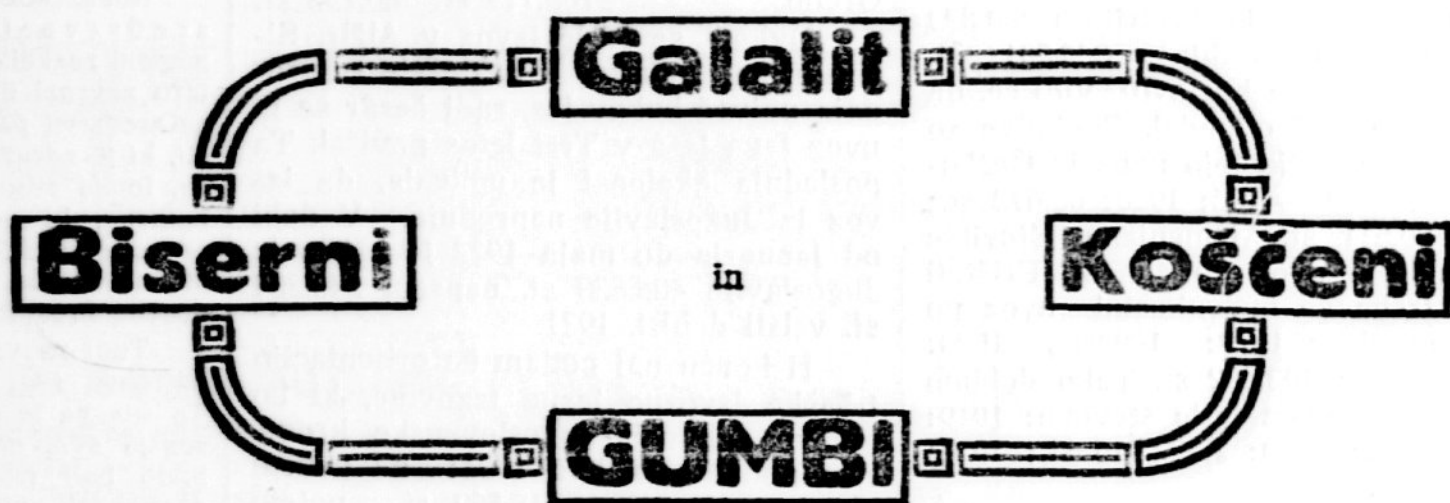
Rogaška Slatina - zimska sezona

November - marec

Zdravilišče otvoreno celo zimo. Zdravljenje želo-dčnih, črevesnih in živčnih bolezni.

Podrobna pojasnila daje

ravnateljstvo.

Tovarna gumbov — Slov. Bistrica.

Poziv k subskripciji delnic.

Ministrstvo za trgovino in industrijo v Beogradu je pripravljalo kon-zorciju za ustanovitev zavarovalne d. d. v Mariboru z odlokom z dne 10. okto-bra 1922 VI št. 4433 dovolilo, da prične s pripravljalnimi deli za ustanovitev zavarovalne d. d. s sedežem v Mariboru. To novo podjetje se bode nazivalo

„ZORA“ jugoslovanska zavarovalna d. d. v Mariboru

I. Izvleček iz statuta

- § 12. Trajanje te družbe časovno ni omejeno.
- § 2. Namen družbe je prevzemanje direktnih ter indirektnih zavarovanj proti ognju in direktnih ter indirektnih življenjskih zavarovanj v območju kralje-vine Srbije, Hrvata in Slovenec.
- § 3. Delniška glavica se določa na 2.500.000 Din in sestoji iz 10.000 komadov na ime se glasečih delnic a po 250 Din nominalne vrednosti.
- § 4. Prevzemna cena vsake delnice znaša 300 Din in mora vsak del-ničar takoj ob subskripciji vplačati a) 50%, nominalne vrednosti delnic in b) dife-reenco med nominalno ter prevzemno ceno, ki znaša 50 Din pri vsaki delnici. Z azijskim prebitkom se krijejo v prvi vrsti izdatki združeni z osnovanjem družbe. Ostanek pa se dodeli splošnemu rezervnemu fondu.
- § 5. Za ostalih 50% nominalne vrednosti delnic pa podpiše in izroči vsak delničar menice v prid družbe.
- § 15. Prvi upravni svet, ki obstoji iz 5 članov in 2 namestnikov, volijo koncesionariji in znaša poslovna doba prvega upravnega sveta pet let.
- § 18. Po preteku poslovne dobe prvega upravnega sveta izvoli glavna skupščina delničarjev novi upravni svet, sestojec iz 5 članov in dveh namestnikov tudi za dobo 5 let.
- § 27. Ko so emitirane delnice že podpisane, skličejo koncesionariji usta-novno skupščino potom objave v treh v Ljubljani, Zagrebu ter Beogradu izhaja-jočih uradnih listih.
- § 28. Ustanovna skupščina je sklepna, ako je najmanj toliko delničarjev navzočih, da predstavljajo njihove delnice vsaj 3 desetine delniške glavnice.
- § 30. Ustanovni skupščini je pridržano: a) sklepanje o ustanovitvi družbe ter o statutu; o statutu seveda le v okviru oblastno odobrene oblike; b) volitev nadzorstvenega sveta; c) konstatacija, da je statutarno predpisani del delniške glavnice v gotovini že plačan. Ustanovna skupščina sklepa o ustanovitvi družbe in o statutu s tako večino glasov, ki predstavljajo najmanj 1 četrtino vseh pod-pisateljev delnic ter vseh delnic, ki se emitirajo.
- V vseh drugih slučajih sklepa ustanovna skupščina z absolutno večino glasov.
- § 4. Dodelitev delnic izvrši prvi upravni svet kar najhitreje; za nedodeljene delnice se vplačani denar vrne najpozneje tekom 14 dni po ustanovni skupščini.
- II. Podpisovanje delnic se začne 5. novembra 1922 in se konča 11. decembra 1922.
- III. Javni subskripciji izročene delnice se bodo podpisovale pri: Kreditnem društvu mestne hranilnice v Mariboru, Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah, Jadranski banki in njenih podružnicah, Trgovski banki (poprej Slovenski eskomptni banki) v Ljubljani in njenih podružnicah ter Posojilnici v Mariboru.

Maribor, dne 3. novembra 1922.

Priljubljeni konzorcij snujoče se zavarovalne d. d. „ZORA“ v Mariboru, Aleksandrova cesta šte. 12,

pisarja dr. Karola Slekarija, odvetnika v Mariboru.